

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ ΚΥΡΙΑΚΑΤΟΥ
ΔΗΜΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

860

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΤΗΣ

ΠΕΜΠΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ
ΤΟΥ ΠΑΝΗΡΟΥΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
ΑΜΦΟΤΕΡΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΗΤΟΙ

Τὰ διδασκόμενα ἐκ τῆς Γραμματικῆς κατὰ τὸ ἐν ἴσχυλι ἐπίσημον
πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργεῖου τῆς Παιδείας
τῆς 1 Σεπτεμβρίου 1913.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

·
ν θα
γνωστά
ιεν τοὺς
εἰμεθα
ύμφω-

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Εκδοτης Ιωαννης Δ. Κολλαρος
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ, 3ολάς

44 - Οδός Σωκράτου - 41

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

1921

Τὰ γνήσια ἀντίτυπα φέρουσι τὴν σφραγῖδα τοῦ Βι-
βλιοπωλείου τῆς «Ἐστίας».

ΤΥΠΟΙΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ

Αρ. ΕΙΩ. 17730

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ τοίτη αὐτῇ, δπως καὶ ἡ δευτέρᾳ, ἔκδοσις τοῦ παρόντος ἐγγειριδίου διαφέρει τῆς πρώτης κατὰ τοῦτο ἴδιως, ὅτι ἀφῆθησαν δλοι οἱ τύποι τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς, τοὺς δποίους εἶχομεν εἰς τὴν πρώτην χάρων σχολείων τινῶν, ἴδιως τοῦ Ἐξωτερικοῦ, δπου διδάσκονται στοιχεῖα τινα τῆς ἀρχαίας γλώσσης.

Καὶ είναι μὲν ἀληθές, δπι οἱ ἀρχαῖοι τύποι, οὓς εἶχομεν περιλάβῃ εἰς τὴν πρώτην ἔκδοσιν, είχον τοιουτοτρόπως τοποθετημῆ, ὥστε νὰ παραλείπωνται ἀζημίως εἰς ἄ σχολεῖα δὲν ἐδιδάσκετο ἡ ἀρχαία. Οὐδεμίαν σύνδεσιν ἐσωτερικήν είχον πρὸς τὴν δλην ὑφὴν καὶ οίκονομίαν τοῦ βιβλίου παρετίθεντο ἐνιαχοῦ παραλλήλως τῶν ἀντιστοίχων τύπων τῆς νέας Ἑλληνικῆς, ἥτις ἐλήφθη κατὰ τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα ως βάσις τῆς συντάξεως τοῦ ἐγγειριδίου, καὶ συνεπῶς ἡδύναντο νὰ παραλείπωνται χωρὶς ἡ παράλειψίς των νὰ φέρῃ ἀνωμαλίαν.

Ἄλλ' είναι ἐπίσης ἀληθές, δπι τότε οἱ μαθηταὶ δὲν ἡσαν δλως ἀνεξοικείωτοι πρὸς τὴν γραμματικὴν τῆς καθαρευούσης Νέας Ἑλληνικῆς καὶ ἡδύναντο νὰ παραλληλίσωσι τύπους τινας αὐτῆς πρὸς ἀντιστοίχους τῆς Ἀρχαίας. Τώρα δμως, δπε εἰς τὴν δην τάξιν γίνεται μόλις ἀρχὴ τῆς διδασκαλίας τῆς καθαρευούσης, παραλληλισμὸς ἀρχαίων καὶ νέων τύπων θὰ ἥτο —τίποτε δλιγόντερον — συσχέτισις ἀγνώστων πρὸς δγνωστα! Δὲν ἐδιστάσαμεν λοιπὸν οὐδὲ ἐπὶ στιγμὴν νὰ ἀφαιρέσωμεν τοὺς ἀρχαίους τύπους τῆς πρώτης ἔκδοσεως. Οὗτο πως δὲ εἴμενα πλέον οὐ μόνον κατὰ πιεῦμα, ἀλλὰ καὶ κατὰ γράμμα σύμφωνοι πρὸς τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα.

Ἄλλα καὶ ἄλλας τινὰς δευτερευούσης σημασίας μεταβολὰς καὶ οὐκ ὀλίγας βελτιώσεις ἔχει ἡ παροῦσα ἔκδοσις.

Ἐξωβελίσαμεν καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν δ, τι καὶ εἰς

τὴν πρώτην, ἡτοι τὸν περιττὸν γραμματικὸν φόρτον κανόνων δρισμῶν καὶ γλωσσολογικῶν θεωριῶν, αἵτινες λίαν ἐπιβλαβῶς παρεισάγονται εἰς διδακτικὰ ἐγχειρίδια γραμματικῆς. Ἐκεῖνοι δὲ οἱ κανόνες ή δρισμοί, τοὺς ὅποιους θὰ ἀπομνημονεύωσιν οἱ μαθηταί, τυποῦνται διὰ μεγάλων τυπογραφικῶν στοιχείων πρὸς διάκρισιν. Ἐκτὸς αὐτῶν τίποτε ἄλλο δὲν ἔχουν νὰ ἀπομνημονεύσονται οἱ μαθηταί.

Γυμνάσματα πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν διδασκομένων ἐν ἑκάστῳ μαθήματι ἔχομεν πλεῖστα δύσα. Καὶ οὐδὲν ἀπολύτως μάθημα μένει ἄνευ γυμνάσματος ἐφαρμογῆς. Διότι ἀληθῶς γραμματικὴ ἄνευ ἐφαρμογῆς εἶναι τι μὴ δυνάμενον νὰ ἐννοηθῇ.

Ηικολούθησαμεν καὶ ἐδῶ τὸ **κυκλικὸν πρόγραμμα** διατάξεως τῆς ὕλης, τοῦ ὅποιου τὴν ἐπιτυχίαν ἐπεσφράγισεν ὑπερδεκαπενταετής ἥδη πεῖρα ἀφότου δηλονότι εἴδε τὸ φῶς ή πρώτη γραμματική μας γ. καὶ δ'. τάξεως. Ήτις ἀριθμεῖ ὑπὲρ τὰς 15 ἥδη ἐκδόσεις.

Προσεθέσαμεν καὶ ὀλίγας ἀκόμη συντακτικὰς ἀσκήσεις ὡς βιηθητικὰς διὸ τὸ μάθημα τῶν συνθέσεων. Καθ' ἣν δὲ σειρὰν παρεμβάλλονται καὶ καθ' ὅν τρόπον ἀπλοποιοῦνται τὰ ἐκ τοῦ συντακτικοῦ διδασκόμενα μαθήματα γίνονται ὅχι μόνον εὔκολα ἀλλά, μὰ τὴν ἀληθειαν, καὶ ὅχι ὀλίγον εὐχάριστα εἰς τὰ παιδία.

Ἐλπίζομεν δτι τὸ παρὸν ἐγχειρίδιον, συντεταγμένον εἰδικῶς διὰ πέμπτην καὶ ἔκτην τάξιν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, θὰ είναι ἐν οὐχὶ δλως ἀνισφελὲς βιήθημα κατὰ τὴν ἐργασίαν τῶν συναδέλφων καὶ θὰ τύχῃ τῆς εύμενοῦς αὐτῶν κρίσεως, ητις θὰ είναι πολύτιμος δι' ἡμᾶς, δι' ὅ καὶ ἐνφράζομεν ἐκ τῶν προτέρων τὰς εὐχαριστίας μας.

Ἐπ. Ἀθήναις 25 Ιουλίου 1921.

ΧΑΡΑΛ. ΚΥΡΙΑΚΑΤΟΣ

Δημοδιδάσκαλος

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΠΕΜΠΤΗΣ ΚΑΙ ΕΚΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΠΛΗΡΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

§ 1. Λόγος, λέξεις, συλλαβαί, γράμματα.

Λόγος λέγεται ἡ ἔκφρασις τῶν διανοημάτων ἡμῶν καὶ εἶναι προφορεκός ἡ γραπτός.

Ο λόγος ἀποτελεῖται ἀπὸ λέξεις, αἱ λέξεις ἀπὸ συλλαβάς καὶ αἱ συλλαβαί ἀπὸ γράμματα.

Αἱ λέξεις εἰναι μονοσύλλαβοι, δισύλλαβοι, τρισύλλαβοι καὶ πολυσύλλαβοι· π. χ. φῶς, πέτρα, ποταμός, κατοικία, ἀκρωτήριον, ἀνθυπολογαγὸς κ.τ.λ.

Τὰ γράμματα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης εἰναι 24 καὶ διαιροῦνται εἰς 7 φωνήντα : α ε η ε ο υ ω καὶ 17 σύμφωνα : β γ δ ζ θ κ λ μ ν ἔ π ρ σ τ φ χ ψ.

Γύμν. 1. α') Νὰ ἀντιγραφθῶν ἐκ τοῦ μαθήματος τῆς ἀναγνώσσων αἱ λέξεις 8—10 γραμμῶν καὶ νὰ χωρίζωνται εἰς μονοσύλλ., δισυλλ., τρισυλλ., καὶ πολυσύλλαβους β') Αἱ αὐταὶ λέξεις νὰ γράψων πάλιν χωριζόμεναι εἰς συλλαβής (π. χ. ποταμός=πο τα μός κτλ.).

§ 2. Διαιρεσίς φωνηέντων.

Τὰ φωνήντα διαιροῦνται εἰς μακρὰ : η καὶ ω, ή εἰς βραχέα : ε καὶ ο καὶ εἰς δέχρονα : α ε υ.

Γύμν. 2. α') Νὰ ἀντιγραφθῶν αἱ κάτωθι λέξεις καὶ ἀναθεν τῶν μακρῶν φωνηέντων νὰ τίθεται μ., ἀγωθεν τῶν βραχέων β καὶ ζην, θεγ τῶν διχρόνων δ :

Μῆτρα, πατέρω, ἀδελφός, λόρδος, ὄφες, βελος, ασθεγής, μωρός, λέμβος, ζύζης, γερεν, τυχός, ποταμός, λίμνη, γραφεύ, γραφόμεν, λέγω, εγλήνη, ἥλιος, οπυζης, ικένστης, θύστυχης, τρεχω, πίνομεν, φυγεῖ.

β') Νὰ ἀντιγραφθῶν πάλιν καὶ κάτωθεν τῶν μακρῶν νὰ τίθεται —, κατεύθεν τῶν βραχέων καὶ κάτωθεν τῶν διχρόνων τίποτε.

γ') Ἀπομνημόνευσον τὴν δρόσηγραψίαν τῶν αὐτῶν λέξεων.

§ 3. Δίφθογγοι.

Δίφθογγος λέγεται ή συνεκφώνησις δύο φωνήντων αποτελούντων μίαν φωνήν.

Αἱ δίφθογγοι διαιροῦνται εἰς κυρίας : αἱ αἱ εἱ εὐ η
οἱ οὐ ω καὶ καταγρηστικάς αἱ γῃ ω.

Οἵτινες ἐν τέλει λέξεως εὑρίσκομεναι ἄνευ ληκτικοῦ συμφώνου εἶναι βραχεῖαι.

Γύμν. 3. α') Νὰ σημειωθῶσι τὰ μακρά καὶ βραχέα υ :

Ωκία, αὐτός, αὐτοίς, αὐτοί, οὐρανός, πετεινός, φωτεινός, αὐξάνω,
ηγεζανόν, ηγέζηση, εὔχη, εὔχαρι, ἐν τοῖς οὐρανοῖς. αἱ ἀγροσεί, ἐν ταῖς
ἀγροπλεΐ, μίση, μυῖαι, εὐτυχής, αἰσθάνομαι, μάχαιρα, μάχαιραι.

β') Νὰ ἀπομνημονευθῇ ἡ ὀρθογραφία τῶν ἀγωτέρω λέξεων.

§ 4. Πνεύματα.

Πᾶσα λέξις ἀρχομένη ἀπὸ φωνήντως λαμβάνει ἐν ἀρχῇ
πνεύμα.

Τὰ πνεύματα εἶναι δύο, **ψελή** (') καὶ **δασεῖα** (').

Πᾶσα λέξις ἀρχομένη ἀπὸ υ ή ρ δασύνεται.

Τὸ πνεῦμα τίθεται εἰς τὸ δεύτερον φωνῆν τῆς διφθόγγου.

Γύμν. 4. α') Νὰ τεθῶσι πνεύματα (Αἱ λέξεις αὗται φιλοῦνται) :

Αγάπη, ανήσυχος, λίθος, ενοχλοῦμαι, φωτίζω, τρόπεζα, ευγενής,
αυρά, εικών, θάλασσα, ηλακάτη (έρκα), ισχυρός, βάτραχος, ωμός,
σινομάζω, χαίρω, αἰσχύνομαι, οικία, σανίς, ηλόγησσα.

(Αἱ λέξεις αὗται δασύνονται) Αμαρτάνω, αμαρτωλός, δίκαιως,
ερωτάζω, ἥλιος, πέλαγος, βράχος, οδός, οδεύω, ίκανός, υἱός,
ρύθμον, αἴμα, αἱματωδής, φάπτης, ρεῦμα, γεῦσις, ωρολόγιον, υπνός,
βιβλίον, ορμή, ευρίσκω, ησυχός.

β') Νὰ ἀντιτραφθούσι πάλιν κι αὗται λέξεις καὶ νὰ σημειωθῶσι τὰ μακρά καὶ
βραχέα.

§ 5. Τόνοι.

Οι τόνοι είναι τρεῖς: Ὁξεῖα ('), Βαρεῖα (') καὶ περισπωμένη (").

Πᾶσα βραχεῖα συλλαβὴ τονιζομένη ὁξύνεται (').

Ἡ προπαραλήγουσα τονιζομένη ὁξύνεται. (')

Οιαδήποτε παραλήγουσα πρὸ μακρᾶς ληγούστης τονιζομένη ὁξύνεται. (')

Τόνον. 5. α') Νὰ τονισθῶσι καὶ πνευματισθῶσι (μὲ φιλήν) αἱ κάτωθι λέξεις:

Ἄδελφος, φίδιος, βαρβαρός, εργάζομαι, τύχη, ἀπατη, δέρμα, λεπτός, βαδισμα, αξιος, αυθεδης. φευγω, ουράνιος, θολος, κτίριον, αμπελος, βλέμμα, φρίκη, προσβατον, ονος, τρέχω.

(Μὲ δασεῖαν) Γεφυρα, ορμητικος, ησυχασκ, αγνος, παραθυρον, ωρολογιον, ιππικον, υψηλος, λαχανον, βαδιζω, ζγιος, αμαξηλατης, περιπατος, ωριμος, καρπος.

β') Νὰ δοθῇ προφορικῶς δ λόγος τοῦ τονισμοῦ ἐκάστης λέξεως.

Πᾶσα λέξις λήγουσα εἰς ευ καὶ ου τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούστης περισπάται. (')

Μακρὰ παραλήγουσα πρὸ βραχείας ληγούστης τονιζομένη περισπάται. (')

Τόνον. 6. α') Νὰ τονισθῶσι καὶ νὰ δοθῇ προφορικῶς δ λόγος τοῦ τονισμοῦ :

Βασιλεὺ τοῦ Οὐρανοῦ. Εἰσαγγελεū, πανταχοῦ, ἀλλαχοῦ, φεύ, κῆπος, δῶρον, ἔκεινος, κτήνος, ὡραῖος, φευγε, τοῦτο, κῆποι, οὔτοι, γλώσσαι, ἔκειναι.

β') Ἀπομημόγενουσον τὴν ὄρθογραφίαν τῶν ἀγωτέρω λέξεων.

Τόνον. 7. Νὰ τονισθῶσι καὶ πνευματισθῶσι (μὲ φιλήν) τὰ κάτωθι :

Ουδακοῦ τοῦ κοσμου. Κύριε γραμματεῦ. Θάλασσα ἀπεραντος. Αγριον ζωον. Σωσον, κύριε, τὸν λαον. Τυχη εξαιρετος. Τοῖχοι τὸν κτιριου στερεοί.

(Μὲ δασεῖαν). Αγιος ο Θεος. Ωραιος καιρος. Ωραιαι και πλατειαι; οδοι. Αμαξηλατης ικανος·και τιμιος. Γέρων αγνος και φρονιμος. Υπαλληλος του ραπτου αθρος και προθυμος. Ιερευ του Θεου. Ούτοι φευγουσι προ του κινδυνου.

§ 6. Διαίρεστις συμφώνων.

Τὰ σύμφωνα διαιροῦνται εἰς 9 ἀφωνα: π θ φ, κ γ ς τ θ θ, εἰς 5 ἡμέφωνα: λ ρ μ ν σ καὶ εἰς 3 διπλᾶ
ζ ξ ψ.

Τὰ ἀφωνα διαιροῦνται:

	ψιλά	γέδια	διαδέα
εἰς χειλόφωνα	π	θ	φ
οὐρανισκόφωνα	κ	γ	χ
όδοντόφωνα	τ	δ	θ

Γύμν. 8. α') Ἀπομνημόνευσον τὰ ἀφωνα, ἡμίφωνα καὶ διπλά. β') Ἀπομνημόνευσον τὴν διαιρεσιν τῶν ἀφώνων ὑριζοντικῶν—εἰς χειλόφ., οὐρανισκ., καὶ ὄδοντόφωνα—καὶ κατακορύφων εἰς φιλά, μέσα καὶ δισέα.

Γύμν. 9. α') Ἐν 15 γραμμάδων τοῦ μαθήματος τῆς ἀναγγήσεως γράψον εἰς μίαν στήλην τὰ χειλόφ., εἰς ἄλλην τὰ οὐρανισκ., καὶ εἰς ἄλλην τὰ ὄδοντόφωνα. β') Τὰ αὐτά σύμφωνα χώρισον κατόπιν εἰς τρεῖς ἄλλας στήλας, εἰς φιλά, μέσα καὶ δισέα.

Τὰ ἡμίφωνα διαιροῦνται:

εἰς ὑγρὰ	λ	ρ
εἰς ἔνρινα	ν	μ
καὶ εἰς τὸ συριστικὸν	σ.	

Γύμν. 10. α') Ἀπομνημόνευσον τὴν διαιρεσιν τῶν ἡμίφωνων. β') Χώρισον εἰς δύο στήλας τὰ ἔνρινα καὶ ὑγρὰ 10 γραμμάδων ἐκ τῆς ἀναγγήσεως.

§ 7. Ἀτονοί λέξεις.

"Ατονοί λέξεις: ὁ ή οὲ αὲ (ἄρθρα) ἐν εὲς ἐκ εὲς
(προθέσεις) ~~καὶ~~ ως. ~~καὶ~~ εὶς

Γύμν. 11. α') Ἀντίγραφον ἐξ ὅλου τοῦ μαθήματος τῆς ἀναγγήσεως τὰς ἀτόνους λέξεις. β') Τόνισον τὰ κάτωθι:

Ο καιρὸς εἰναι λαμπρὸς. Οἱ ναυταὶ διεκσχίζουσι την θαλασσαν. Η μητηρ ἀγαπᾷ το τεκνον. Αἱ φωκαι εἰναι ζῷα ἀμφίβια. Κατοικουμεν εν τη πολει ἀλλὰ μεταβανομεν πολλακις εις την εξοχην. Λαθος εξ επροσεξιας. Ἐπεστρέψα εκ του αγρου. Ο ἐπιμελης δεν τιμωρειται ως ο ἀμελης.

§ 8. Παράγωγοι λέξεις.

ταχὺς—ταχύτης, ταχέως, ταχύνω.

δίκη—δικαίω, δικαστής, δικαστήριον, δικαστικός.

Ἐκ μιᾶς λέξεως δύνανται νὰ παραχθῶσι καὶ ἄλλαι: π. χ. εκ τοῦ **ταχὺς** γίνεται: ταχύτης, ταχέως κτλ.

Αἱ λέξεις αἱ παραγόμεναι ἐξ ἄλλης τινὸς λέγονται **παράγωγοι**, ὅσαι δὲ δὲν εἰναι παράγωγοι λέγονται **πρωτότυποι**.

Γύμν. 12. α') Ἀντίγραφον τρίς τὰς κάτωθι πρωτοτύπους καὶ παραγόμενς λέξεις:

ἀμαρτάνω—ἀμαρτία, ἀμαρτωλός, ἀμάρτημα.

μαθθάνω—μάθησις, μάθημα, μαθητής, μαθητικός, μαθητεύω.

διδάσκω—διδάσκαλος, διδασκαλία, διδασκαλικός, διδακτήριον.

φίλος—φιλία, φιλικός, φίλω, φίλημα.

β') Ἀπομνημόνευσον τὴν ὁρθογραφίαν τῶν ἀνωτέρω.

§ 9. Σύνθετοι λέξεις.

μελάνη } μελανοδόχειον **άτμος** } ατμόπλοιον σύν } συνοδεύω
δοχεῖον } πλοῖον } ὁδεύω)

Αἱ λέξεις αἱ ἀποτελούμεναι ἐκ δύο ἄλλων λέγονται: **σύνθετοι**.

II. χ. ἀπὸ τὰς δύο λέξεις: μελάνη—δοχεῖον ἔγεινε μία: μελα-
νοδοχεῖον κτλ.

Οσαι λέξεις δὲν είναι σύνθετοι λέγονται **ἀπλατικές**: π. χ. ή λέξις:
μελάνη είναι ἀπλῆ, δπως ή λέξις δοχεῖον κτλ.

Εἰς τὰς συνθέτους λέξεις ή πρώτη ἀπλῆ λέγεται **πρώτον συν-**
θετικόν, ή δὲ δευτέρων **δεύτερον συνθετικόν**: π. χ. μελάνη, πρώτον
συνθετικόν, δοχεῖον δεύτερον συνθετικόν κτλ.

Τὰ συνθετικὰ ἔνιστε μένουσιν ἀμετάβλητα: π. χ. διά—λύω=δια-
λύω. **Άλλοι** ως ἐπὶ τὸ πλείστον μεταβάλλονται: π. χ. βιβλία—πωλῶ
=βιβλιοπώλης.

Γύμν. 13. α') Εἰς μίαν στήλην ἀντίγραφον τὰς ἀπλές, εἰς ἄλλην τὰς συ-
θέτους λέξεις:

Άκουω, ὑπακούω, θύρα, ἐξώθυρος, ἐλασοφύτεις, ἐλνία, καρπός,

οίγος, τράπεζα, ἐλαιόκαρπος, ἀμπελοφυτείχ, αἴγες, αἰγοποδίσκτα, ἔρχομαι, πολύ, ἐξέρχομαι, οἰνοπώλης, πωλῶ, ξύλον, λίθος, λιθόνυμα, καυσόξυλα, ξυλάνθραξ, κατακόπτω, περιγράψω.

β') Ἀπομνημόνευσον τὴν δρθογραφίαν τῶν ἀνωτέρων.

Γύμν. 14. α') Ἐκ τῶν δύο ἀπλῶν νὰ γείνῃ μία σύνθετος.

χώρα φύλαξ, καπνὰ πωλῶ, ἄνεμος μύλος, θερμὸν μέτρον, λάχανα κῆπος, φιλῶ. τιμή, ἄνθος σπαρτός, κυκνοῦς λευκός, ἀπὸ λύω, ἢντα λύω, διὰ κόπτω, κατὰ διώκω.

β') Αἱ σύνθετοι γὰρ ἀναλυθῶσιν εἰς δύο ἀπλᾶς.

ἄγροφύλαξ, παντοπώλης, ἀμπελόκηπος, φιλόδοξος, κυκνόλευκος, διαγράψω, κατασκάπτω, συντρώγω, περιοδεύω.

ΣΥΝΑΛΟΙΦΗ

§ 10. Ἐκθλιψίες.

1. μετὰ	ὅλιγον	ὑπὸ	ἀκούω
2. μετ'	ὅλιγον	ὑπακούω	

Ἐκθλιψίες λέγεται η ἀποβολὴ τοῦ τελικοῦ βραχέος φωνήντος τῆς προηγουμένης λέξεως πρὸ τοῦ ἀρχτικοῦ τῆς ἐπομένης. Σημεῖον δὲ τῆς ἐκθλίψεως εἶναι η ἀπόστροφος (').

Γύμν. 15. α') Νὰ γείνῃ ἐκθλιψίες :

μετὰ αὐτοῦ	κατὰ ὅλιγον	κατὰ εὐθεῖαν
παρὰ ἔμοῦ	ὑπὸ κύτῶν	διὰ ἐργασίαν.

β') Νὰ γείνῃ ἐκθλιψίες μὲ σύνθετιν :

κατὰ ὁρθῶν (κατορθῶν)	ὑπὸ ἀγορεύω	ἀπὸ ἔχω
παρὰ ἀγγέλλω	διὰ ἔρχομαι	παρὰ ἀγγελία
κατὰ ἀγγέλλω	διὰ ὁρθωσις	ἀπὸ οὐσία.

ψιλά : **α π τ**

ἀπὸ ἐσπέρας	ἀπὸ ἐσπέρας	ἀφ' ἐσπέρας
κατὰ ἐκδεστην	κατ' ἐκδεστην	καθ' ἐκδεστην
κακὰ ὑποπτος	κακεύποπτος	κακεύποπτος.

δασέα : **χ φ θ**

“Οταν η ἐπομένη λέξις ἀρχίζῃ ἀπὸ φωνήντος δασυνομέ-

νου, τὸ ἀπομένον μετὰ τὴν ἔκθλιψιν ψιλὸν σύμφωνον τρέπεται εἰς τὸ ἀντίστοιχόν του δασύ.

('Αντίστοιχον κ—χ π—φ τ—θ).

Γέμν. 16. α') Νὰ γίνη ἔκθλιψις :

κατὰ ἡμέραν	ἀπὸ ἡμῶν	κατὰ ἡμᾶς
κατὰ ἀπόφασιν	μετὰ ὄρμῆς	κατὰ οἰκου
ἀπὸ ἐμοῦ	κατὰ ἐμὲ	κατὰ ὥραν.

β') Νὰ γίνη ἔκθλιψις μὲ σύνθεσιν :

κατὰ ὀδηγῶ	ἀπὸ ὄρμή	κατὰ ἡγητής
ὑπὸ ἀρπάζω	ἀπὸ ἔρχομαι	ἀπὸ αἴρεσις
κατὰ ἀσπαζομαι	ἀπὸ αἱρῶ	κακὰ ἑκτικός.

§ 11. Ἀφαιρεσίς.

1. σοῦ ἐδώσαμεν	μοῦ ἔφυγε	εἰδα ἐκεῖνον
2. σοῦ ὁδώσαμεν	μοῦ ἔφυγε	εἰδα ἐκεῖνον.

Ἐνταῦθα δὲν ἀπεβλήθη τὸ τελικὸν φωνῆν τῆς προηγουμένης ἀλλὰ τὸ ἀρκτικὸν τῆς ἐπομένης. Τοῦτο δὲν λέγεται ἔκθλιψις, ἀλλὰ ἀφαιρεσίς. Σημεῖον τῆς ἀφαιρέσεως, εἶναι πάλιν ἡ ἀπόστροφος.

Παραδείγματα ἀφαιρέσεως :

1. Ἐδωσα ἐμπρὸς εἰς τὸν πατέρα μού ὑπόσχεσιν.
 2. Ἡλθε ὅπισω ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἐφώναζε.
 3. Ἐπάνω εἰς τὸ βουνό τοῦ ἐδωσα βοήθειαν.
- α') Ἐδωσα μπρὸς ἃς τὸν πατέρα μου ὑπόσχεσιν.
- β') Ἡλθε πίσω ἀπὸ δῶ καὶ φώναζε.
- γ') Ἐπάνω ἃς τὸ βουνό τοῦ δωσα βοήθειαν.

Γέμν. 17. α') Ἀντιγραφον δις τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα ἀφαιρέσεως.

β') Εὖτε εἰς τὸ μάθημα τῆς ἀναγνώσεως δλας τὰς ἔκθλιψις καὶ ἀφαιρέσεις.

§ 12. Κρᾶσις.

1. τὸ ἐλάχιστον = τούλαχιστον
2. τὰ ἀλλα = ταῦλλα κτλ.

Ἐδα τὸ τελικὸν φωνῆν τῆς προηγουμένης λέξεως συνεχωνάθη

μετὰ τοῦ ἀρκτικοῦ τῆς ἐπομένης. Τὸ ο καὶ ε συγχώνεύθησαν εἰς οὐ (1). Τὸ α καὶ α εἰς α μακρόν (2). Ἡ συγχώνευσις αὕτη λέγεται κρᾶσις. Σημεῖον δὲ τῆς κράσεως εἶναι ἡ κορωνίς (').

Παραδείγματα κράσεως:

Τὰ ἐμὰ=τὰμά	τὸ ὄνομα=τοῦνομα
τὸ ἀργύριον=τάργυριον	τὸ αὐτό=ταῦτό
Γύρη. 18. Ἀντίγραφον τρις ὅλη τὰ ἀνωτέρω παραδείγματα κράσεως.	

§ 13. Συναίρεσις.

κινέω=κινῶ

ποιέστε=ποιεῖτε

κινέομεν=κινοῦμεν

τιμάομεν=τιμῶσι.

Εἰς πολλὰ ἀρχαῖα βιβλία ἀντὶ π. χ. κινῶ γράφεται: κινέω, ἀντὶ: κινοῦμεν, ποιεῖτε, τιμῶσι — γράφεται: κινέομεν, ποιέστε, τιμάομεν κ.τ.λ. Οὕτως ὁμίλουν τότε τινὲς τῶν ἀρχαίων. Βραδύτερον ἔλεγον κινῶ, κινοῦμεν κ.τ.λ. διότι ἡτο εὔκολότερον. Συνεχώνευον τὰ πληνίσιν κείμενα φωνήντα: π. χ. τὸ ε καὶ ω εἰς ω—κινέω=κινῶ κ.τ.λ. Ἡ συγχώνευσις αὕτη λέγεται συναίρεσις.

Συναίρεσις λέγεται ἡ συγχώνευσις δύο φωνήντων ἢ ἕνος φωνήντος καὶ μᾶς διφθόγγου τῆς αὐτῆς λέξεως εἰς ἓν μακρόν φωνήν τὴν λήγουσαν καὶ τονίζωνται, περισπῶνται.

Τὸ ἔκ συναίρεσεως προκῦπτον φωνῆν τὴν δίφθογγος, ἐν εὑρίσκωνται εἰς τὴν λήγουσαν καὶ τονίζωνται, περισπῶνται.

II. χ. τιμάω—τιμῶ, δηλόει—δηλοῖ, συκέαι—συκαῖ κ.τ.λ.

Τὰ	αα	συναίροῦται εἰς	α	π. χ.	Αθηνάα—Αθηνᾶ
>	αο	>	ω	>	τιμάομεν—τιμῶμεν
>	άω	>	ω	>	νικάω—νικῶ
>	αει	>	ῃ	>	νικάει—νικῆ
>	εα	>	η	>	συκέα—συκῆ
>	εω	>	ω	>	βοηθέω—βοηθῶ
>	εε	>	ει	>	γραφέε;—γραφεῖς
>	εο	>	ου	>	κινέομεν—κινοῦμεν
>	εει	>	ει	>	κινέει—κινεῖ
>	οει	>	οι	>	δηλόει—δηλοῖ
>	οο	>	ου	>	δηλόομεν—δηλοῦμεν
>	οω	>	ω	>	δηλόω—δηλῶ.

Γύμν. 19. Νὰ ἀντιγραφῇ δις ὁ ἀνωτέρω πίγαξ καὶ νὰ ὑπογραμμίζωνται τὰ συναιρούμενα φωνήσητα ὡς καὶ τὰ προκύπτοντα ἐκ συναιρέσεως.

Γύμν. 20. Ἐπι τῇ βάσει τοῦ πίγακος γράψον παραπλεύρως ἔκδοσης ἀσυναιρέτων λέξεως τὴν ἀνάλογον συνηρημένην:

ὅρεις Ορη καλέομεν μαζόμην φιλέομεν μαζόμην
χάνθεια αρδην κατορθών μαζόρδην τιμάστω τιμάτων
τιμοχομενημηρεβεκιδουμενηβεκιδουμηνη ιερές ερει
ἀγαπάω μηνεπολεμέει μηνεργει πόλεος μηνεργει
βοηθέω μηνε χινέεις μηνειν πηδάει μηνειν

S 14. Ἔγκλισις τόνου.

ὁ πατήρ μοῦ — ὁ πατήρ μου, η οἰκία σοῦ — η οἰκία σου
 λέξεις τινὲς ὡς ή: μου, σου κ.τ.λ. χάριν εὐφωνίας δὲν τονίζονται. Αἱ λέξεις αὗται λέγονται ἐγκλιτικαῖ.

Αἱ συνηθέστεραι ἐγκλιτικαι λέξεις εἰναι αἱ ἑξῆς: μοῦ, μοί, μέ,
 σοῦ, σοί, σέ, τοῦ, τῆς, τά, μᾶς, σᾶς, τῶν, τίς, τινές, τινή, πού, πώς,
 ποτὲ κ.τ.λ.

1. ποταμός τις	α'. οὐδρωπός τις
2. εὐχαριστῶ σας	β'. ὁ δῆμός μας
3. η πόλις μας	γ'. εἰς τι δέστος

Αἱ ἐγκλιτικαι λέξεις ἀποβάλλουσι τὸν τόνον ὅταν αἱ πρὸ αὐτῶν λέξεις τονίζονται εἰς τὴν λήγουσαν (1, 2) ή εἰς τὴν παραλήγουσαν μὲ δέξιαν (3).

Αἱ ἐγκλιτικαι λέξεις ἀναβιβάζουσι τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν τῆς προηγουμένης λέξεως ὅταν αὕτη τονίζηται εἰς τὴν προπαραλήγουσαν (α') ή εἰς τὴν παραλήγουσαν μὲ περισπωμένην (β') ή εἶναι ἄτονος (γ').

Γύμν. 21. Τονίσον τὰ κατωθι:

σοφός τις, δός μοι, φέρω σοι, ἀνήκει μοι, εὐχαριστῶ σας, λέγε μας, κυρίος τις, χρήματα, η χρηματές μου, τὰ πρόθετά του, το συρολείπον μας, εἴς τι χωρίον, ἢν τινι πύλει, ὡς τις ἀνοντος, ἐκ τίνος πύλεως.

ετίμων ποτέ	εἰδόν ποτε
· φίλοι τινές	δῆμοί τινες;
· ημέρας τινάς	φεύγοντάς τινκς.

• Εἰς τὴν πρώτην στήλην δὲν γίνεται ἔγκλισις.

“Οταν ἡ προηγουμένη λέξις τονίζηται εἰς τὴν παραλήγουσαν μὲ δέξεῖαν καὶ ἡ ἔγκλιτική εἶναι δισύλλαβος. δὲν γίνεται ἔγκλισις.

Λέξεις τινὲς ἔγκλιτικαι ἐπεκράτησε τυνήθεια νὰ γράφωνται ἡνωμέναι μὲ τὰς προηγουμένας. Τοιαῦται εἰναι : *ἄστε, μῆτε, οὔτε, ωσπερ, εἴτε, ἥτοι, καίτοι, καίπερ*. καὶ τὸ εἴθε.

Αὗται, ἀν καὶ ἔχωσι λήγουσταν βραχεῖν καὶ παραλήγουσαν μακράν, δὲν περισπῶνται, διότι θεωροῦνται ώς δύο χωρισταὶ λέξεις.

Γύμν. 22. α') Νὰ ἀντιγραψθοι πεντάκις καὶ ἀπομνημονευθῶσιν αἱ λέξεις : *ἄστε, μῆτε, οὔτε, κ.τ.λ.*

β') Νὰ τονισθῶσι τὰ κάτωθι :

Οὐτε εγώ οὐτε σὺ ἐσκεφθημέν πότε τὸ κακοῦ τῶν Σλλων. Εγώ τοσας ἑργασιας ωστε δεν ἡδυνθην, κακιοι ἐπεθυμουν, νὰ ἐλθω προς συναντησιν σου. Είτε χρήματα λάθης εἰτε κτημάτα είναι το αύτο. Μήτε νχ λέγης μήτε νχ πραττής το κακον. Ο Γεωργιος ὑπακούει εις τους γονεις του, ητοι ἐκτελεῖ τὰς δικταγκας των. Είθε νὰ δυνηθῶμεν νὰ εκπληρωσθωμεν τὰς υποχρεωτεις μας.

§ 15. Ἀπλῆ πρότασις.

• Ο μαθητής εἶναι ἐπιμελής.

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρῳ λόγου δὲν δύναται νὰ ἀφαιρεθῇ κακμία λέξις διότι τότε δὲν ἐκφράζει νόημα. Είναι λοιπὸν ὁ μικρότατος λόγος πως ἡμπορεῖ νὰ γείνη.

• Ο μικρότατος λόγος λέγεται ἀπλῆ πρότασις.

Πᾶσα πρότασις ἀποτελεῖται ἀπὸ ὑποκείμενον (ό μαθητής), *κατηγορούμενον* (ἐπιμελής) καὶ *συνδετικόν* (εἶνε).

• *Ὑποκείμενον* λέγεται τὸ περὶ οὗ γίνεται ὁ λόγος.

Συνδετικὸν τὸ συνδέον τὸ ὑποκείμενον μὲ τὸ κατηγορούμενον,

Κατηγορούμενον τὸ δηλοῦν τί εἶναι τὸ ὑποκείμενον.

Γύμν. 23. α') Εἰς τὰς κάτωθι προτάσιες ἀγωθεν τοῦ ὑποκείμενου νὰ γραφῇ ο, τοῦ κατηγορουμένου καὶ τοῦ συνδετικοῦ ο :

• Ο ἄλιος εἶναι λαμπρός. Ο κῆπος εἶναι ἀνθηρός. Εἶναι ωραῖος ὁ

Ιππος, Καρποφόρος είναι ἡ ἄμπελος. Εγώ είμαι προσεκτικός. Σὺ είσαι ἐπιμελής. Ἀμελής είναι ὁ Φίλιππος. Είνε φρόνιμος ὁ Ἀντώνιος.

§ 16. Σύνθετος πρότασις.

1. Ὁ Ἀντώνιος, ὁ Φίλιππος, ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Βασίλειος είναι μαθηταί.
2. Ὅ Παύλος είναι φρόνιμος, ἐπιμελής καὶ ἀγαθός.

Ἡ πρότασις ἡτις ἔχει ὑποκείμενα ἡ κατηγορούμενα πλείονα τοῦ ἑνὸς λέγεται **σύνθετος πρότασις**.

Εἰς τὰς συνθέτους προτάσεις τὰ διάφορα ὑποκείμενα ἡ κατηγορούμενα χωρίζονται διὰ κόμματος, ὅταν δὲν συνδέονται μὲ τὴν λέξιν: καὶ.

Γόμν. 24. α') Νὰ τεθῶ: κόμματα:

ΤΟ κῆπος είναι: κατάφυτος, ἐκτεταμένος καὶ ώρχιος. Μαθήτριαι είναι: ἡ Θεοδώρα, ἡ Βασιλική, ἡ Ἐλένη καὶ ἡ Ἀσπασία. Ο πατήρ, ἡ μήτηρ καὶ ὁ υἱός είναι φρόνιμοι, ἀγαθοί καὶ ἀγαπητοί. Σοφοκλῆς, Αἰσχύλος, Εὐριπίδης καὶ Ἀριστοφάνης ποιηταὶ ἡσαν. Υμεῖς είσθε τυνετοί γεννατοί, εὔπειθεῖς.

β) Ἀπομνημόνευσον τὴν ὁρθογραφίαν.

§ 17. **Ρῆμα. Ἀντικείμενον.**

1. Ὁ κηπουρὸς είναι ἴκανός.
2. Ὁ κηπουρὸς σκάπτει τὸν κῆπον.

Εἰς τὴν πρότασιν 1 μανθάνομεν τί είναι: τὸ ὑποκείμενον (ὁ κηπουρός). Εἰς τὴν πρότασιν 2 μανθάνομεν τί κάμνει: τὸ ὑποκείμενον.

Ἡ λέξις ἡτις δεικνύει τί κάμνει τὸ ὑποκείμενον λέγεται **ρῆμα**.

Ἡ ἐνέργεια τοῦ κηπουροῦ μεταβαίνει εἰς τὸν κῆπον.

Ἡ λέξις ἡ ὅποια δεικνύει ποῦ μεταβαίνει ἡ ἐνέργεια τοῦ ὑποκείμενου λέγεται **ἀντικείμενον**.

Ἐδῶ λοιπὸν ἔχομεν ἄλλο εἶδος προτάσεων, μὲ ὑποκείμενον (ὁ κηπουρὸς) ρῆμα, (σκάπτει) καὶ ἀντικείμενον (τὸν κῆπον).

Γόμν. 25. α') Γράφον ἀνισθεν τοῦ ὑποκείμενου υ, τοῦ ρήματος ρ καὶ τοῦ ἀντικείμενου α:

Ο βοῦς σύρει τὸ ςροτρον. Ο γεωργὸς κλαδεύει τὴν ἄμπελον.

Τὸ σῖτον σπείρει ὁ γεωργός. Τὸν μαθητὴν διδάσκει ὁ διδάσκαλος.
Ἐγὼ γράφω τὴν ἐπιστολήν. Διευθύνει τὸ πλοιον ὁ πλοίαρχος. Ἡμεῖς
μανθάνομεν τὸ μάθημα. Τὸ σχολεῖον καθαρίζει ὁ ἐπιστάτης.

‘Ο ἵππος, ὁ ὅνος καὶ ὁ ἡμίονος τρῶγονσι χόρτον, βρόμην, κριθὴν
καὶ ἄχνα.

‘Η ἀνωτέρω πρότασις ἔχει πολλὰ ὑποκείμενα καὶ πολλὰ ἀντι-
κείμενα. Εἶναι λοιπὸν καὶ αὐτῇ σύνθετος.

Τὰ διάφορα ὅποια. Η ἀντικαὶ ὁμοιότατα γιατίζονται διὰ κόμματος.

Γύμν. 26. Νὰ τεθῶν κόμματα :

‘Ο ἵππος σύρει ἀμάξιας, κάρρων καὶ ἀρτορά. Η ἀγελάς η αἴξ καὶ
τὸ πρόδικον παρέχουσι γάλα. Ο γεωργὸς κλαδεύει, σκάπτει καὶ
τρυγὶς τὴν ἄμπελον. Σλάπτει, σκαλίζει, ποτίζει καὶ φυλάττει τὸν
κῆπον ὁ κηπουρός. ‘Ο ἵππος εἶναι ὥρατος, ταχὺς καὶ γενναῖος καὶ
ὑπηρετεῖ τὸν ἀνθρώπων.

§ 18. Πεπλατυσμένη πρότασις. Προσδιορισμοί.

1. ‘Ο Γεώργιος εἶναι μαθητής.

α'. ‘Ο ἀγαθὸς Γεώργιος εἶναι ἐπιμελὴς μαθητής.

1. ‘Ο Περικλῆς ήτο πολέμων.

β'. ‘Ο ὀλύμπιος Περικλῆς ήτο ἀρχων τῶν Ἀθηνῶν.

3. ‘Ο Μιλτιάδης πατετρόπωσε τοὺς Ηέρσας.

γ'. ‘Ο ἀνδρεῖος Μιλτιάδης πατετρόπωσε τοὺς βαρβάρους
Πέρσας,

Εἰς τὴν πρότασιν α', μανθάνομεν πλέον τι περὶ τοῦ ὑποκείμενου
καὶ κατηγορούμενου ὅτι ὁ Γεώργ. εἶναι ἀγαθὸς καὶ ὅτι εἶναι
ἐπιμελὴς μαθητής κ.τ.λ.). Τούτο λέγεται προσδιορισμός.

Γύμν. 27. α') Νὰ υπογραμμισθῶσιν οἱ προσδιορισμοί :

Τὰ ἡμερών πρόσβατα παρέχουσι τὸ γλυκὺ γάλα. Τὰ φρόντια παιδία,
μελετᾶ τὸ ὀφελίμον μάθημα. Ο πατήρ τοῦ Γεωργίου ἔφερεν ὥρατα
δῶρα. Τὰ ἀνθη τοῦ κάπου μου εἶναι εὔσημα. Τὰ ἀνθη τῶν ἀγρῶν
συλλέγουσι τὰ φιλόκαλα παιδία.

β') Θὰ τεθῶσι προσδιορισμοὶ πατέραςκειαν :

Οι γονεῖς αγαπῶσι τὰ τέκνα. Ή τράπεζα εἶναι μικρά. Αἱ Σέοραι εἶναι πόλις. Ο Ὄλυμπος εἶναι ὄρος. Ο μάγειρος παρασκευάζει τὰ φαγητά. Ο κτίστης κτίζει τὴν οἰκίαν.

ΤΑ ΔΕΚΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

§. 19. Διάκρισις κλιτῶν καὶ ἀκλιτῶν.

Τὰ μέρη τοῦ λόγου εἶναι δέκα: ἄρθρον, οὐσιαστικόν, ἐπίθετον, ἀντωνυμία, ὁρήμα, μετοχή, πρόθεση, ἐπέρρημα, σύνδεσμος καὶ ἐπιφώνημα.

Τινὰ ἐκ τῶν δέκα μερῶν τοῦ λόγου δὲν δυνάμεθα νὰ μεταχειρισθῶμεν, ἢν δὲ τὰ μεταβάλλομεν ποικιλοτρόπως. Π. χ. τὸ ὄνομα: μαθητής γίνεται: μαθητοῦ, μαθητάς, μαθητῶν, μαθητῶν κτλ. Τὸ ὁρῆμα: γράφω γίνεται γράφουμεν, ἔγραφον, θὲ γράψῃς, ἔγραψκεν κτλ. Ἐνῷ ἀπεναντίᾳ τὸ ἐπέρρημα, π. χ. σήμερον, μένει πάντοτε ἀμετάβλητον. Ωσαύτως ἡ πρόθεση: περὶ ἣ ὁ σύνδεσμος: καὶ ἡ τὸ ἐπιφώνημα: εὑγε κτλ. μένουσι πάντοτε ἀμετάβλητα.

Τὰ μέρη τοῦ λόγου τὰ ὅποια μεταβάλλονται ποικιλοτρόπως λέγονται **κλιτά**, τὰ δὲ μὴ μεταβάλλομενα λέγονται **ἀκλιτα**.

Περὶ ἐνὸς ἔκστου ἐκ τῶν κλιτῶν καὶ τῶν ἀκλιτῶν μερῶν τοῦ λόγου θὰ κάμωμεν λόγον βαθμηδόν.

Γόμν. 28. α') Ἀπομημόνευσον κατὰ σειρὰν τὰ δέκα μέρη τοῦ λόγου. β') Ἀντίγραψον εἰς μίκην στήλην τὰ κλιτά καὶ εἰς ἄλλην τὰ ἀκλιτα.

Φύλλον, τοώγω, χθές, αὔριον, περί, αὐτός, γέρων, ἐσήν, ποτέ, ἄλλοιμον, φῶς, ἔφεον, μετά, ἐκεῖνος, ὥραῖον, ἔξω, ἐντός, λεγομεν, ἐπάγω. ἀπό.

γ') Ἀντίγραψον μένον τὰ ἀκλιτα ἐκ τοῦ μαθήματος τῆς ἀναγγώσεως.

§ 20. ΕΠΙΡΡΗΜΑ (¹).

1. Ὁ Βασίλειος ἦλθε
 2. Ἡ ἀμαξα ἐστάθη.
 3. Ὁ Φίλιππος γράφει.
 4. Ὁ Ιωάννης παιζει.
- α'. Ὁ Βασίλειος ἦλθε **σήμερον**
 - β'. Ἡ ἀμαξα ἐστάθη **ἐδώ**.
 - γ'. Ὁ Φίλιππος γράφει **καλῶς**.
 - δ'. Ὁ Ιωάννης παιζει **πολύ**,

¹) Ἀκολουθοῦντες τὸ ἐπόμενον πρέγραψμα προτάσσομεν τὰ ἀκλιτα μέρη τοῦ λόγου.

Εἰς τὰς προτάσεις: α', β', γ', δ' μανθάνομεν πλέον τι ή εἰς τὰς προτάσεις 1, 2, 3, 4. Μανθάνομεν ἐπὶ πλέον, δτι ὁ Βασίλειος ἡλθε σήμερον κ.τ.λ. Ὡστε ἔχομεν προσδιορισμούς. Ἀλλ' οἱ προσδιορισμοὶ οὗτοι δὲν ἀναφέρονται εἰς τὸ ὑποκείμενον, ἀλλ' εἰς τὸ ὥρμα. Μανθάνομεν δηλαδὴ ὅχι μόνον, δτι ἡλθε ὁ Βασίλειος, ἀλλὰ πότε ἡλθε (δηλ. τὸν χρόνον). **Ποῦ** ἐσταθη ἡ ἀμαξα (τόπον). **Πῶς** γράφει ὁ Φίλιππος (τρόπον). **Πόδον** παῖςει ὁ Ιωάννης (ποσόν).

Ἡ λέξις ἡ προσδιορίζουσα τὸ ὥρμα κατὰ χρόνον, τόπον, τρόπον καὶ ποσόν, λέγεται: **ἐπέρρημα.**

"Εχομεν λοιπὸν ἐπιρρήματα χρονικά, τοπικά, τροπικά καὶ ποσοτικά.

Χρονικά: σήμερον, αὔριον, χθές, προγθές, πέρυσι, ἡμέστως, εὐθύς, πάντοτε, πρότερον, ποτέ κατόπιν, τώρα, χορτά, ςλλοτε, ἔπειτα, πάντοτε, κ.τ.λ.

Τοπικά: Ἐδῶ, ἐκεῖ, ἐνω, κάτω, ἐντός, ἐκτός, μακρὺν, χάμω, ἐγγύς, πλησίον, μακρόν, πανταχοῦ. ςλλαχοῦ, δεξιά, ςριστερά, ἐκεῖθεν, ἐνωθεν, κάτωθεν, ἔξωθεν, μακρόθεν, ςλλαχύθεν. πανταχόθεν, δεξιόθεν.

(Τὰ λήγοντα εἰς **Θεν** σημαίνουσι τὴν ἀπὸ τόπου κίνησιν ἐκεῖθεν = ἀπ' ἐκεῖ, ἐνωθεν = ἀπ' ἐπάνω κ.τ.λ.).

Τροπικά: καλῶς, κακῶς, τακτικῶς, ἀκριβῶς, δρθῶς, δικαίως, ἀδίκως, οὕτως, ἄλλως, ταχέως, βραδέως κ.τ.λ.

Ποσοτικά: πολύ, δλίγον, ςρκετά, λίσν, ἐλάχιστα, πολλάχις, ἀπαξ, δίς, τρίς, τετράχις, ἡκιστα (πάρα πολὺ δλίγον), ἡττον (δλιγάτερον), μᾶλλον (περισσότερον), μάλιστα (πάρα πολὺ) κ.τ.λ.

Τὰ ἐπιρρήματα προσδιορίζουσι καὶ ἐπίθετα καὶ ὃλα ἐπιρρήματα. π.χ. λίσν αὐστηρός, ἀληθῶς εὐγενής, λίσν καλῶς, πολὺ δρθῶς κ.τ.λ.

Γύμν. 29. α') Ἀπομνησόγενουσον τὴν ὥρθογραφίαν τῶν χρονικῶν καὶ τοπικῶν ἐπιρρημάτων. β') Χθρίσον τὰς φράσεις εἰς στήλας ἀναλόγως τοῦ εἰδους τοῦ ἐπιρρήματος:

Ἐργάζομαι σήμερον. Κατοικῶ ἐνταῦθα. Θὰ ἔλθω αὔριον. Χθὲς ἐκοπίσασ. Πάντοτε λέγεις. Τώρα ἐπεθύμησα. Ἀναβαίνομεν ἀλλαχόθεν. Δεξιὰ κεῖται. Εὐθύς ἔρχεται. Πάντοτε ποθοῦμεν. Μακρόθεν εἰδον. Κατόπιν βλέπομεν. Ἀμέσως γράφω. Ἐκεῖθεν ἔρχουται. Πρότερον ωμίλησα.

Γύρν. 30. α') Ἀπομνημόνευσον τὴν ὀρθογραφίαν τῶν τροπικῶν καὶ ποσοτικῶν ἐπιρρημάτων. β') Χώρισον τὰς φράσεις ἀναλόγως τοῦ ἐπιρρήματος:
Καλῶς σκεπτόμεθα. Ἀδίκως πάσχομεν. Πολὺ ἐργάζεσσαι. Πίκιστα προσέχεις. Ἀκούονται ἔξωθεν. Βλεπόμεθα δὲίγον. Πέρυσι ἡσθένησα.
Ορθῶς ὅμιλεις. Ἀνῳθεν καταβίνει. Ἀρκετὰ ἐκοπίασσα. Προχώρητον χριστερά. Λίαν ἐπιμελής.

§ 21. Ὄνοματικοὶ καὶ ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοί.

Ἡ χελιδὼν κτῖσει φωλεάν.

Ἡ μαύρον χελιδὼν στερεῶς κτῖσει. ὁραίαν φωλεάν.

Ο κῆπος τοῦ γείτονος παράγει εὔοδμα ζυθοῦ.

Τὸ ὄποκείμενον: χελιδὼν προσδιορίζεται διὰ τοῦ ὄνόματος: μαύρη. Τὸ ζητικείμενον: φωλεὰν διὰ τοῦ ὄνόματος: ὥρκία. Λοιπὸν λέγονται ὄνοματικοὶ προσδιορισμοί. Τὸ ῥῆμα: παράγει διὰ τοῦ ἐπιρρήματος: στερεῖν καὶ λέγεται ἐπιρρηματικὸς προσδιορισμός.

Γύρν. 31. Νὰ τεθῶσιν εἰς μὲν τὸ ὄποκείμενον καὶ ζητικείμενον ὄνοματικοί. εἰς δὲ τὸ ῥῆμα ἐπιρρηματικοὶ προσδιορισμοί:

Ο πλοιάρχος διευθύνει (τρόπον) τὸ πλοῖον. Ο Θεμιστοκλῆς ἔφερε (χρόνον) τὸ ὕδρολόγιον. Ο κηπουρὸς ποτίζει (ποσὸν) τὸν κῆπον.

Η ὄρνις γεννᾷ (χρόνον) φίδι. Τὰ πτηνὰ κατασκευάζουσι (τόπον) φωλεάς. Η λέμβος διασχίζει (τρόπον) τὴν θάλασσαν.

Ο καλὸς ἔνθρωπος πρὸς δλους φέρεται καλῶς.

Κακῶς φέρεται ὁ κακὸς ἔνθρωπος.

Ἐργάζεται τακτικῶς ὁ τακτικὸς μαθητής.

Τὸ ὄνομα: καλός, ἐν προσδιορίῃ ἄλλο ὄνομα, γράψεται: καλός. Αν προσδιορίζῃ, ῥῆμα γράφεται ὡς ἐπίρρημα: καλῶς κ.τ.λ.

Γύρν. 32. Η γραμμὴ—νὰ ἀντικατασταθῇ μὲ ο ἡ μὲ ω:

Ο μωρὸς ἔνθρωπος πράττει μωρὸν. Ο Σπυρίδων ἔγραψεν ὅρθων. Η μήτηρ ἐργάζεται τακτικῶς. Ο σοφὸς Θεός τὰ πάντα σοφῶν ἐποίησεν. Ο Πέτρος ἔκλυσε πικρῶν. Ο ἐλαφρὸς ὄνειρος μᾶς εὐχριστεῖ. Γεννάκης πολεμεῖ ὁ γενναῖος στρατιώτης.

§ 22. ΠΡΟΘΕΣΙΣ

1. Ὁ Φώτιος κτίζει οἰκίαν | α'.) Ὁ Φώτιος κτίζει οἰκίαν ἐν τῇ ἀγορᾷ
 2. Ὁ γέρων ἀνεγάρησεν | β'.) Ὁ γέρων ἀνεγάρησεν εἰς Πέτρας
 3. Τοποθετῶ τὰ βιβλία. | γ'.) Τοποθετῶ τὰ βιβλία ἐπὶ τῆς τραπέζης

Εἰς τὰς προτάσεις α', β' γ' μανθάνομεν ποῦ κτίζει οἰκίαν ὁ Φώτιος κ.τ.λ. Ὅστε ἔχομεν προσδιορισμούς. Αἱ λέξεις ἐν, εἰς, ἐπὶ οὔτε νὰ λείψωσι δύνανται, οὔτε νὰ τεθῶσι μετά τὰς λέξεις : τῇ ἀγορᾷ ἐν κ.τ.λ. Αἱ λέξεις κατά καὶ σὲ πρὸς ταύτας δύοισι, ἐπειδὴ τίθενται πρὸ τῶν λέξεων, λέγονται προθέσεις.

Οἱ διὰ προθέσεως γινόμενοι προσδιορισμοὶ λέγονται ἐμπρόθετοι.

Κύριαι προθέσεις : ἐν, εἰς, ἐκ (ἐξ), σύν, πρός, πρό, ἀνά, κατά, διά, μετά, παρά, ἀντί, ἀμφί, ἐπί, περί, ἀπό, ὑπό, ὑπέρ.

Καταχρησικαὶ προθέσεις : μέχρι, ἕχοι, ἔνεκα (ἔνεκεν), γάριν, ἄνευ, πλήν, χωρίς.

Γύμν. 53. α') Ἀπηγγημόγευσον κατὰ σειρὰν τὰς προθέσεις. β') Γράψον τετράκις καὶ ἀπομνημόνευσον τὴν ὀρθογραφίαν των. γ') Ἀντίγραψον ἀπαξ ὅλας τὰς προθέσεις τοῦ μαθήματος τῆς ἀναγνώσεως.

δέχομαι—**παραδέχομαι**, **καταδέχομαι**, **διαδέχομαι**:
 λόγος—**διάλογος**, **κατάλογος**, **πρόλογος**. *ὑπόγραψο*

Γύμν. 54. α') Χάρισον τὰς συγθέτους λέξεις (π.χ. εἰς ἔρχομαι κ.τ.λ.)
 Εἰσέρχομαι, σύνοδος, εἴσοδος, συνομιλῶ, καταδιώκω, ὑπογράψω,
 ἀποστέλλω, διάλυσις, παράλυσις περιπατῶ, προσδένω, διατηρῶ.

β') Σύγθεσον τὰ κάτωθι μετά προθέσεων κατ' ἀρέσκειαν.

Γράψω, ὀδεύω, καλῶ, τηρῶ, τήρησις, κόπτω, στηρίζω, στήριξις,
 τρώγω, δρόμος, κόπτω.

γ') Ἀντίγραψον τὰς μετά προθέσεων συγθέτους λέξεις τοῦ μαθήμ. τῆς ἀναγν.

§ 23. Μεταβολαὶ τοῦ ν ἐν συνθέσει.

σὺν πολίτης=συμπολίτης
 ἐν βασίν=ἐμβαίνω
 σὺν φωνῇ=συμφωνῶ

σὺν κρατῷ=συγκρατῶ
 ἐν γράφῳ=ἐγραφάφω
 σὺν χωρῷ=συγχωρῶ.

συν λαμβάνω = συλλαμβάνω
συν ροή = συφρόνη

συν μαθητής = συγμαθητής
ἐν νοῶ = ἐννοῶ.

Τὸν πρὸ τῶν χειλοφώνων γίνεται μὲν, πρὸ τῶν οὐρανί-
σκοφώνων γίνεται γὰρ καὶ πρὸ τῶν ὑγρῶν καὶ ἐνρένων ἀφο-
μοῦται πρὸς αὐτά.

Γύμν. 35. Νὰ συντεθῶσι τὰ κάτωθι (π.χ. συγ φέρει = συμφέρει):

σὺν φέρει	συν λῆψις	σὺν μαθητής	σὺν καλῷ
σὺν χωρικός	ἐν γραφή	σὺν λογίζομαι	σὺν γραφεύς
πᾶν καλός	συν πλοκή	ἐν βάπτω	σὺν βάπτῳ
ἐν βαπτίζω	συν γέω	ἐν φυσῷ	σὺν φύσει.

β') Νὰ συντεθῶσι (συμπατριώτης = σὺν πατριώτῃς):

συμπατριώτης	συγγωνεύω	συμδουλή	ἔμμισθος
συγχαίρω	συγχρίνω	συμβαδίζω	ἔμπλεκομαι.

§ 24. Λἱ προθέσεις ἐν, εἰς, ἐξ καὶ τὰ ἀριθμητικὰ ἐν, εἰς, ἐξ.

Αἱ προθέσεις ἐν, εἰς, ἐξ καὶ τὰ ἀριθμητικὰ ἐν εἰς, ἐξ ἔχουσι τὸν αὐτὸν ἥχον προφερόμενα, ἀλλὰ διαφέρουσι κατὰ τὴν γραφήν, τὰ μὲν φιλοῦνται καὶ δὲν τονίζονται, τὰ δὲ δασύνονται καὶ τονίζονται.
Ἐκ τῆς ἐννοίας διακρίνομεν πότε θὰ τὰ γράφωμεν κατὰ τὸν ἕνα τρόπον καὶ πότε κατὰ τὸν ἄλλον.

Γύμν. 36. Νὰ τονισθῶσι καὶ γὰ πνευματισθῶσι τὰ κάτωθι:

Ἐκρημνίσθη εἰς στύλος. Εἰς τὸ χωρίον ἤλθεν εἰς ιατρός. Εν τῇ πολεῖ ταύτῃ ἔμεινα ἐν ἑτοῖς. Πέρυσιν ἐξ Ἀργοστολίου μετέβην εἰς Αθήνας; καὶ ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν ὅπου μέντεδεχθην εἰς φίλος μου. Εν τῇ ἀγορᾷ ἐπωληθησαν ἐξ ἵπποι, ἐκ τῶν ὅποιων ἐ εἰς ἦτο μικρὸς. Εξ ἀπροσεξίας ἐθραύσθησαν ἐξ ποτήρια, ἐν δοχείον γέδατος καὶ εἰς καθύρεπτης.

§ 25. Χωρισμὸς τῶν περιόδων εἰς προτάσεις.

Τὸ διάστημα ἀπὸ μιᾶς τελείας εἰς ἄλλην λέγεται περίοδος.

Ἄς ιδωμεν τὰς περιόδους τοῦ κατωτέρω λόγου:

Ἐκαστος ἀνθρώπος ἔχει ἐν ἔργον. Οἱ κτίστις κτίζει οἰκίας, οἱ γεω-

γός καλλιεργεῖ τὴν γῆν, ὁ ιατρικός ταξιδεύει εἰς τὰ διάφορα μέρη καὶ ὁ ποιμὴν φυλάττει τὰ πρόβατα. Ὅταν ὁ ἀνθρωπὸς δὲν ἔργαζεται, ἀδίκει τὴν κοινωνίαν, ἐνῷ τὴν ὥφελεῖ ἐργαζόμενος καὶ χρεωστεῖ νῦν τὴν ὥφελήν.

‘Ο ἀνωτέρω λόγος ἀποτελεῖται ἀπὸ τρεις περιόδους.

Πᾶσα περίοδος ἔχει μίαν πρότασιν ἢ περισσοτέρας. Ὅσοι ἔνυκται ἢ μετοχὰς ἔχει ἢ περίοδος τόσας ἔχει καὶ προτάσεις.

(Πόσας προτάσεις ἔχει ἐκάστη περίοδος ἐκ τῶν ἀνωτέρων:)

‘Ἐκάστη πρότασις χωρίζεται ἀπὸ τῆς ἡλικίας διὰ κίρματος, ἣν δὲ συνδέωνται μὲ τὰς λέξεις καὶ ἡ νά.

Γύρων. 37. α') Χώρισον διὰ κίρματος τὰς προτάσεις:

‘Ο λατρὸς θεραπεύει τοὺς ἀσθενεῖς. Ὅταν ἡ γῆ καλλιεργῆται, ἀποδίδει καρπούς. Ἐπειδὴ κατοικῶ μακρὰν ἀναγκάζομαι νὰ περιπατῶ πολὺ καὶ κουράζομαι, ἀλλὰ τοῦτο ὥφελεῖ εἰς τὴν υγείαν. Αἱ βροχαὶ ἀλλοτε ὥφελοισιν ἄλλοτε βλάπτουσιν.

β') Εἰς τέσσαρας περιόδους ἐκ τῶν ἀναγνωστικῶν θέτε μίαν γραμμὴν· ὡς ἐκάστην πρότασιν.

§ 26. Κυρία καὶ ἐξηρτημένη πρότασις.

1. ‘Ο διδάσκαλος διδάσκει καὶ οἱ μαθηταὶ προσέχουσιν.
2. ‘Ο διδάσκαλος διδάσκει. Οἱ μαθηταὶ προσέχουσιν.

Εἰς τὴν γραμμὴν 1 ἔχομεν μίαν περίοδον μὲ δύο προτάσεις. Εἰς τὴν γραμμὴν 2 ἀφηρέσσαμεν τὸ καὶ καὶ ἔχειναν δύο περίοδοι μὲ μίαν πρότασιν ἐκάστη. Καὶ ἡ μία ἐκφράζει τέλειον νόημα καὶ ἡ ἄλλη.

3. ‘Οταν ὁ διδάσκαλος ἐξετάζῃ, οἱ μαθηταὶ ἀπαντῶσιν.

Εἰς τὴν γραμμὴν 3 ἔχομεν πάλιν μίαν περίοδον μὲ δύο προτάσεις.
‘Ας τὰς χωρίσωμεν:

α') ‘Οταν ὁ διδάσκαλος ἐξετάζῃ...

β') οἱ μαθηταὶ ἀπαντῶσιν.

‘Η πρότασις (α'), εὖ μείνη μόνη, δὲν ἐκφράζει τέλειον νόημα, διότι θὰ περιμένωμεν νὰ ἀκούσωμεν τί γίνεται διαν διδάσκαλος ἐξετάζῃ . . . Πρέπει λοιπὸν νὰ συμπληρωθῇ μὲ ἄλλην πρότασιν . . . Οἱ μαθηταὶ διπαντῶσιν, ἢ καὶ μὲ σίανδήποτε ἄλλην.

Ἡ πρότασις ἡτις ἐκφράζει τέλειον νόημα χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην νὰ συμπληρωθῇ διὸ ἄλλης λέγεται κυρία πρότασις. Ἐκείνη δὲ ἡτις μόνη δὲν ἐκφράζει τέλειον νόημα ἄλλὰ θέλει νὰ συμπληρωθῇ διὸ ἄλλης λέγεται ἐξηρτημένη πρότασις.

Κύριαι προτάσεις: Ὁ ήλιος θερμαίνει πολύ. Ἡ σελήνη φωτίζει τὴν νύκτα. Ὁ κεραυνὸς κατέστρεψε τὴν οἰκίαν κ.τ.λ.

Ἐξηρτημέναι προτάσεις: Ἐὰν ὁ ήλιος θερμαίνῃ πολύ... Ὄταν ἡ σελήνη φωτίζῃ τὴν νύκτα... Ἐπειδὴ ὁ κεραυνὸς κατέστρεψε τὴν οἰκίαν... κ.τ.λ.

Γόμν. 38. α') Νὰ τεθῶσι κόμματα καὶ νὰ ὑπογραμμισθῶσιν αἱ κύριαι προτάσεις:

Ἐὰν προσέχωσιν οἱ μαθηταὶ ἀναμφιβόλως μανθάνουσι. Καλλιεργοῦμεν τὴν γῆν, ίνα ἀπολαμβάνωμεν τοὺς καρποὺς της. Ἐπειδὴ ὁ καρπὸς εἶναι βροχερός, δὲν ἔχομεν γυμναστικήν. Ἀν καὶ ζῶ μακραν, ποτὲ δὲν λησμονῶ τὴν γλυκεῖαν πατρίδα. Ἀδιστάκτως πιστεύω, δτὶς ἡ πατρὸς θὲ προοδεύσῃ.

β') Νὰ γραφῶσιν ἀντιστρόφως αἱ προτάσεις τῶν ἀνωτέρων περιόδων, ἡτοι πρῶται αἱ κύριαι καὶ δεύτεραι αἱ ἐξηρτημέναι (π.χ. Ἀναμφιβόλως μανθάνουσιν, έὰν προσέχωσιν οἱ μαθηταὶ κ.τ.λ.).

Γόμν. 39. α') Νὰ συμπληρωθῶσι κατ' ἀρέσκειχι αἱ ἐξηρτ. προτ. διὰ κυρίων:

Ἐπειδὴ εἴμαι ἀτθενής.^{διὰ μάνην σχετοῦ} Ὄταν ἔλθῃ τὸ θέρος.^{διὰ μάνην σχετοῦ} Αφοῦ ἐμελέτησα τὸ μάθημα.^{διὰ μάνην σχετοῦ} Ἐὰν ἔλθῃς εἰς τὴν οἰκίαν μου...^{διὰ μάνην σχετοῦ} Αν καὶ ἐκπλασα!!^{διὰ μάνην σχετοῦ} Ἐπειδὴ η βροχὴ ητο ῥαγδαία...^{διὰ μάνην σχετοῦ} Οσον καὶ νὰ κοπιάω...^{διὰ μάνην σχετοῦ} Ὅστις θέλει νὰ προοδεύσῃ.^{διὰ μάνην σχετοῦ}

β') Νὰ γραφῶσιν ἀντιστρόφως, ἡτοι πρῶται αἱ κύριαι κ.τ.λ.

§ 27. ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

Ο Θεμιστοκλῆς καὶ ὁ Ἀριστείδης, ἡσαν ἀντίπαλοι πολιτικοί. Αλλὰ ὁ Ἀριστείδης, δτε ἔμαθεν, δτι οἱ Πέρσαι ἤτοι μάζοντο νὰ ἐπιτεθῶσι κατὰ τῶν Ἑλλήνων κατὰ θάλασσαν, ἐσπευσε νὰ συμφιλιώθῃ μετὰ τοῦ Θεμιστοκλέους, καίτοι ἦτο ἀντίπαλός του.

Ἡ λέξις καὶ συνδέει τὰς λέξεις Θεμιστοκλῆς καὶ Ἀριστείδης. Ἡ

λέξις ὅτι συνδέει τὴν πρώτην περίοδον μὲ τὴν δευτέρην. Ἡ λέξις
ἀλλὰ συνδέει τὴν πρότασιν: ὅτι ἔμαθε μὲ τὴν πρότασιν: ὅτι οἱ Πέρ-
σαι ἤτοι μάζοντο. Ἡ λέξις νὰ συνδέει τὴν πρότασιν ἤτοι μάζοντο μὲ
τὴν πρότασιν: νὰ ἐπιτεθῶσι κ.τ.λ.

Αἱ λέξεις αἵτινες συνδέουσι λέξιν μὲ λέξιν, πρότασιν μὲ
πρότασιν ἢ περίοδον μὲ περίοδον λέγονται **σύνδεσμοι**.

Οἱ σύνδεσμοι εἶναι πολλῶν εἰδῶν:

Συμπλεκτικοί: καὶ, τέ, δέ, οὖτε, μήτε, οὐδέ, μηδέ.

Ἐναντιωματικοί: μέν, δέ, ἀλλά, δμως, εἰ καὶ, ἢν καὶ, καίτοι,
καίπερ, κ.τ.λ.

Χρονικοί: ὅτε, ἐταν, ὅποτε, ὅπόταν, ἐνῷ, ἡφαῦ, ἕω; ὅτου, μέχρις
ὅτου ^{μη} ~~τοῦ~~ κ.τ.λ.

Διαβεντικοί: ἢ, εἴτε κ.τ.λ.

Συλλογιστικοί: λοιπόν, ἄρα, θοτε, θθεν κ.τ.λ.

Υποθετικοί: εάν, ἢν κ.τ.λ.

Εἰδικοί: ὅτι, πῶς κ.τ.λ.

Απιολογικοί: ἐπειδή, διέτο κ.τ.λ.

Τελικοί: ίνα, δημος, νά, διά νὰ κ.τ.λ.

Ἐρωτηματικοί ἢ **διστακτικοί**: μή, μήπως, μόρα, ἀρά γε κτλ.

Γόμν. 40. α') Ἀντίγραφον τοὺς συνδέσμους ὅλου τοῦ μεθύματος τῆς
ἀναγνώσεως. β') Ἀπομνημόνευσον τὴν ὁρθογραφίαν τῶν συνδέσμων τῶν 5 εἰ-
δῶν κατὰ σειράν.

Γόμν. 41. α') Ἀντίγραφον τοὺς συνδέσμους δύο αελίδων ἐκ τοῦ ἀναγνω-
στικοῦ. β') Ἀπομνημόνευσον τὴν ὁρθογραφίαν τῶν λοιπῶν εἰδῶν τῶν συνδέσμων.

§ 28. Σύνδεσμος κατὰ παράταξιν.

1. Ἡλθε τὸ φθινόπωρον καὶ αἱ χελιδόνες ἀναγκωροῦσιν.

2. Ἐγὼ μὲν γράφω, σὺ δὲ ἀναγινώσκεις, ἀλλ᾽ αὐτὸς παῖζει.

α' Ἡλθε τὸ φθινόπωρον. Αἱ χελιδόνες ἀναγκωροῦσιν.

β' Ἐγὼ γράφω. Σὺ ἀναγινώσκεις. Αὐτὸς παῖζει.

Ἡ περίοδος (1) μὲ τὰς δύο προτάσεις ἀνελύθη εἰς δύο περίοδους
(α') μὲ μίαν πρότασιν, ἥτις ἐκφράζει τέλειον νόημα.

Ἡ περίοδος (2) ἀνελύθη εἰς τρεῖς ἀλλακτικές περιόδους (β') κ.τ.λ.

“Ολα: λοιπὸν καὶ προτάσεις τῆς περιόδου (1) εἶναι χύριαι.. Ωσαύτως καὶ τῆς περιόδου (2).

“Οταν καὶ περίοδοι ἀποτελῶνται ἀπὸ δύο ή περισσοτέρας προτάσεις καὶ ἔκαστη πρότασις δύναται νὰ χωρισθῇ ἀπὸ τῶν ἄλλων καὶ νὰ ἐκφράζῃ τέλειον νόημα, λέγομεν ὅτι γίνεται: **Σύνδεσις κατὰ παράταξιν.**

Παραδείγματα συνδέσεων κατὰ παράταξιν:

“Αγαπῶ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἔπιθυμῶ τὴν σχέσιν τῶν. Θὰ γείνω ἐπιμελής, θὰ ἀπορριφθῶ. Ο φρόνιμος δὲν ἔνοχλεῖ τοὺς ἄλλους, λοιπὸν ο φρόνιμος δὲν τιμωρεῖται. Εἰς μὲν τοὺς ναοὺς προσεύχονται οἱ ἀνθρώποι, δὲ τὰ σχολεῖα διδάσκονται, φέτε καὶ ὁ ναὸς καὶ τὸ σχολεῖον εἶναι τόποι: ιεροί.

Γύμν. 42. Νὰ ἀντιγραφῶν πρώτον ὡς ἔχουσι τὰ ἀγνωτέρω παραδείγματα καὶ νὰ τεθῶσι κόρματα καὶ δεύτερον αἱ προτάσεις τῶν περιόδων νὰ χωρισθούσι, φέτε ἔκαστη νὰ ἀποτελέσῃ χωριστὴν περίοδον.

§ 29. Σύνδεσις καθ' ὑπόταξιν.

1. Ἐὰν ἐργάζησαι φιλοπόνως, εἶσαι πάντοτε ἀνεξάρτητος.

2. Επειδὴ χθὲς ἔφαγον πολύ, εἶμαι σιγμερόν ἀσθενής.

α' Ἐὰν ἐργάζησαι φιλοπόνως....

β' Επειδὴ χθὲς ἔφαγον πολύ....

Αἱ περίοδοι (1) καὶ (2) ἔχουσιν ἐξηρτημένας προτάσεις, αἵτινες δὲν ἔκφράζουσι τέλειον νόημα ἢν μείνωσι μόναι. Ἐδῶ λοιπὸν ἡ κυρία πρότασις συνδέεται μὲν ἐξηρτημένην. Τοῦτο λέγεται: **Σύνδεσις καθ' ὑπόταξιν.**

Παραδείγματα συνδέσεων καθ' ὑπόταξιν:

“Ἐὰν ὁ Λεωνίδας καὶ οἱ τριακόσιοι δὲν ἔπιπτον ἐνδόξως εἰς Θερμοπύλας, δὲν θὰ ἐδοξάζετο τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα. Ότε ὁ Ηρακλῆς ἔφθασεν εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἥλικιαν, ἐπεσφῆν ποῖον δρόμον νὰ ἀκολουθήσῃ. Ο Φωκίων ἢν καὶ ἡτο πτωγύτατος, δὲν ὁ Ἀλέξανδρος τῷ ἀπέστειλεν ἄφθονα χρήματα οὐδὲν ἐδέχθη. Ο Ἀλέξανδρος ἐπειδὴ εἶχε πεποιθησιν εἰς τὸν ἴστρον του Φίλιππου, ἐπειν ἀδιστάκτως τὸ φάρμακον ἐνῷ ὁ Παρμενίων τὸν συνεδουλεύει νὰ μὴ τὸ πή, διότι περιέχει δηλητήριον.

Γύμν. 45. α') Νὰ ἀντιγραφθεῖ τὰ ἀνωτέρω καὶ νὰ τεθῶσι κόμματα. β') Νὰ δηογραφισθῶσιν αἱ κύριαι προτάσεις.

§ 30. ΕΙΠΦΩΝΗΜΑ

Ἐπιφωνήματα λέγονται αἱ λέξεις διὰ τῶν ὁποίων ἐκφράζομεν θαυμασμόν, ἔπαινον, χαράν, λύπην κ.τ.λ. Τοικῦτα εἰναι : ὅ, εὐγε, οἴμοι, φεῦ, οὐαί, ἀλλοίμονον κ.τ.λ.

ΚΑΙΤΑ ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ⁽¹⁾

§ 31. ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ

Ούσιαστικὸν λέγεται ἡ λέξις, ἥτις δηλοῖ πρόσωπον, ζῷον ή πρᾶγμα (π.χ. μαθητής, πρόσβατον, τράπεζα κ.τ.λ.).

Τὰ ούσιαστικὰ διαιροῦνται εἰς συγκεκριμένα (ὅσα παριστάνουσι πρόσωπον, ζῷον ή πρᾶγμα) καὶ διφηρημένα (ὅσα δηλοῦσί τι ἔννοούμενον μὲν καλῶς, ἀλλὰ μὴ ὑποπτεύτον εἰς τό; αἰσθήσεις π.χ. εἰρήνη, ἀγάπη, φόδος κ.τ.λ.).

Γύμν. 44. α') Χώρισον εἰς δύο στήλας: εἰς συγκεκριμένα καὶ ἀφηρημένα: "Ανθρώπος, παιδίον, θρανίον, ἑριφίον, ἀλήθεια, ποταμός, φάλαινα, εὐεργεσία, ἀγαθότης, κακία, ἔλαφος, πολίτης, στρατιώτης, κόπος, δικαίοσύνη, ὅρνις, πέπων, φίλανθρωπία.

β') Πρόσθισον κατ' ἀρέσκειαν ἐκλέγων ἐκ τοῦ ὄντα γνωστικοῦ 10 εἰς τὴν στήλην τῶν συγκεκριμένων καὶ 5 εἰς τὴν στήλην τῶν ἀφηρημένων.

Τὰ ούσιαστικὰ διαιροῦνται εἰς κέρια καὶ προσηγορικά.

Προσηγορικὰ λέγονται τὰ ούσιαστικὰ διὰ τῶν ὁποίων ὀνομάζομεν πρόσωπα, ζῷα καὶ πρᾶγματα τοῦ αὐτοῦ εἶδους, κύρια δὲ ἐκεῖνα, διὰ τῶν ὁποίων ὀνομάζομεν μόνον ὡρισμένα πρόσωπα, ζῷα καὶ πρᾶγματα.

Η. χ. ἀνήρ—Ιωάννης, γυνή—Πηνελόπη, ὅρος—Ολυμπος κ.τ.λ.
Ολοι λεγόμεθα ἄνδρες, ἄλλα ὅχι ολοι Ιωάνναι κ.τ.λ.

Τὰ κύρια ὄνόματα γράφονται μὲν κεφαλαῖον τὸ πρῶτον γράμμα.

(1) Ἐνταῦθα ἄλλα μὲν ἔξετάζομεν συντομώτερον ἢ ἐν τῇ γραμματικῇ Γ' καὶ Δ' τάξεως (ἐκεῖ πρόκειται περὶ ἀμπελώσεως ὅλως νέων διὰ τοὺς μαθητὰς ἔγγοις, ἐνῷ ἐνταῦθα περὶ ἀπλῆς ἐπαναλήψεως ἐν πολλοῖς) ἄλλα δὲ λεπτομερέστερον ἀκολουθοῦντες τὸ ἐπίσημον πρόγραμμα.

Γύμν. 45. α') Παραπλεύρως τῶν κυρίων ὄνομάτων νὰ γραφή τὸ ἀρμόδιον προσηγορικόν (π. χ. Πάτραι—πόλις) :

Πάτραι, Ἀθῆναι, Κρήτη, Κεφαλληνία, Δημήτριος, Ἀμβρακικός, Ἐλλάς (χράτος), Ἀγγλία, Γαλλία, Ρωσία, Ἐλένη, Πηνειός, Εὔβοια, Ταίναρον, Σουνίον, Στυμφαλία, Εύρωπη, Ἀφρική, Ὁλυμπος, Ροδόπη.

β') Παραπλεύρως τῶν προσηγορικῶν νὰ τεθῇ ἐν κύριον :

λίμνη, ὕδρος, νῆσος, παιδίον, ἡπειρος, κοράσιον, κάλπας, ἀκρωτήριον, ποταμός.

§ 32. ΑΡΘΡΟΝ

Γένη καὶ ἀριθμοί.

"Αρθροι λέγονται αἱ λέξεις ὁ, ἡ, τὸ αἱ ὄποιαι τίθενται πρὸ τῶν ὄνομάτων π. χ. ὁ ἵππος, ἡ ἀγελάχ, τὸ πρόβατον κ.τ.λ.

"Οσα ὄντα θέλουσι τὸ ἀρθρον ὁ λέγονται γένους ἀρσενικοῦ, ὅσα θέλουσι τὸ ἀρθρον ἡ γένους θηλυκοῦ καὶ ὅσα θέλουσι τὸ ἀρθρον τὸ γένους οὐδετέρου.

Οἱ ἀριθμοὶ εἰναι δύο, ἑνικὸς καὶ πληθυντικός π. χ. ὁ ἵππος—οἱ ἵπποι, ἡ ἀγελάχ—αἱ ἀγελάδες, τὸ πρόβατον—τὰ πρόβατα.

Εύμν. 46. Εἰς τὴν θέσιν τῆς παύλας—νὰ τίθενται τὰ ἐλλείπονται ἔμφρα:

Ποταμός καὶ Ἀλίμνη καθιστῶσι μέρος τοῦτο ὑγρόν. πεδιάς καὶ πλόφοι πρασινίζουσιν μέροται εἰναι θρησκευτική, ἔθνικαι καὶ σχολική. Πετεινὸς ἔχει λόφον εἰς τὴν κεφαλήν, ἐνῷ πλόφος δὲν ἔχει. Ήλαιάς ἥνθησε καὶ γεωργοὶ γαΐρουσιν. σημαία κυματίζει, δὲ δὲ στρατιῶται ἐνθουσιῶσιν.

§ 33. ΕΠΙΘΕΤΟΝ

ὁ τούχος	ὁ στερεὸς τούχος
ἡ ἐλαφρός	ἡ δειλὴ ἐλαφρός
τὸ παιδίον	τὸ φρόνιμον παιδίον.

Αἱ λέξεις αἵτινες δηλουσι τὴν ποιότητα ἡ ἴδιότητα τῶν οὐσιαστικῶν λέγονται ἐπίθετα.

Γύμν. 47. Εἰς τὰ κάτωθι οὐσιαστικά νὰ τεθῶσιν ἀρμόδιοντα ἐπίθετα.

Ο ποταμός, ἡ λίμνη, τὸ δένδρον, ἡ θάλασσα, ἡ ἐλαία, ὁ λόφος,

ή ἀγελάς, τὸ ξύλον, τὸ ἄνθιος, ὁ στρατιώτης, ἡ μήτηρ, τὸ παιδίον.

Γέμν. 48. α') Τὰ κατωτέρω ἐπίθετα νὰ ἀντικατασταθῶσι δι' ἀντιθέτων (π.χ. ὁ νέος οἶνος—ὅ παλαιός οἶνος κ.τ.λ.):

‘Ο νέος οἶνος. ‘Η μεγάλη πεδιάς. Τὸ πλατύ φύρεμα. ‘Τὸ δυνατὸν παιδίον. Τὸ ἅμερον ζέπον. ‘Ο ἐπιμελής μαθητής. ‘Η καλὴ κόρη.

‘Ο δυνατὸς ἀνήρ. ‘Η δυνατὴ γυνὴ. Τὸ δυνατὸν παιδίον.

Τὰ ἐπίθετα σχηματίζονται καὶ εἰς τὰ τρία γένη π.χ. ὁ δειλὸς λαγωός, ἡ δειλὴ ἔλαφος, τὸ δειλὸν ἀρνίον.

ὁ νέος	ὁ ψυχρός	ὁ δειλός	ὁ θερμός
ἡ νέα	ἡ ψυχρά	ἡ δειλή	ἡ θερμή
τὸ νέον	τὸ ψυχρόν	τὸ δειλόν	τὸ θερμόν.

Ἐκ τῶν εἰς οἱς ληγόντων ἐπίθετων ὅτα πρὸ τοῦ οἱς ἔχουσι φωνῆν ἢ ρ σχηματίζουσι τὸ θηλυκὸν εἰς α., τὰ δὲ λοιπὰ σχηματίζουσιν αὐτὸν εἰς η.

Π.χ. νέος—νέα, ἀγριος—ἀγία, ἀθῷος—ἄθῷα, φοβερός—φοβερά κ.τ.λ., κακός—κακή, σοφός—σοφὴ κ.τ.λ.

Γέμν. 49. Νὰ σχηματισθῶσι τὰ τρία γένη τῶν ἐπίθετων:

Έπρός, κακός, πειναλέος, πτωχός, ἀμαρτωλός, πικρός, βέβαιος, πλούσιος, φωτεινός, ὑλαρός, ἀγαθός, σοφός.

§ 34. Χρόνος τοῦ α τοῖν θηλυκῶν ἐπιθέτων.

ὁ χρονίος ἡ χρονία	ὁ βαρύς ἡ βαρεῖα
--------------------	------------------

‘Η δρκαία δέδυνεται εἰς τὴν παραλήγουσαν, ὥστε ἔχει τὸ α τῆς ληγούσης μακρόν. ‘Η βαρεῖα περισπτέται, ὥστε ἔχει τὸ α βραχύ.

“Οταν τὸ ἀρσενικὸν ἐπίθετον λήγῃ εἰς οἱς, τὸ α τοῦ θηλυκοῦ είναι μακρόν, ὅταν δὲ τὸ ἀρσενικὸν λήγῃ εἰς υἱος, τὸ α τοῦ θηλυκοῦ είναι βραχύ.

Γέμν. 50. Νὰ σχηματισθῶσιν εἰς ἑνίκαν τὰ τρία γένη τῶν ἐπίθετων:

Τελευταῖος, γενναῖος, ἀρχαῖος, γελοῖος, μάκταιος, ἀθῷος, δίκαιος, βέβαιος, φραγδαῖος, ἀστεῖος.

Ταχύς, τρεχύς, εὐθύς, θάσινος, ὀξύς, δριμύς, βραχύς.

§ 35. Χρόνος τοῦ α τῶν οὐδετέρων.

τὸ σῶμα, τὰ δώρα, τὰ ώραια.

Τὸ α τέλει τῶν οὐδετέρων εἰναι πάντοτε βραχύ.

οἱ ἀρχαῖοι	οἱ ἀρχαῖοι	οἱ βαρὺς	οἱ βαρεῖται;
ἡ ἀρχαῖα	ἡ ἀρχαῖα	ἡ βαρεῖα	ἡ βαρεῖαι
τὸ ἀρχαῖον	τὰ ἀρχαῖα	τὸ βαρὺ	τὰ βαρέα.

Γόμν. 31. Τὰ ἐπίθετα τοῦ προηγουμένου γυμνάσιοτος 50 νὰ σχηματι-
σθῶσιν εἰς τὰ τρία γένη ἑνικοῦ καὶ πληθυντικοῦ ὡς ἀνωτέρω.

§ 36. Δικατάληπτα ἐπίθετα.

1. οἱ γενναῖοι	ἡ γενναῖα	τὸ γενναῖον
2. οἱ ἀγαθοίς	ἡ ἀγαθὴ	τὸ ἀγαθόν
3. οἱ βαρύς	ἡ βαρεῖα	τὸ βαρύν
α'. οἱ ἀληθῆς	ἡ ἀληθής	τὸ ἀληθές
β'. οἱ σώφρων	ἡ σώφρων	τὸ σώφρον
γ'. οἱ ἄδικος	ἡ ἄδικος	τὸ ἄδικον
δ'. οἱ δασώδης	ἡ δασώδης	τὸ δασώδες.

Τὰ ἐπίθετα 1, 2, 3 ἔχουσι τρεῖς καταλήξεις (οἱ, α, ον—οἱ, η,
ον—ύς, εῖα, ύ).

Τὰ ἐπίθετα α', β', γ', δ' ἔχουσι δύο καταλήξεις, μίαν διὰ το
ἀρσεν. καὶ θηλ. καὶ ἄλλην διὰ τὸ οὐδέτερον (ης, ης, ες κ.τ.λ.).

Τὰ πρῶτα λέγονται τρικατάληπτα, τὰ δὲ δεύτερα δικατάληπτα.

Υπάρχουσι καὶ ἄλλα εἰδὸν τρικαταλήπτων ὅπως καὶ δικαταλή-
κτων, τὰ ὅποια θὰ μάθωμεν βραδύτερον.

Γόμν. 32. α') Σχηματίσον κατὰ τὰ ὑποδείγματα τὰ δικατάληπτα :

(α') ἐπιμελής, ἀμελής, εὐφύης, εὐγενής, (β') εὐθύφρων, ἀμνήμων,
νοήμων, (γ') ἀπιστος, ἔντρομος, πολύτιμος, πολύμορφος, (δ') πετρώ-
δης, ξυλώδης, εὐώδης, ἀρωματώδης.

β') Ἀπομνημόνευσον τὴν ὁρθογραφίαν.

Γόμν. 33. Σχηματίσον τὰ τρία γένη :

ἥδυς, εὐθύς, ἀμβλύς, γλυκύς, ἥδυς, παχύς—εἰλικρινής, εὐπειθής,
ἀπειθής, εὐσεβής, ἀσφαλής.

§ 37. Πρώτα συνθετικά εύ, δυς, καλλι κ.τ.λ.

Εἴπομεν ὅτι σύνθετοι λέγονται αἱ λέξεις αἱ σχηματίζομεναι ἐκ δύο ἄλλων (π. χ. διὰ λύω=διαλύω) καὶ ὅτι ἡ πρώτη (π. χ. διὰ λέγεται πρῶτον συνθετικόν, ἡ δὲ δευτέρα (π. χ. λύω) δεύτερον συνθετικόν.

Ἐνίστε σχηματίζονται σύνθετοι λέξεις καὶ ἐκ τριῶν ἄλλων (π. χ. ἀρχὶ ἐπὶ σκοπὸς=ἀρχιεπίσκοπος κ.τ.λ.).

εύ γένος=εὐγενής, δυς βατός=δύσβατος. δι κώπη=δίκωπος (λέμβος μὲ δύο κώπας), **τρι** κορυφὴ=τρικόρυφος, **καλλι** ἔργον=καλλιεργῶς, **ἀρχι** μάγιειρος=ἀρχιμάγιειρος, **ῆμι** κλειστος=ῆμίκλειστος κ.τ.λ.

Αἱ ἀνωτέρω σύνθετοι λέξεις ἔχουσι πρῶτα συνθετικά τὰ : εύ, δυς, δι, τρι, καλλι, ἀρχι, ἦμι. Ἐκ τούτων μόνον τὸ εὖ ἀπαντᾷ ὡς ἀκεραία λέξεις καὶ δύναται νὰ γραφῇ γωριστή (εὖ). Τὰ ἄλλα μόνον εἰς συνθέτους λέξεις ἀπαντῶσιν ὡς πρῶτα συνθετικά καὶ μένουσι πάντοτε ἀμετάβλητα.

Γύμν. 34. Σχηματίσον σύνθετα μὲ πρῶτα συνθετικά τὰ κατωτέρω ὡς συμμετοινύται (εὐ τύχη=εὐτύχης, εὑάρετος κ.τ.λ.) καὶ μετάθετε ὅπου πρέπει τὸν τόνον.

Εύ—τύχη, ἀρεστός, θεραπευτός, τακτός, θυμός· **δυς**—τύχη, ἀρεστός, θεραπευτός, θεωρητός, θυμός· **δι** τόμος, κεφαλή, ἔτος, στόμα· **τρι** τόμος, κεφαλή, ἔτος, στόμα· **καλλι**—κορμος, κλάδος, παρειά, κόμη, **ἀρχι**—φύλαξ, πέλαχος, διάκονος, τέκτων, ἐργάτης, στρατηγός· **ῆμι**—καυστός, θρυστός, ὄνος, σφαίρα, κύκλος.

Γύμν. 35. Ἀντίγραψον εἰς τὰ κάτωθι σύνθετα καὶ ἀπομνημόνευσον τὴν ὄρθογραφίαν :

Εὔθαλής (εὖ-θάλλω), εὔσεβής (σέβω), εὔπαθής (πάσχω), εὔφυής (φύω), —δυσανάθετος (δυς—ἀναθατός—ἀναθαίνω), δυσθέκτος (θεκτός—θεῷμαι), δυσεύρετος (εύρετός—εύρίσκω), δύμερής, τριμερής, τετραμερής, διψήνης, δικατάληκτος τρικατάληκτος, καλλιεπής (ἐπος—λόγος), καλλιεργῶ (ἔργον), καλλιτέχνης (τέχνη), ἀρχιμανδρίτης μάνδρα), ἡμιθανής (θηγῆσκω), ἡμιτελής (τέλος), ἡμικύριον (ὅρα), ἡμιπληγία (πληγὴ—πληττώ).

§ 38. Διπλασιασμὸς τοῦ ὁ ἐν συνθέσει.

ἥμις ρευστὸς=ἥμίρρευστος, ἐπὶ ῥέπω ἐπιρρεπής.

χρωστὸς=χρρωστος, εὐ ρωστὸς=εῦρωστος.

Οταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν λήγῃ εἰς φωνῆν καὶ τὸ δεύτερον ἀρχῆς ἀπὸ θ, τότε τὸ ρ διπλασιάζεται. Δὲν διπλασιάζεται μόνον, ὅταν πρῶτον συνθετικὸν εἶναι τὸ ς, π.χ. εῦρωστος ἔρρωστος κ.τ.λ.

Γύμν. 36. Ἀντιγραφον δις καὶ ἀπομνημόνευσον τὴν ὄρθογραφ αν:

ἀρραγής, ἀρρυτίδωτος, ἀρρωστία, εὔρωστία, ἀρρυθμία, εὔρυθμία,
εὔροια, ἀπορρίπτω, διάρρηξις, καταρρέω, καταρροή, ἀναρριπτίζω,
ἀνάρρωσις, ἀπόρρητον.

§ 39. Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ δευτέρου συνθετικοῦ.

ψευδεῖς ὄνομα=ψευδώνυμον.

ἐπὶ δύνη=ἐπώδυνος.

πᾶν ὄλεθρος=πανωλεθρία κ.τ.λ.

Αἱ λέξεις: ὄνομα ὀδύνη, ὄλεθρος, ὄζω, ὄρος, ὄροφος καὶ ἄλλαι τινὲς σπανιωτέρας χρήσεως, ὅταν εἶναι δεύτερα συνθετικά, τρέπουσι τὸ ο εἰς ω· π.χ. ἀνώνυμος, ἀνώδυνος, εὔώδης, ὑπώρεια, διώροφος κ.τ.λ.

Γύμν. 37. Ἀντιγραφον δις καὶ ἀπομνημόνευσον τὴν ὄρθογραφίαν:

ποικιλώνυμος, ψευδώνυμον, ἀνώνυμος. εύώνυμος, πολυώνυμος,
ἐτερώνυμος, ὄμώνυμος, ἀντωνυμία, ἐπώδυνος, ἀνώδυνος, πολυώδυνος,
πανωλεθρία, εύώδης, δυσώδης, ὑπώρεια, ἀκρώρεια, διώροφος, τριώροφος, πολυώροφος.

§ 40. Παραγωγικαὶ καταλήξεις.

Εἴπομεν (§ 8) ὅτι ἐκ μιᾶς λέξεως δύνανται νὰ παραγθῶσι καὶ ἄλλαι, αἱ ὁποῖαι λέγονται παράγωγοι.

Π. χ. κρίνω—κριτής, κριτός, κρίσις κ.τ.λ.

§ 41. ὑποκοριστικά.

ναός—ναῖσκος (μικρὸς ναός)

πόλις—πολίχνη (μικρὰ πόλις)

κῆπος—κηπάριον (μικρὸς κῆπος)

ζῷον—ζωύφιον (μικρὸν ζῷον)

γέρων—γερόντιον (γεροντάκι) κ.τ.λ.

Τὰ ὄνόματα τὰ σημαίνοντα σμίκρυνσιν τῆς ἐννοίας τῆς λέξεως εἴς ἡς παράγονται λέγονται υποκοριστικά.

Π. χ. ναῖσκος, πολίχνη κηπάριον κ.τ.λ.

Αἱ συνηθέστεραι καταλήξεις μὲ τὰς ὄποιας σχηματίζονται τὰ υποκοριστικά εἶναι αἱ ἔξτις :

ἰδιος—κλαδίσκος, οικίσκος, οὐρανίσκος, ἀνθρωπίσκος, νεανίσκος κ.τ.λ.

αριον—κηπάριον, πατεράριον, πωλάριον, μασχάριον, ξυλάριον, κυνάριον κ.τ.λ.

ιδιον—νησίδιον (καὶ νησύδιον) ποταμίδιον, γραζίδιον (γρηγούλα, στασίδιον, φισλίδιον).

Ἄλλα τινὰ σπανιώτερα υποκοριστικά σχηματίζονται μὲ καταλήξεις :

Θεράπωνα—θεραπωνίς, νέος—νεανίσκος, ἀστός—ἀστιδεύς, ἀνθος—ἀνθύλλιον, λέξις—λεξείδιον, ιγθύς—ιγθύδιον, βύναξ—βύνάκιον, νῆσος—νησίς, πίναξ—πινακίς.

Γύμν. 61. Ἀντιγραφαὶ καὶ ἀπομνημόνευσον τὴν ὁρογραφίαν τῶν ἀγωτέρω

Αἱ συνηθέστεραι καταλήξεις υποκοριστικῶν ἐν τῇ δημοτικῇ ἡμῶν γλώσσῃ εἶναι :

Ἐπὶ κυρίων ἴδιως ὄνομάτων: Δημητράκης, Βασιλάκης κ.τ.λ., Ἐλενίτσα, Τασίτσα κ.τ.λ., Σοφούλα, Σταματούλα, Παναγιώτουλα, κ.τ.λ.

Ἐπὶ προσηγορικῶν: ποταμάκι, πουλάκι, φαράκι, βαρκούλα, κύλούλα, πορτούλα, μαστοράκος, γιατράκος, μαθητάκος, φωνίτσα, ντοματίτσα κ.τ.λ.

Ἐπὶ ἐπιθέτων: μικρούλης, ξανθούλης, παχούλης κτλ.

Γύρην. 62. α') Ἀντίγραψον τὰ ἀνωτέρω. β') Εὑρὲ κατ' ἀρέσκειν καὶ γράψον ὃν ἁνάλογον ὑποκριτικόν εἴς ἑκάστου παραδείγματος.

§ 42. Πατρωνυμικά.

Δημητριάδης = ὁ οὖς τοῦ Δημητρίου ἢ ὁ ἐκ τοῦ Δημητρίου καταγόμενος.

Αθανασίδης = ὁ οὖς τοῦ Ἀθανασίου ἢ ὁ ἐκ τοῦ Ἀθανασίου καταγόμενος κ.τ.λ.

Τὰ ὄντικα τὰ δηλοῦντα τὸν οὖν τίνος ἢ τὸν ἀπόδογον λέγονται πατρωνυμικά.

Ταῦτα λήγουσι συνήθως εἰς αδης, ιαδης, ειαδης, ιδης· π. χ. Ανδρειάδης, Γεωργιάδης, Βκσιλειάδης, Ιωαννίδης κ.τ.λ.

Ως πατρωνυμικὸν λογιζόντεται πολλάκις ἡ γενικὴ τοῦ κυρίου ὄντος· π. χ. Νικολάου, Γεωργίου, Θεοδοσίου κ.τ.λ.

Ανάλογα πόδες τὰ πατρωνυμικὰ εἶναι καὶ τὰ ἐπώνυμα, ἢ σκοτεινειακὰ ὄντικα σχηματιζόμενα καὶ ταῦτα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τοῦ ὄντος πατρός η προπάτορος· π. χ. Παππαγεωργόπουλος, Ιαππαγεωργίου, Παππαγεωργάκης, Ηαππαγεωργάκος, Ηαππαγεωργάτος κ.τ.λ.

Γύρην. 63. Γράψον 10 πατρωνυμικά κατ' ἀρέσκειν.

§ 43. Ἔθνικά.

Οἱ ἀνήκοντες τῷ ἔλληνικὸν ἔθνος λέγεται **Ἐλλην**

» " » η γχλλικὸν » » **Γάλλος**

» " » τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν λέγεται **Ἀθηναῖος**

» " » τῆς Θεσσαλονίκης λέγεται **Θεσσαλονίκης**

» " » ἐπαρχίαν Κορινθίας λέγεται **Κορινθίος**

» " » τὸ χωρίον Μενίδι λέγεται **Μενιδιάτης**

» " » τὴν γέρανη Μακεδονίκης λέγεται **Μακεδών**

» " » " » **Ηπείρου** » » **Ηπειρώτης**

» " » » νήσου Υδραν » » **Υδραῖς.**

Τὰ ὄνόματα τὰ δίηλοῦντα πρόσωπα ανήκοντα εἰς ἑθνος, πολιου, χώραν κτλ. λέγονται ἐθνικά π.χ. Ἐλλην, Ἀθηναῖος, Μακεδών κτλ.

Τὰ ἑθνικὰ παράγονται ἐκ τῶν κυρίων ὄνομάτων ἑθνῶν, πολεων, χωρίων κτλ. καὶ γράφονται συνήθως μὲν κεφαλαῖον τὸ πρῶτον γράμμα.

Τὰ ἑθνικὰ ἔχουσι καὶ θηλυκὸν γένος π.χ. Ἐλληνις, Ἀθηναῖα.

1. Ἐλλην ἀξιωματικός α. ἐλληνικὸς οἶνος
2. Ἀθηναῖος τεχνίτης β. ἀθηναῖκὸς πῖλος
3. Κορινθίος διδάσκαλος γ. κορινθιακὸς σῖτος.

Τὰ ἑθνικὰ ὄνόματα (1, 2, 3) προσδιορίζουσι μάνον πρόσωπα καὶ ὅγι πρόγματα (ὅπως τὰ α', β', γ'). Ταῦτα είναι ὅπως τὰ ἄλλα ἐπίθετα καὶ δὲν γράφονται μὲν κεφαλαῖον τὸ πρῶτον γράμμα.

Γόμν. 64. α') Ἐκ τῶν κατούθι κυρίων ὄνομάτων σχημάτισον ἀνάλογα ἑθνικά καὶ ἐπίθετα (π.χ. Σπάρτη—Σπαρτιατης, σπαρτιατικός).

Αγγλία, Μακεδονία, Ἡπειρος, Ηελοπόνυνσος, Εύρωπη, Ἄσις, Ἀμερική, Ισπανία, Ρωσία, Αίγυπτος, Κύπρος.

β') Παραπλεύρως τῶν ἑθνικῶν ἡ ἐπιθέτων γράφει τὰ κύρια ὄνόματα ἐξ ἄλλων παράγονται (π.χ. Ἀφρικανός—Ἀφρική) :

Ἀφρικανός, Μικρασιάτης, θυβατικός, κεφαληπικός, Γορτύνιος κερκυραῖος, Κερκυραῖος, Ἰνδός, ισπανικός, Αίγυπτης, αίγυπτικός, Ηελοποννήσιος, ιακωνικός, θρακικός, Σμυρναῖος, Κυδωνιάτης, Ἕρεσιος.

• § 44. Ἐπίθετα Ιλάγοντα εἰς ινος, εινος, αιος, ειος, οιος.

Ἐκ τῶν συνηθεστέρων καταλγῆσειν τῶν ἐπιθέτων, τῶν παραγόμένων ἐξ οὐσιαστικῶν είναι αἱ: ινος, εινος, αιος, ειος, οιος π.χ. πέτρινος, πεδινός, φωτεινός, αγοραῖος, οικεῖος, ἄλλοιος.

Γόμν. 65. α') Μής ινος να σχηματισθοῖν ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν:

ζύλου, κηρίου, μάρμαρου, μέταλλων—ήμαρκ (ήμαρινδος) ἐσπεσα, ήρεος, ἔσφ, φθινόπωρον, θάλασσα, μετημορφία.

β') Εἰς εινος ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν:

ειώτος, δρος, ζλγχ, ἔλεος, νεος.

γ') Γράψον πάλιν μόνον τὰ ἐπίθετα εἰς τὰ τρίχ γένη (π. χ. Εὐλύνος, Ευλύνη, Εὐλύνον κ.τ.λ.).

Γόμν. 66. α') Σχημάτισον ἐπίθετα εἰς αὐτοὺς ἐκ τῶν οὐσιαστικῶν :

ἀγορά, γέρρος, λίμνη, ἀρχή, κορυφή, θεόμος, σπουδή, τελευτή.

β') Γράψον παραπλεύρως τὰ οὐσιαστικά, ἐξ ὧν παράγονται τὰ ἐπίθετα : φασίλειος, κεράμειος, βόειον, ἀνθρεῖος, τέλειος, σικετος γελοῖος, ἄλλοιος.

§ 43. Ἀντωνυμίαι (*).

Ἀντωνυμίαι λέγονται αἱ λέξεις, αἱ ὅποιαι τίθενται ἀντὶ τῶν ὀνομάτων.

Ἐνικὸς ἀριθμός.

1. ἐγὼ σὺ αὐτὸς
2. μὲ σὲ τὸν τὴν τὸ
3. μοῦ σου τοῦ τῆς
4. οὗτος αὕτη τοῦτο.
5. ἔκεινος ἔκεινη ἔκεινο
6. τοιοῦτος τοιαύτη τοιοῦτο.
7. τοσοῦτος τοσαύτη τοσοῦτον.
8. ἄλλος ἄλλη ἄλλο
9. ἔκαστος ἔκαστη, ἔκαστον.
10. ἔτερος ἔτερη ἔτερον
11. οὐδεῖς οὐδεμία οὐδέν.

Πληθυντικὸς ἀριθμός.

ἡμεῖς	εἰς (ὑμεῖς)	αὐτοὶ
μᾶς	σᾶς τοὺς τὰς τα	
μᾶς	σᾶς τῶν	
οὗτοι	αὐταὶ ταῦτα	
ἔκεινοι	ἔκειναι ἔκεινα	
τοιοῦτοι	τοιαῦται τοιαῦτα	
τοσοῦτοι	τοσαῦται τοσαῦτα	
ἄλλοι	ἄλλαι ἄλλα	
ἔκαστοι	ἔκασται ἔκαστα	
ἔτεροι	ἔτεραι ἔτερα	
τινὲς	τινὲς τινὰ	
ἀμφότεροι	ἀμφότεραι ἀμφότερα	
ποῖοι	ποῖαι ποῖα	
τίνες ;	τίνες ; τίνα ;	
όποιοι	όποιαι οἵτινα.	
οἵτις	οἵτινες οἵτινες οἵτινα.	
οἵσοι	οἵσαι οἵσα.	

Γόμν. 67. α') Γράψον τρεῖς φοράς καὶ ἀπομνημόνευσον τὴν ὀρθογραφίαν τῶν ἀντωνυμίων 2—7. β') Υπογράμμισον τὰς ἀντωνυμίας τῶν κατωθι φρίσσουν:

(*) Βέτανθα αρκεῖ νὰ μορφώσουν οἱ μαθηταὶ γενικήν τινα ἔννοιαν τῆς ἀντωνυμίας καὶ νὰ ὀρθογραφήσουν πρακτικὰς τοὺς συγκριτέρους ἀντωνυμικοὺς τύπους.

Οὐδεὶς ἀμελής προσδένει. Οὗτος ἔργαζεται, ἄλλος ἔκεινος δὲν ἔργαζονται. *Ἐκεῖνα τὰ παιδία, τὰ ὅποια προσέχουσι μανθάνουσι, τὰ ἄλλα δύως τὰ ἀμελῆ οὐδὲν μανθάνουσι. Πότος ἄλλος ἔργεται; *Ἐκεῖνος ἂς πράττη διτι δύναται καλόν.

Γόμν. 68. Νὰ γείνῃ εἰς τὰς ἀντωνυμίας 8—13 δ. τι ἔγεινε καὶ ἀνωτέρω. Όμοιως εἰς τὰς κατώτι φρασσεῖ:

Πολλάκις ἄλλοι στείρουσι καὶ ἄλλοι θερίζουσι. Μαθηταὶ τινες ἀντοργοῦσι. *Η θέσις αὕτη ἀνήκει εἰς ἕτερον. *Οστις ζυτεῖ τὰ ξένα γχνει καὶ ἔκεινα, τὰ ὅποια ἔχει. *Οστις οικιαὶ εἶναι θύραι δὲν είναι θύγεινάι.

Γόμν. 69. Ως ἀνωτέρω κι ἀντωνυμία 14—18 κτλ.

*Ἐκεῖτος πολέτης ὑπακούει εἰς τοὺς νόμους, διέστι τιμωροῦνται δέοι δὲν ὑπακούουσι. *Αμφότεροι ἀνεγώρησαν. *Εγὼ ἔχω ἀσθένειαν, ήτις δὲν είναι ἐπικίνδυνος. Αὐτὸς ἔχει τοσαῦτα κτήματα, θάτι δὲν δύναται νὰ καλλιεργῇ αὐτὰ μάνος. *Ηλθε καὶ ἔτερο; διδάσκαλος, ὃ ὅποιος εἶναι γέρων.

§ 45. Ἐνεργητικὴ καὶ παθητικὴ σύνταξις.

1. *Οἱ ίπποι σύρει τὴν ἀμαξῖν.

2. *Η ἀμαξᾶ σύρεται ὑπὸ τοῦ ίππου.

Εἰς τὴν πρότασιν (1) τὸ ὑποκείμενον (ὁ ίππος) ἐνεργεῖ, εἰς δὲ τὴν πρότασιν (2) τὸ ὑποκ. πάσχει, δηλαδὴ δέχεται τὴν ἐνέργειαν, τὴν ὅποιαν ἄλλος κάμνει ἐπ' αὐτοῦ.

Εἰς τὴν ἐνεργητικὴν σύνταξιν (1) ἔχομεν ὑποκείμενον (ὁ ίππος), ἥημις (σύρει), ἀντικείμενον (τὴν ἀμαξῖν).

Εἰς τὴν παθητικὴν σύνταξιν (2) ἔχομεν ὑποκ. (ἡ ἀμαξῖα), ἥημος (σύρεται) καὶ ποιητικὸν αἴτιον (ὑπὸ τοῦ ίππου).

Γόμν. 70. α') Νὰ τραπῇ ἡ ἐνεργ. σύνταξις εἰς παθητικὴν:

*Ο διδάσκαλος διδάσκει τὸν μαθητὴν. *Ο γεωργός σκάπτει τὴν ἀμπελὸν. *Ο ιατρὸς θεραπεύει τὸν ασθενῆ. *Ο πατήρ τρέφει το. *Η μήτηρ ἐνδύει ἔμβια.

β') Νὰ τραπῇ ἡ παθητ. σύνταξις εἰς ἐνεργητικὴν:

*Η γῆ θερμαίνεται ὑπὸ τοῦ ήλιου. *Ο σίτος σπείρεται ὑπὸ τοῦ

γεωργοῦ. Ἡ οὐκία κτίζεται ὑπὸ τοῦ κτίστου. Εγὼ θεοκτεύομαι ὑπὸ τοῦ ἵστρου. Σὺ ἐνδύεσαι ὑπὸ τῆς μητρός.

§ 46. PHMA

1. Ὁ Παῦλος εἶναι μαθητής
2. Ὁ Παῦλος γράψει τὴν ἐπιστολήν
3. Ὁ Παῦλος διδάσκεται (ὑπὸ τοῦ διδασκάλου)
4. Ὁ Παῦλος νέπτεται
5. Ὁ Παῦλος ὑγεαένεται.

Εἰς τὴν πρότασιν (1) μανθάνομεν τί εἶναι τὸ ὑποκείμενον. Εἰς τὴν πρότασιν (2) τὸ ὑποκείμενον. Εἰς τὴν πρότασιν (3) τὸ ὑποκείμενον. πάτχει, ἢτοι δέχεται ἐνέργειαν ἄλλου. Εἰς τὴν πρότασιν (4) τὸ ὑποκείμενον. Εἰς τὴν πρότασιν (5) τὸ ὑποκείμενον. εὑρίσκεται εἰς κατάστασιν καθ' ἣν οὔτε ἐνέργεια οὔτε πάσχει.

Ἡ λέξις ἢτις δηλοῖ τί εἶναι τὸ ὑποκείμενον ἢ τί κάμνει ἢ τί πάσχει ἢ εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκεται λέγεται δῆμα.

Ἐνεργητικὸν δῆμα.

1. ἐγὼ λύω	λύω
σὺ λύεις	λύεις
αὐτὸς λύει	λύει
ήμεις λύομεν	λύομεν
σεῖς λύετε	λύετε
αὐτοὶ λύουσι	λύουσι

Παθητικὸν δῆμα.

2. λύομαι
λύεισθαι
λύεται
λύεθαι
λύεσθαι
λύονται

Τὸ μεταβαλλόμενον μέρος τῆς λέξεως λέγεται κατάληγμα, τὸ δὲ μὴ μεταβαλλόμενον λέγεται θέμα.

(Ἔδε εἰς τὸ δῆμα : λύω — τί μέρος μεταβάλλεται καὶ τί μένει ἀμετάβλητον, διὰ νὰ διακρίνῃς τὸ θέμα καὶ τὰς καταλήξεις).

Γύμν. 71. Νὰ κλιθθούν τὰ δῆματα : κόπτω, γράφω, παιδεύω — μόνον εἰς τὸ ἐπεργητικόν.

Γύμν. 72. Τρέπε τὸ ἐν παρεγγένεσαι δῆμα εἰς τὸ ἀνάλογον πρόσωπον :

Ἐγὼ μὲν βαδίζω ταχέως, αὐτὸς δὲ (βαδίζει) βαδέως. Οἱ λετροὶ

(θεραπεύω) γιούς καθίσεις. Σεις (ἀρχέω) ἐνωρὶς ἔργωσίν, ἐνῷ ἡμέσῃ
(ἀρχέω) ἀργά. Οὐ διδάσκως (διδασκεῖ) καὶ ὁ μαθητής (προσέχει).
Σὺ μὲν (λεγεῖς) τὴν ἀλήθειαν, ἀλλὰ εὔτὸς δὲν (πιστεύει).

Γύμν. 73. Νὰ κλιθώσει τὰ παθητ. ρήματα : κόπτομαι, γράφομαι, παιδεύομαι—πρῶτον μὲ ήγιωμένας καὶ κατόπιν μὲ χωριστάς καταλήξεις.

Γύμν. 74. Ἀγέλογος τροπή τῶν ἐν παρεγγέσει :

Οἱ μαθηταὶ (ἐγγράφομεν) τὸ σχολεῖον κατὰ Σεπτέμβριον καὶ
(έζετο) παρακατὰ Ιούνιον. Ὁ Γεώργιος (ἐνδύεται) ὑπὸ τῆς μητρὸς
του, ἐνῷ σὺ (ἐνδύεται) μόνος. Αὐτὴν ἡ οἰκία (κτίζεται) κανονικῶς.
Σεις (διδάσκεται) πολλὰς ὡρας καθ' ἑκαστην, ἀλλ' ἡμεῖς (διδάσκομεν)
περισσοτέρας. Ἡ παραλία (θρέγχεται) ὑπὸ τῆς θαλάσσης.

§ 47. Βαρύτονα καὶ περισπώμενα ὄντα.

1. γράφω, κόπτω 2. προσκαλῶ, τιμῶ, γελῶ.

Τὰ ρήματα τὰ τονιζόμενα ἐπὶ τῆς παραληγούσης (1) λέγονται
βαρύτορα, τὰ δὲ τονιζόμενα ἐπὶ τῆς ληγούσης λέγονται περισπώμενα
(2), διότι τονιζοῦνται μὲ περισπωμένην.

Ἐνεργητικὸν ὄντα.

Παθητικὸν ὄντα.

προσκαλῶ	προσκαλοῦμαι
προσκαλεῖς	προσκαλεῖσαι
προσκαλεῖ	προσκαλεῖται
προσκαλοῦμεν	προσκαλούμεθα
προσκαλεῖτε.	προσκαλεῖσθε
προσκαλοῦσι	προσκαλοῦνται

Γύμν. 75. Νὰ κλιθώσειν ὡς ἀντιτέρω εἰς ἐνεργητ. καὶ παθητ. τὰ ρήματα
κινθ, εὐλογῶ, εὐεργετῶ.

Ἐνεργητικὸν ὄντα.

Παθητικὸν ὄντα.

τιμῶ	τιμῶμαι
τιμᾶς	τιμᾶσαι
τιμᾷ	τιμᾶται
τιμῶμεν	τιμῶμεθα
τιμᾶτε	τιμᾶσθε
τιμῶσι	τιμῶνται

Γέμν. 76. α') Νά κλιθῶσιν ὡς ἀνωτέρῳ εἰς ἐνεργή. καὶ παθῆτ. τὰ ὄντα:
ἀγαπῶ, νικῶ. β') τὰ ὄντα σιωπῶ. φοιτῶ, ἀποκτῶ—μόνον εἰς τὸ ἐνεργητικόν.

Ἐνεργητικὸν ὄντα.

δηλῶ	δηλοῦμαι
δηλοῖς	δηλοῦσαι
δηλοῖ	δηλοῦται
δηλοῦμεν	δηλοῦμεθα
δηλοῦτε	δηλοῦσθε
δηλοῦται	δηλοῦνται

Γέμν. 77. Νά κλιθῶσιν ὡς ἀνωτέρῳ εἰς ἐνεργητ. καὶ παθῆτ. τὰ ὄντα:
διερθῶ, μορφῶ, ἀνυψώ.

§ 48 Παρόν, παρελθόν, μέλλον.

1. λύω	2. ἔλυον,	ἔλυται,	ἔχω λύση,	είχοι λύση.
				θά λύσω.

Πρᾶξίς τις ἢ γίνεται τώρα (1) ἢ ἔγεινε πρότερον (2) ἢ θά γείνη κατόπιν (3). Διὰ τοῦτο ὁ χρόνος τοῦ ὄντος δικιρεῖται δύος καὶ φυσικῶς εἰς παρόν, παρελθόν, καὶ μέλλον.

Γέμν. 78. Χώρισσον εἰς 3 στηλας, εἰς παρόν, παρελθόν καὶ μέλλον :

Γράφω. ἔγραφον, θά γράψω, ἔγραψω, ἔγραψε, ἔχω γράψη, είχοι γράψη, ἔκριψε, πλέκω, ἔσκεπτον, σκάπτω, τρώγω, ἔτρωγον, είχοι μελετήσῃ, ἔμελέτησα, παίζω, θά παίξω, ἔχω περιπατήση, ἔλεγον, λέγω, θά πίω, πίσω, ποτίζω, ἔποτισα, ἔχω δώση, ἔδιδον, είχοι δώσῃ.

§ 49. Χρόνοι τοῦ ὄντος (1)

Τῆς νέας ἐλληνικῆς

Ἐνεστῶς	λύω
Παρατατικός	ἔλυον

(1) Όλως περιτεχνούμεν οὐτε εἴτε ἐνταῦθα ἢ ἐξίγγισις τῆς σημασίας τῶν χρόνων τοῦ ὄντος. ἀροῦ οἱ λαχούντες καὶ γράφοντες. συνεπόντες καὶ οἱ μαθηταί, μόνον διό τοῦ γλωσσικοῦ στοιχείουτος ἐθηργούμενοι μεταχειρίζονται αὐτούς ὅρθως.

Μέλλων διαφορής	θά λύω
Μέλλων στιγματίος	θά λύσω
Αδροστος	έλυσα
Παρακείμενος	έχω λύση
Υπερουσιτέλικος	είχον λύση.

Γόρην. 79. α') Κατά τον ἀνωτέρῳ πίνακα σχημάτισον εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν τοῦ χρόνους τῶν ὥρημάτων : παιδεύω, μαγεύω, βασιλεύω.

Γόρην. 80. Γράψε ἀνωθεν ἑκάστου χρόνου τὸ ἀρχικὸν γράμμα π.χ. ἂν εἴναι ἔνεστ. ε., παρατητ., π.μέλλοντ., μ.δόρ. ω. παρακ., πρ καὶ ὑπερουσιτέλ. ο.
εὔρησθαι, ἐνώπιον, πλέον, ἐπίστευσι, βασιλίω, ἐβασίζον, ἐβασίσα;
είχον φάσθη, ἐφύτευσι, φυτεύω, ἐλέγον, ἔχω σταθῆ, θά γράφω,
θά τρεῖσι, πινδυνεύω, ἐκινδύνευσα, ἔχω φάσθη, θά φάγω, είχον δώσῃ,
ἐπίστευσα.

§ 40. Ἡ ὁριστικὴ πάντων τῶν χρόνων.

1. Ενεστῶς	λύω	2. Παρατατικὸς	έλυσον
	λύεις		έλυσε
	λύει		έλυσε
	λύσμεν		έλυσμεν
	λύετε		έλυετε
	λύουσι		έλυον

Ο παρατατικὸς τοῦ : λύω—κομνεῖ έλυσον—ἔ λυ ον. Τὸ ον εἴναι κατάληξις καὶ τὸ λυ θέμα. Τὸ ἐν ἀρχῇ ἐ λέγεται συλλαβικὴ αὐξησίς.

Ἡ συλλαβικὴ αὐξησίς πάντοτε φίλοισται.

Γόρην. 81. α') Νὰ κλιθῇ ἡ ἔνεστῶς καὶ παρατατικός τῶν ὥρημάτων : παιδεύω, πιστεύω, κόπτω, λέγω.

β') Ἀπομνημόνευσον τὰς καταλήξεις ἔνεστῶτος καὶ παρατατικοῦ καὶ τὴν ὄρθογραφίαν των.

3. Μέλλων διεκρήσης	θά λύω	4. Μέλλων στιγμ.	θά λύσω	5. Αόριστος	έλυσα
	θά λύης		θά λύσης		έλυσας
	θά λύη		θά λύση		έλυσε
	θά λύσμεν		θά λύσμεν		έλυσμεν
	θά λύετε		θά λύετε		έλυετε
	θά λύουσι		θά λύουσι		έλυον

Παρατηροῦμεν, δτι καὶ ὁ ἀόριστος ἔχει συλλαβικὴν αὐτῆσιν.

Γύμν. 82. α') Νὰ κλιθῶσιν οἱ μέλλοντες τῶν ρημάτων: παιδεύω, πατεύω.

Γύμν. 83. β') Ἀπομνημόνευσον τὰς καταλήξεις τοῦ ἀόριστου. β') Νὰ κλιθῇ ὁ ἀόριστος τῶν ρημάτων: λατρεύω, φυτεύω, γράψω, τρίβω.

Γύμν. 84. Νὰ κλιθῶσιν εἰς ἑνεστ., παρατατ., μέλλ. καὶ ἄλρ. τὰ ρημάτα:
~~παιδεύω~~
~~πατεύω~~/ λύω.

6. Παρακείμενος

ἔχω λύσῃ
ἔχεις λύσῃ
ἔχει λύσῃ
ἔχομεν λύσῃ
ἔχετε λύσῃ
ἔχουσι λύσῃ

7. Υπερσυντέλεικος

εἴχον λύσῃ
είχεις λύσῃ
είχει λύσῃ
είχομεν λύσῃ
είχετε λύσῃ
είχον λύσῃ.

Γύμν. 85. α') Νὰ κλιθῇ ὁ παρακείμενος τῶν ρημάτων: κινδυνεύω.
λατρεύω, μαγεύω, παιδεύω, βασιλεύω.

β') Τῶν αὐτῶν ρημάτων νὰ κλιθῇ ὁ υπερσυντέλεικος.

Γύμν. 86. Νὰ κλιθῶσιν εἰς πάντας τοὺς χρόνους: λύω, παιδεύω, πατεύω.

Γύμν. 87. Ἀνωθεν ἔκαστου χρόνου νὰ τίθεται τὸ ἀρχικὸν γράμμα:
κτῖσω, ἔκτισον, θά κτισω, θά κτισω, ἔκτισα, ἔχω κτίση, εἴχον κτίση, ἔτρεξα,
θά παιξω, ἐπαιξον, ἀνοίγω, ἤκουσα, ἔχω κλαδεύση, εἴχον ἐτομέση, περι-
πατῶ, ἐκίνησα, κινηθ, ἔλεγον, θά φύγω.

§ 51. ΜΕΤΟΧΗ

1. Ἐκεῖνος ποῦ σχίζει τὰ βιβλία τιμωρεῖται.

2. Ἐκεῖνος ποῦ γράφει ὄρθις εἶναι ἀξίος κακοῦ βαθμοῦ.

α' Ὁ δχίζων τὰ βιβλία τιμωρεῖται.

β' Ὁ γράφων ὄρθις εἶναι ἀξίος κακοῦ βαθμοῦ.

Εἰς τὴν πρότ. (1) λέγομεν: ἐκεῖνος ποῦ σχίζει. Ἀντὶ τούτου εἰς τὴν
πρότασιν (α') λέγομεν ὁ δχίζων. Τὸ νόημα μένει ἀκριβῶς τὸ αὐτό.

Εἰς τὴν πρότ. (2) λέγομεν ἐκεῖνος ποῦ γράφει, ἀντ' αὐτοῦ δὲ εἰς
τὴν πρότασιν (β') λέγομεν: ὁ γράφων κ.τ.λ.

· Η λέξις σχίζων εἶναι ὡρμη, διότι ἐκρρέζει ἐνέργειαν, ὡλλ' εἶναι

συγχρόνως καὶ ὄνομα, διότι ἡμπορεῖ νὰ λεχθῇ καὶ μὲ ἁζθροῦ.
Ἐπίσης ἡ λέξις: προσέχων κ.τ.λ.

Ἡ λέξις ἡτις εἶναι συγχρόνως καὶ ἑταῖρα καὶ ὄνομα λέγεται μετοχή.

Αἱ μετοχαὶ γίνονται ἐκ τῶν ῥημάτων καὶ σχηματίζονται, ὡς τὰ ἐπίθετα, καὶ εἰς τὰ τρία γένη π. χ. ὁ λέγων, ἡ λέγουσα, τὸ λέγον, ἡ βαδίζων, ἡ βαδίζουσα, τὸ βαδίζον κ.τ.λ.

Ἐνιαδοῦ — ὁ λέγων ἡ λέγουσα τὸ λέγον
Πληθυντοῦ — οἱ λέγοντες οἱ λέγουσαι τὰ λέγοντα

Γόρην. 88. Νὰ σχηματισθῶσιν εἰς ἔνικὸν καὶ πληθυντ. Ὅς ἀνωτέρῳ αἱ μετοχαὶ τῶν ῥημάτων: πλέκω, πόπτω, διάφω, ἀκούω, θεέω.

§ 52. Αἱ μετοχαὶ τῶν διαφόρων χρόνων.

Ἐνεστώς λύω. Μετοχὴ λύων λύουσα λύον

Ἀρρίστος ἔλυσα → λύσας λύσασα λύσαν.

Εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικῆν μόνον ὁ ἐνεστώς καὶ ὁ ἀρρίστος τῶν ἐνεργητικῶν ῥημάτων ἔχουσι μετοχήν. Οἱ λοιποὶ χρόνοι δὲν ἔχουσι.

Γόρην. 89. Όπως εἰς τὸν ἀνωτέρῳ πίνακα γράψον τοὺς χρόνους καὶ τὰς μετοχὰς τῶν ῥημάτων: πατέσυ, πιστεύ, κιγδυνεύ.

Μετοχὴ ἐνεστώτος: ὁ λύων ἡ λύουσα τὸ λύον
οἱ λύοντες οἱ λύουσαι τὰ λύοντα

Γόρην. 90. Ως ἀνωτέρῳ νὰ σχηματισθῶσιν εἰς ἔνεστ. αἱ μετοχαὶ τῶν ῥημάτων: γράψω, λέκω, πιστεύ.

Μετοχὴ ἀρρίστου: ὁ λύσας ἡ λύσασα τὸ λύσκυ
οἱ λύσαντες οἱ λύσασαι τὰ λύσαντα

Γόρην. 91. Ως ἀνωτέρῳ νὰ σχηματισθῶσιν αἱ μετοχαὶ ἀρρίστου τῶν ῥημάτων: πιστεύω, πατέσω, κιγδυνεύω.

§ 53. Ἡ ἐξηρτημένη πρότασις κατὰ μετοχήν.

1. **Οταν λέγω τὴν ἀληθειαν, οὐδένα φοβοῦμαι.**
2. **Ἐπειδὴ ἐκοπίασα, ἔχω ἀνάγκην ἀναπαύσεως.**

3. Ήεάν προσέχης, μανθάνεις.
 4. Οι μαθηταί, ἀφοῦ ἐπάτεσαν τὰ δένδρα, ἐπέστρεψαν εἰς τὸ σχολεῖον.
 α' Λέγων τὴν ἀλήθειαν, οὐδένα φοβοῦμαι.
 β' Κοπιάσσας, ἔχω ἀνάγκην ἀναπαύσεως.
 γ' Προσέχων, μανθάνεις.
 δ' Οι μαθηταὶ στοπίσαντες τὰ δένδρα, ἐπέστρεψαν εἰς τὸ σχολεῖον.

Αἱ περίοδοι (1) καὶ (σ') ἔγουσιν ἀκοιτῶς τὸ σύτὸν νόημα. "Ἐπίσης αἱ 2 καὶ β', 3 καὶ γ', 4 καὶ δ'.

(Εὗρε πολλαὶ ἐκ τῶν προτάσεων τῶν περιόδων 1, 2, 3 καὶ 4 εἶναι ἑξῆς-τημέναι καὶ πῶς μετεβλήθησαν εἰς τὰς περιόδους α', β', γ' καὶ δ').

Τὰς ἑξηπτυμένας πρετάσεις δυνάμεθα νὰ ἀντικαθιστῶμεν διὰ μετεχῶν. Τότε οἱ σύνδεσμοι **ὅταν, ἐπειδὸν** κ.τ.λ. δὲν χρειάζονται πλέον.

Γύμν. 92. Εἰς τὴν θέσιν τῶν ἑξηρτ. προτ. νὰ τεθῶσι μετοχαὶ :

"Ἐπειδὴ ἐκοπίασα πολὺ χθές, δὲν ἐργάζομαι σήμερον. "Οταν βαδίζης προσεκτικῶς, δὲν προσκόπτεις. "Ο πατέρ, δταν φέρῃ καινουργῆ φορέματα διὰ τὰ τέκνα, πολὺ χαίρει. "Η ἀδελφή μου ἀφοῦ ἀνεχώρησεν, ἔγραψεν εἰς πάσας τὰς φίλας της.

Γύμν. 93. Νὰ ἀναλυθῶσιν αἱ μετοχαὶ. Ητοι εἰς τὴν θέσιν των νὰ τεθῶσι φήματα μὲ καταλλήλους συνδέσμους καὶ νὰ τεθῶσι κόμματα :

Καλλιεργήσκες ἐπιμελῶς τὸ κτῆμα, εἴγον πολλὴν ὀφέλειαν. Γράφων πολὺ καὶ προσεκτικῶς, μανθάνεις δοθυγραφίαν. Αἱ μητέρες ἀνατοφούσαι τὰ τέκνα, αἰσθάνονται μεγάλην χαράν. "Ο Φίλιππος σγίσας τὸ βιβλίον, ἐτιμωρήθη.

§ 54. Παθητικὸν ὄντα.

Ἐνεστώς.

Μετοχὴ ἐνεστ.

Παρατατικός.

λύσματι
λύεσαι
λύεται
λύμεθα
λύεσθε
λύονται

ὁ λυόμενος
ἡ λυόμενη
τὸ λυόμενον

ἐλυόμενη
ἐλύεσσο
ἐλύετο
ἐλυόμεθα
ἐλύεσθε
ἐλύοντο

Γύρον. 94. Νά κλιθῇ ὁ ἑνεστ. καὶ παρατ. τῶν ἡγημάτων: φαντάζομαι,
κλείσομαι, πατεῖσομαι. Νά σχηματισθῶσιν αἱ μετοχαι τοῦ ἑνεστῶσα.

Παθητ. μέλλων.	Παθητ. ἀόριστ.	Μετ. τοῦ παθ. ἀορίστ.
Θὰ λυθῶ	Θὰ λύ ωμαί	ἐλύθην
Θὰ λυθῆς	Θὰ λύ ν δαί	ἐλύθης
Θὰ λυθῇ	Θὰ λύ ν ται	ἐλύθῃ
Θὰ λυθῶμεν	Θὰ λύ ωμαθαί	ἐλύθημεν
Θὰ λυθῆτε	Θὰ λύ ν δθεί	ἐλύθητε
Θὰ λυθῶσι	Θὰ λύ ν ωνται	ἐλύθησαν

Γύρον. 95. Νά κλιθῇ ὁ παθητ. μέλλων στιγμ. τῶν ἡγημάτων: βραδεῖσομαι, λατ-
τρεύσομαι, τιμωρεύσομαι (θὰ τιμωρηθῶ). τιμῷμαι (θὰ τιμηθῶ).

Γύρον. 96. Νά κλιθῇ ὁ παθητ. ἀόρ. καὶ νὰ σχηματισθῶσιν αἱ μετοχαι τοῦ
τῶν ἡγημάτων: βραδεῖσομαι, θεραπεύσομαι, φεδούμαι (ἔφεδηθηγ), γήτεύμαι (γήτ-
ήθηγ), οὐφεύμαι (οὐφεθηγ).

Τὸ σ πρὸ τῶν παθητικῶν καταληξεων.

1. παθητ. μέλλων: θὰ λυθῶ. Παθητ. ἀορίστος: ἐλύθην
2. » » θὰ φωτισθῶ. » » ἐφωτισθηγ.

Ταὶ ἥγηματα τῆς γραμμῆς 1 δὲν ἔχουσι **Φ**, ἐνῷ τῆς γραμμῆς 2
ἔχουσι **Φ** πρὸ τῶν παθητ. καταληξεων. Ποιῶα ἥγηματα ἔχουσι **Φ** καὶ
ποῖα δὲν ἔχουν τὰ διακρίνομεν ἐκ πείρας.

Γύρον. 97. Νά κλιθῇ ὁ παθητικὸς μέλλων στιγμ. τῶν ἡγημάτων: πατεῖσομαι,
ἀναγκαζομαι, ἀτομάσομαι, λούσομαι.

Γύρον. 98. Νά κλιθῇ ὁ παθητ. ἀόρ. καὶ νὰ σχηματισθῶσιν αἱ μετοχαι
τῶν ἡγημάτων: φωτίζομαι, γυμνάζομαι, λούσομαι, ιστρεύσομαι.

Παθητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντελεῖκος.

ἔχω λυθῆ	εἶχον λυθῆ	Μετοχὴ παθητ. παρακ.
ἔχεις λυθῆ	εῖχες λυθῆ	οἱ λελυμένος
ἔχει λυθῆ	εῖχε λυθῆ	οἱ λελυμένη
ἔχομεν λυθῆ	εῖχομεν λυθῆ	τὸ λελυμένον
ἔχετε λυθῆ	εῖχετε λυθῆ	
ἔχουσι λυθῆ	εῖχον λυθῆ	

*Ω; Βλέπομεν ἀνωτέρῳ ὁ παθητ. παρακείμενος ἔχει μετοχὴν, ἐνῷ
ὅ ἐνεργητικὸς δὲν ἔχει.

§ 55. Μετοχαὶ παθητ. παρακειμένου.

παιδεύομαι	—ό πεπαιδευμένος	ή πεπαιδευμένη	τὸ πεπαιδευμένον
τιμῶμαι	—ό τετιμημένος	ή τετιμημένη	τὸ τετιμημένον
πείθομαι	—ό πεπειθμένος	ή πεπειθμένη	τὸ πεπειθμένον
κλείσομαι	—ό κεκλειθμένος	ή κεκλειθμένη	τὸ κεκλειθμένον

Γύμν. 99. Νὰ κλιθῇ ὁ παθητ. παρακ. καὶ ὑπερσυντ. τῶν ἀγμάτων : παίδευμα, πείθομαι, τιμῶμαι. Καὶ αἱ μετοχαὶ.

Γύμν. 100. Νὰ κλιθῇ εἰς πάντας τοὺς παθητ. χρόνους τό : λοιόματι. Καὶ αἱ μετοχαὶ.

Γύμν. 101. Νὰ κλιθῇ εἰς πάντας τοὺς παθητ. χρόνους τό : πατέευομαι. Καὶ αἱ μετοχαὶ.

Γύμν. 102. α') Νὰ ἀναλυθῶσιν αἱ μετοχαὶ τῶν κάτωθι ἔξηρτ. προτάσεων καὶ νὰ τεθῶσι πόρματα :

Καταδικαζόμενος δίκαιως δὲν παραπονοῦμαι. Μαγευθέντες ἐκ τῆς θέας τῆς ἔξοχῆς ἐμείναμεν ὄλσκληρον τὴν ἡμέραν. Μόγον αἱ ἐπικελεῖς διδασκόμενοι μανθάνουσιν. Ἀποκτῷ μεγάλην ἐλαστικὴν δύναμιν ὁ ἀττὶς πιεζόμενος. Ἡ στρατιὰ ἀντετάχθη ἡρωικῶς κυκλωθεῖσα ὑπὸ τῶν ἔχθρῶν. Πεπεισμένος περὶ τῆς ἀναχωρήσεώς του. δὲν ἥλθον.

β') Νὰ τεθῇ μετοχὴ ἀγτὶ ἔξηρτ. προτάσεως :

Ο Εὔρεται, ἀφοῦ ἡττήθη ἐν Σαλαμῖνι, ἐτράπη πρὸς τὸν Ἐλλήσποντον. Ο Σόλων δὲν ἐμπλήκαρε τὸν Κροῖσον διὰ τὸν πλεοῦτον, ὅτε ἐπεσκέφθη αὐτόν. Η Ἱφιγένεια δὲν ἐθυσιάσθη, διότι ἐσώθη ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος. Ο Σωκράτης, ὅτε ἐδικάζετο, δὲν ἐζήτησεν ὡς ὅλης τὴν ἐπιείκειαν τῶν δικαστῶν.

ΓΕΝΙΚΩΤΑΤΑ ΠΕΡΙ ΕΓΚΛΙΣΕΩΝ

§ 56. Διάκρισις γραφῆς ὑποτακτικῆς.

1. γράφω, 2. ἐὰν γράφω, 3. γράφε.

1. "Οταν λέγω γράφω, σημαίνει ὅτι πραγματικῶς γράφω, ἐκράτω δηλαδὴ ὡρισμένον τι καὶ βέβαιον. Καὶ τότε λέγομεν ὅτι τὸ δῆμος είναι ἐγκλίσεις, ὁριστικῆς.

2. "Οταν λέγω ἔαν γράφω, ἐκφράζω χαρισμάτων. Καὶ τότε τὸ βήμα είναι ἐγκλίσεως **ύποτακτικής**.

3. "Οταν λέγω γράφε, ἐκφράζω προσταγήν. Καὶ τότε τὸ βήμα είναι ἐγκλίσεως **προστακτικής**.

"Ωστε αἱ ἐγκλίσεις είναι τρεῖς: **όριστική**, ἥτις ἐκφράζει βεβαιότητα, **ύποτακτική**, ἥτις ἐκφράζει χαρισμάτων καὶ **προστακτική**, ἥτις ἐκφράζει προσταγήν.

Γύμν. 103. Κατὰ τὰ ἐν ἀρχῇ ὑποδειγμάτα (1, 2, 3), σχημάτισον τὰς 3 ἐγκλίσεις τῶν ῥημάτων: κόπτω, λέγω, βλέπω, σκάπτω, φυτεύω, μανθίνω, γνωρίζω.

Μέχρι τοῦδε ἐμάθομεν νὰ κλίνωμεν τὴν ὄριστικὴν πάντων τῶν γρόνων. Αὐτὸ τὸ ὅποιον ἐκλίνομεν ἔως τώρα ἐκ τοῦ ῥήματος, ἐνεργητικοῦ ή παθητικοῦ, ἡτο ὄριστική. Τώρα θὰ μάθωμεν δὲλγάκι καὶ διὰ τὴν ὑποτακτικήν.

Όριστική ἐνεστῶτος

λύω

λύεις;

λύει

λύομεν

λύετε

λύουστε

(Συγκρινον τὰς καταλήξεις ὄριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς).

"**Υποτακτικὴν εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν ἔχει ὁ ἐνεστῶτος καὶ ὁ ἀρίστος;**

Όριστικὴ ἀρίστος

λύωσα

λύσας

λύσε

λύσαμεν

λύσατε

λύσαντε

(Συγκρινον τὰς καταλήξεις τῆς ὑποτακτικῆς ἐνεστῶτος καὶ ἀρίστος καὶ εἶδος τῆς θιαραράδης).

Υποτακτικὴ ἐνεστῶτος

λύω

λύης

λύη

λύωμεν

λύετε

λύωστε

λύωσι

Υποτακτικὴ ἀρίστος

λύσω

λύσης

λύση

λύσωμεν

λύσητε

λύσωστε

λύσωσι

Την υποτακτικήν μεταχειρίζομεθα γράφοιτες ή όμιλοις τες δταν προηγούνται οι σύνδεσμοι : νά, θά, αν, έαν, δταν, υπ., υπόπτως, ας, δταν, ίνα, δπως.

Γύρν. 104. Νά κλιθῃ ή υποτακτ. ενεστ. και ἀσρ. τῶν ρήματων : κλισί, παιδεύω, χοιρώ, γράψω, πλέκω.

Γύρν. 105. Ἀντιγράφον τὰ κατωθι και υπογράμμισον τοὺς συνδέσμους νά, θά κτλ. και τὰς υποτακτικές.

Μανθίζομεν δταν προσέχωμεν. "Αν θέλης νά ελλης, διατί άμελες; νά ετοιμασθῇς; "Απόφευγε τὴν πολυτέλειαν, ίνα έχης πάντοτε εἰς τὰς άνδρικας σου χρήματα. "Εάν υπηρετῇς τὴν πατρίδα, έκτελετές καθηκόν δρειλόμενον. 'Ερχόμεθα ένταῦθα, δπως άναπνέωμεν καθηκὸν δέρχ. διὰ τοῦτο θά έρχόμεθα συγχά.

Γύρν. 106. Τρέπε τὰ ἐν παρενθέσει ρήματα εἰς ἀνάλογον πρόσωπον και ἀριθμόν. Πρότερε ποῦ ἀκοιτεῖται δρεισ. και ποῦ υποτακτική.

"Οταν οἱ δικασταὶ (δικάζω, πρέπει νά (χποβλέπω) εἰς τὸ δίκαιον. "Ο άμελης δὲν (προκόπτω). Διατί σὺ (διστάζω); "Ηλθον, δπως μοὶ (δώσω) τὴν γραμματικήν σου. Εὰν σὺ (ήσυχάζω), δταν αὐτὸς (γράψω), τότε δὲν τὸν (βλαπτώ). "Ημεῖς θά (έχω) καιρὸν νά (παίξω), διότι άμελετήσαμεν ἐνωρίς. Σεῖς δὲν θά (έχω) καιρόν.

Γύρν. 107. Νά κλιθῃ εἰς δλους τοὺς χρόνους εἰς δριστικήν και εἰς δσους έχους υποτακτικήν και μετοχήν τὸ ρῆμα ; φυτεύω.

Γύρν. 108. Νά κλιθῃ ὡς ἀνωτέρω ή δριστική κτλ. τοῦ ρήματος: παιδεύομαι

§ 37. ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

"Η πρώτη κλίσις περιέχει ὄνόματα ἀρσενικὰ λήγοντα εἰς ας και ης και θηλυκὰ εἰς α και εἰς η.

π. χ. ὁ νεανίας, ὁ πολίτης—ή ημέρα, η τύχη.

Ἐνικὸς ἀριθμός.

Πληθυντικὸς ἀριθμός.

Ονομαστική	ὁ λοχίας	λοχί ας	οἱ λοχίαι λοχί αι
Γενική	τοῦ λοχίου	λοχί ου	τῶν λοχιῶν λοχί ων
Δοτική	τῷ λοχίᾳ	λοχί α	τοῖς λοχίαις λοχί αις
Αιτιατική	τὸν λοχίον	λοχί αν	τὸν λοχίαν λοχί αν
Κλητική	ἢ λοχία	λοχί α	ἢ λοχίαι λοχί αι.

Γέμυν. 109. α') Ἀπομνημόσευσον τὴν ὀρθογραφίαν τῶν καταλήξεων. β')

Νὰ κλιθσιν : ὁ γενίας, ὁ ξιφίας, ὁ τολμητίας, ὁ καρχαρίας.

Ἐνεκός ἀριθμός.

Όνομ.	ὁ ἔργατης
Γεν.	τοῦ ἔργατου
Δοτ.	τῷ ἔργατῷ
Αἰτ.	τὸν ἔργατον
Κλητ.	ὦ ἔργατο

Πληθυντικὸς ἀριθμός.

οἱ ἔργαται
τῶν ἔργατῶν
τοῖς ἔργατοις
τοὺς ἔργατας
ὦ ἔργαται.

Ἔντοντας τοῦ ἕνικοῦ τῶν ἀρσενικῶν τῆς πρώτης κλίσεως λήγει εἰς α (βραχύ.)

π. χ. ὁ ἔργατο. ὁ στρατιώτα, ὁ τελώνα ο.π.λ.

Ἐξεκρούνται δλίγιστα π. χ. Ἄδη, ὁ καλλιτέχνη ο.π.λ.

Γέμυν. 110. Νὰ κλιθσιν : ὁ κτίστης, ὁ ψάλτης, ὁ ναύτης, ὁ στρατιώτης, ἡ τελώνη, ὁ βιβλιοπώλης.

Ἐνεκός ἀριθμός.

Όνομ.	ὁ μαθητάς
Γεν.	τοῦ μαθητοῦ
Δοτ.	τῷ μαθητῇ
Αἰτ.	τὸν μαθητὸν
Κλητ.	ὦ μαθητῷ

Πληθυντικὸς ἀριθμός.

οἱ μαθηταί
τῶν μαθητῶν
τοῖς μαθητοῖς
τοὺς μαθητούς
ὦ μαθηταῖ.

(Παρατίμησον ποῖα πτώσεις ἔχουσιν ὅξειν και ποῖα περισπωκένη εἰς τὴν λήγουσαν).

Ἔντοντας ὁ γομαστική, αἰτιατική και κλητική τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης ὀξύνεται.

Ἡ μακροκατάληκτος γενική και δοτική τονιζομένη ἐπὶ τῆς ληγούσης περισπάται.

Γέμυν. 111. Νὰ κλιθσιν : αικητής, ὁ ποιητής, ὁ βουλευτής, ὁ φοιτητής, ὁ δικαστής.

Ἐνεκός ἀριθ.

Όνομ.	ἡ καρδία
Γεν.	τῆς καρδίας
Δοτ.	τῇ καρδίᾳ
Αἰτ.	τὴν καρδίαν
Κλητ.	ὦ καρδία

Πληθυντ. ἀριθ.

οἱ καρδίαι
τῶν καρδιῶν
τοῖς καρδιαῖς
τὰς καρδίας
ὦ καρδίαι.

Ἐν ἀριθ.

ἡ καρδιά	οἱ καρδιαῖ
τῆς καρδίας	τῶν καρδιῶν
τῇ καρδίᾳ	τοῖς καρδιαῖς
τὴν καρδίαν	τὰς καρδίας
ὦ καρδίᾳ.	ὦ καρδιαῖ.

Γέμν. 112. Νά κλιθταιν : ἡ παπία, σημαία, ἑλοία, ὄφε, θύρα.

Ἐνικός ἀριθμός		Πληθυντικός ἀριθμός	
Όνομ.	ἡ γλώσσα	αἱ γλώσσαι	
Γεν.	τῆς γλώσσης	τῶν γλώσσων	
Δοτ.	τῇ γλώσσῃ	ταῖς γλώσσαις	
Αἰτ.	τὴν γλώσσαν	τὰς γλώσσας	
Κλ.	ὅ γλώσσα	ὅ γλώσσαι	

Γέμν. 113. Νά κλιθταιν : ἡ μοῦσα, ἡ θεοία, ἡ μαθούσα, ἡ εἰπούσα.

Ἐνικός ἀριθμός.

Όνομ.	ἡ ἀληθεία	γέφυρα	3. ἔμαξα
Γεν.	τῆς ἀληθείας	γεφύρας	ἔμαξης
Δοτ.	τῇ ἀληθείᾳ	γεφύρᾳ	ἔμαξῃ
Αἰτ.	τὴν ἀληθείαν	γεφύραν	ἔμαξαν
Κλητ.	ὅ ἀληθεία	γεφύρᾳ	ἔμαξα.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Όνομ.	ἡ ἀληθείαι	γέφυραι	ἔμαξαι.
Γεν.	τῶν ἀληθειῶν	γεφύρων	ἔμαξῶν
Δοτ.	ταῖς ἀληθείαις	γεφύραις	ἔμαξαις
Αἰτ.	τὰς ἀληθείας	γεφύρας	ἔμαξας
Κλητ.	ὅ ἀληθείαι	γεφύραι	ἔμαξαι.

Γέμν. 114. Νά κλιθδαιν : ἡ ἀσφάλεια, ἀμέλεια, (1), ρήγαντρα, αὐλόδουρα
!, θελατσα, τράπεζα, θύελλα, φάλαινα (3).

Όνομ.	καρδία	Γεν.	καρδίας	Δοτ.	καρδίᾳ
>	ἀλήθεια	>	ἀληθείας	>	ἀληθείᾳ
>	χώρα	>	χώρας	>	χώρᾳ
Όνομ.	γλώσσα	Γεν.	γλώσσης	Δοτ.	γλώσσῃ
>	φάλαινα	>	φάλαινης	>	φάλαινῃ
>	τράπεζα	>	τραπέζης	>	τραπέζῃ κτλ.

Οσα θηλυκά πρωτόκλιτα ἔχουσι πρὸ τοῦ α φωνήεν ἡ ρ
υλάττουσι τὸ α εἰς πάσας τὰς πτώσεις, ὅσα δὲ ἔχουσι

τυμφωνὸν πρὸ τοῦ **α** τρέπουσιν αὐτὸ εἰς η εἰς τὴν ἐνοικίην καὶ δοτικήν.

Ρῆμα : λέων Μετοχὴ ἐνεστ. λέων, λέονσα, λέον
» χοριστ. λέσσας, λέονσα, λέσσαν.

Γύρην. 145. Νὰ συγχριτισθῶσιν ὡς ἀνατέρῳ αἱ μετοχαὶ ἐνεστῶτος ἀσπίστου τῶν ῥημάτων : κλείω, λούω, κρύπτω, ἔνοιγω. β') Νὰ κλιθῶσιν ὄνοματα τὰ θηλυκὰ τῶν μετοχῶν μόνον τοῦ ἐνεστῶτος.

Ἐνικ. δριθ.	Πληθ. δριθ.	Ἐνικ. δριθ.	Πληθ. δριθ.
Όνομ. ἡ κλίνη	οἱ κλίναι	ἡ πηγή	οἱ πηγαί
Γεν. τῆς κλίνης	τῶν κλινῶν	τῆς πηγῆς	τῶν πηγῶν
Δοτ. τῇ κλίνῃ	ταῖς κλίναις	τῇ πηγῇ	ταῖς πηγαῖς
Αἰτ. τὴν κλίνην	τὰς κλίνας	τὴν πηγὴν	τὰς πηγαῖς
Κλητ. ὁ κλίνη	ὁ κλίναι	ὁ πηγή	ὁ πηγαῖ.

(Το ὄνομα : πηγὴ εἰς ποίας πεύσεις ἔχει περισπειλάνην : Δικτὶ : Εἰς ποίας πηγὴν : δικτὶ ;)

Γύρην. 146. Νὰ κλιθῶσιν : ἡ λίρνη, θήκη, ποίμνη, τύχη. Η ἀρχή, κεφαλὴ φυτῆ, τεμῆ.

Γύρην. 147. Νὰ τονισθῶσιν αἱ κάτωθι πεύσεις :

+ Τοῦ μαθητοῦ, τῷ μαθητῇ, τῶν μαθητῶν, τοῖς μαθηταῖς, ὁ μαθητής, τον μαθητήν, ὁ μαθητας, οἱ μαθηταί, τους μαθητας, τοὺς μαθητας, τον μαθητην, του μαθητην, τον δικαστοῦ, τῶν δικαζῶν, ταὶς ἑορτᾶς ταξ κεφαλαῖς, ταὶς κεφαλαῖς, τῷ ἀκροστῃ.

Ἐνικὸς δριθμός	Πληθυντικὸς δριθμός
Όνομ. ἡ φωλεξ	οἱ φωλεξαι
Γεν. τῆς φωλεξς	τῶν φωλειδῶν
Δοτ. τῇ φωλεξ	ταῖς φωλεξῖς
Αἰτ. τὴν φωλεξν	τὰς φωλεξῖς
Κλητ. ὁ φωλεξ	ὁ φωλεξαι.

Η γενικὴ τῆς φωλεᾶς περισπειλή : οὗτε ἡ κατάληξις αἱ εἰς ωντοῦ.

**Η κατάληξις ας τῆς πρώτης κλίσεως είναι πάντοτε
ιακρά.**

Γύρην. 118). Νέα κλιθεσσιν: ἡ γαρά, λαλά, στρατό, περιστέρι.

Όνου. ὡς γλῶσσα Αἰτ., την γλῶσσαν Κλητ., ω γλῶσσα.

**“Οσα θηλυκά πρωτόκλιτα πρέπουσιν εἰς τὴν γενικήν καὶ
δοτικήν τοῦ ἐνικοῦ τὸ α εἰς η ἔχουσι τὸ α βραχὺ εἰς τὴν
ὄνομαστικήν, αιτιατικήν καὶ κλητικήν τοῦ ἐνικοῦ.**

Γύρην. 119. Νέα τονισθεῖσα:

Φτηνά μουσαν, ό μουσα, τας μουσας, ή θάουσα, ή γιωρα, την γιω-
ραν, την είπουσσαν, την σημαίαν, τας τολμωσας, την τολμωσαν, της
γιάρας, της στρατιας, τας στρατιας, την μαθουσαν, τας μαθουσας.

ἄγαπω—ό ἀγαπῶν, ή ἀγαπῶσα, τὸ ἀγαπῶν.

Γύρην. 120. α'). Νέα σχηματισθεῖσαν φέ ανωτέρω κι μετοχαί τοῦ ἁγεστήτος
την περισπωμένων ρημάτων: τολμό, γιαθ, δαπανό, φοιτό, ξαθ, δραμό, πηθό,
σηπό, τημό, βρ'). Νέα κλιθεσσιν: η τολμόσα, η γιαθά.

κρατώ—ό κρατῶν, ή κρατούσα, τὸ κρατοῦν.

Γύρην. 121. α') Νέα σχηματισθεῖσαν φέ ανωτέρω κι μετοχαί τοῦ ἁγεστήτος
την περισπωμένων ρημάτων: κιγιθ, έκτελθ, προσπαθθ, βοηθθ, οδηγθ, ομολογθ,
διατηρθ, εὐχαριστθ, παρακαλθ.

ο ὥραιος ή ὥραια τὸ ὥραιον
ο ταχύς ή ταχεῖα τὸ ταχύ.

Γύρην. 122. Φέ ανωτέρω νέα σχηματισθεῖσαν εἰς τὰ τρία γένη τὰ ἐπίθετα:
γενναῖος, ὥραιος, τελευταῖος; βέβηνος, δίκαιος, καθηῖος,
γελοῖος, διηγδαῖος, σπουδαῖος, ζετεῖος.—Εύεις, ταχύς, τραχύς, εὐ-
έις, δέεις, δοιιμός, γλυκύς, ήδύς, βραχύς, δασύς.

Ένικ. ἀριθ. Ηληθ. δοιιθ.
Όνου. ή γενναῖα κι γενναῖις
Γεν. τῆς γενναῖας τῶν γενναῖων
Δοτ. τῇ γενναῖίς τας γενναῖις
Αἰτ. την γενναῖιν τὰς γενναῖις
Κλητ. ω γενναῖιν ω γενναῖις.

Ένικ ἀριθ. Ηληθ. δοιιθ.
ή ταχεῖα κι ταχεῖαι
τῆς ταχεῖας τῶν ταχειῶν
τῇ ταχεῖαν ταὶς ταχεῖαις
τὴν ταχεῖαν τὰς ταχεῖας
ο ταχεῖαν ο ταχεῖαι.

‘Η γενική πληθυντική: τῶν γενναίων—δὲν τονίζεται εἰς τὴν λάγουσαν, δπως τονίζεται πάντων τῶν ἄλλων πρωτοκλίτων ὀνομάτων.

‘Η γενική πληθυντική τῶν πρωτοκλίτων ὀνομάτων τονίζεται εἰς τὴν ληγουσαν πλήρην τῶν θηλυκῶν ἐπιθέτων τῶν ἔχοντων τὸ ἀρσενικὸν εἰς **Ως**.

π. χ. νεανίς,—νέανιδη, ἔργατης—ἔργατῶν καρδία—καρδίῶν τύγη—τυγῶν, ἀλήθεια—ἀληθεῖῶν, γέρωνα—γερωνῶν, γλωσσα—γλωσσῶν, ταχεῖα—ταχεῖῶν. Άλλα γενναία—γενναίων, δικαία—δικαίων κτλ.

λύσιμοι—ό λυόμενος, ή λυομένη, τὸ λυόμενον.

Γόμν. 123. Ός ἀνωτέρω νὰ σχηματισθῶν αἱ μετοχαὶ τῶν περισπωμένων τῶν ῥημάτων: γράφομαι, παιδεύομαι, φωτίζομαι, κρύπτομαι, ὀργίζομαι, λαγίζομαι.

τεμάζιμοι—ό τιμώμενος, ή τιμωμένη, τὸ τιμώμενον.

Γόμν. 124. Ός ἀνωτέρω νὰ σχηματισθῶν αἱ μετοχαὶ τῶν περισπωμένων ῥημάτων: κατεδύμαι, ἔγγυθμαι, θεῶμαι, ήττθμαι, ὀριθμαι, δαπανῶμαι.

κρατούμοι—ό κρατούμενος, ή κρατούμενη, τὸ κρατούμενον.

Γόμν. 125. Ός ἀνωτέρω νὰ σχηματισθῶν αἱ μετοχαὶ τῶν ῥημάτων: καλοῦμαι, κινοῦμαι, φοδοῦμαι, ὁδηγοῦμαι, διατηροῦμαι, εὐχαριστοῦμαι, ἑθυμοῦμαι.

παιδεύω—παιδεία, **νηστεύω**—νηστεία κ.τ.λ.

‘Οσα θηλυκὰ οὐσιαστικὰ ἀνηρημένα παράγονται ἐκ ῥημάτων ληγόντων εἰς **εύω** σχηματίζονται εἰς **εέα** καὶ ἔχουσι τὸ τελικὸν αἱ μακρόν.

Γόμν. 126. α'). Νὰ παραχθῶσιν ἀφηρημένα οὐσιαστικά εἰς εαὶ ἐκ τῶν ῥημάτων: θεραπεύω, μαγεύω, λατρεύω, δουλεύω, βασιλεύω, φυτεύω, κολακεύω, μεσιτεύω, ἐκστρατεύω, θητεύω, παιδεύω, νηστεύω. β'). Νὰ κλιθῶσιν: η νηστεία, ή θεραπεία.

ή ταχεῖα θεραπεία.

‘**Η ταχεῖα** περισπᾶται, διότι είναι ἐπίθετον, τοῦ ὅποιου τὸ ἀρσενικὸν λῆγει εἰς **ύς** (ταχύς) καὶ ἔχει τὸ **α** βραχύ. Η **θεραπεία** δξύ-

νεται, διότι δὲν είναι ἐπίθετον οὐλλὰ ἀρχηρημένον οὐσιαστικὸν καὶ
ἔχει τὸ **α** μακρόν. "Ωστε πρέπει νὰ σκεπτώμεθα νὰ διακρίνωμεν ὅν
τὸ τονιζόμενον είναι οὐσιαστικὸν ή ἐπίθετον.

Γέρμ. 127. Τόνισον τὰ κάτωθι:

ἡ ταχεῖς, την ταχειαν, της ταχειας, τας ταχειας, ἡ βραχεῖς θη-
τεια ἡ βραχεις γητεια, την βραδειαν ἐκστρατειαν, τας βραδειας ἐκ-
στρατειας, λυτρεια θεια (ἀρσεν. θειος), κολακεια ἀστεια (ἀρσεν.
κολακειος), δουλεια βραχεια, την δασειαν, της δεσειας, την
μεσιτειαν, τὴν βασιλειαν, ἡ μαγεια,

Εἰδομεν ἔως τώρα, δτι τὸ **α** τῶν πρωτοκλίτων είνε ἄλλοτε βραχὺ^ν
καὶ ἄλλοτε μακρόν. "Ας ἀναπεφύγουμεν :

1) "Οσα θηλυκὰ οὐσιαστικὰ τρέπουσι τὸ **α** εἰς **η** ἔχουσι
τὸ **α** τοῦτο βραχὺ εἰς τὴν ὀνομαστικήν, αἰτιατικήν καὶ
κλητικήν τοῦ ἑνικοῦ.

π. χ. γλώσσε—γλώσσης, μοῦτα—μούσης κ. τ.λ.

2) "Οσα θηλυκὰ ἐπίθετα ἔχουσι τὸ ἀρσενικὸν εἰς **υς**
ἔχουσι τὸ τελικὸν **α** βραχύ.

π. χ. βραχεῖς (βραχύς), δέσεις (δέσυς) κτλ.

3) Τὰ οὐσιαστικά : μοῖρα, σφαιρα, πεῖρα, σφῦρα, γραῖα,
μαῖα κτλ. ἔχουσι τὸ **α** βραχύ.

α') "Οσα θηλυκὰ ἐπίθετα ἔχουσι τὸ ἀρσενικὸν εἰς **ος**
ἔχουσι τὸ τελικὸν **α** μακρόν.

π. χ. γενναῖκ (γενναῖος), χατεῖκ (χατεῖος) κτλ.

β') πάντα τὰ παραξέντονα οὐσιαστικά (πλὴν τὸ τρεπόν-
των τὸ **α** εἰς **η**) ἔχουσι τὸ τελικὸν **α** μακρόν.

π. χ. σημαία, παιδεία, καρδία, χωρα—**γλωσσα**, **μούσα** κτλ.

Γέρμ. 128. α') "Απομνημόνευσον τοὺς ἀνωτέρω μανόντας. β') Τόνισον τὰ
κάτωθι :

"Η κολακεια εινε γελαια. "Η μαια ειναι γραια. Εις τραχεια
χωραν ἡ φυτεια δεν ειναι σπουδαια. Ειδον πηδωσαν ἐλαφον εις ευ-

ρειαν καιλαδά. Ἡ σημειώς μας είναι ἔξαστως αρχική. Ἡ σημειώς είναι στρογγυλή. Με την συμβολή κτυπιών την γυρίζουμε.

§ 58. Συνηροημένα τῆς πρώτης κλίσεως.

Ἐνικός ἀριθμός.	Πληθυντικός ἀριθμός.
Όνομ. ἡ συκέα συκή	αἱ συκέαι συκῆ
Γεν. τῆς συκέας συκῆς	τῶν συκεῶν συκῶν
Δοτ. τῇ συκέᾳ συκῆ	ταῖς συκέαις συκῆς
Αἰτ. την συκέαν συκῆν	τὰς συκέας συκῆς
Κλητ. ὁ συκέα συκῆ	ὁ συκέας συκῆς.

Τὰ συνηρημένα ἐκ τῶν συγχρηματικῶν πρωτοκλίτων είναι : γαλῆγη, ἀμυγδαλῆ, δίλωπειή, λεοντῆ, κυανῆ, χρυσῆ, χαλκῆ, δρυγρᾶ, οὐδηρᾶ, ἀθηρᾶ, Ἐρυθῆς, βιορρᾶς, ἀπλῆ, διπλῆ καὶ πάντα τὰ λήγοντα εἰς πλῆ.

Γόμν. 129. α' Ἀπορημάτων τὰ ἀνωτέρω συγχρημένα β') Νὰ κλιμάκωθεν γαλῆ, ἀμυγδαλῆ, χρυσῆ, χαλκῆ, δρυγρᾶ—μόνον εἰς τὸ συγχρημένον.

§ 59. Ήροὶ αὐξήσεως ἐκτενέστερον.

Ἐνεστ.	1. λέω	2. ἔκσούω	3. ἐλπίζω	4. ὄδεύω
Περιετ.	ἔλυσον	ἔκπουσον	ἔλπιζον	ὄδευσον
Ἄρρ.	ἔλυσε	ἔκπουσε	ἔλπισε	ὄδευσε

Εἴπομεν δὲ τὸ ἐν ἀρχῇ τοῦ παρατατικοῦ καὶ σορίστου εἰς λέγεται συλλαβικὴ αὔξησις· π. γ. λέω—ἔλυσον.

Τὰ ἀνωτέρω ὄντα (2, 3, 4) δὲν ἔχουσιν εἰς ἐν ἀρχῇ ἀλλὰ τὸ γίνεται **η** (ἔκσούω—ἔκπουσον, ἔκπουσε), εἰς τὸ γίνεται **η** (ἐλπίζω—ἔλπιζον, ἔλπισε) καὶ τὸ ο γίνεται **ω** (όδεύω—ὄδευσον, ὄδευσε). Τοῦτο λέγεται **χρονικὴ αὔξησις**.

Χρονικὴ αὔξησις λαμβάνουσι τὰ ἀπὸ φωνήντος χρησμένα ὥρα μετά. Συλλαβικὴ δὲ τὰ ἀπὸ συμφώνου χρησμένα· π. γ. ονοίσε—ἔκπουσον, ἐλπίζε—ἔλπιζον, ὄδεύσε—ὄδευσον λέω—ἔλυσον.

Τὸ ρ μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν διπλασιάζεται π. γ. ἐραπτε—ἔρροπτον κτλ.

Γύμν. 130. Νὰ σχηματισθῇ τὸ α' ἔνικὸν πρόσωπον παρατάτ. καὶ ἀρ. τῶν γηράτων : ἀφανίζω, ἀλείφω, ἀλιεύω, ἔρμηγεύω, ἔτοιμάζω, ἐμποδίζω, διδέμεν· πομάζω, πλέκω, κόπτω, ράπτω, ρίπτω, βαντίζω.

Αὐξησις ἀρίστου.

Οριστική	Υποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
ἐλυσσει	λύσω	λύσον	ο λύσας;
ἀκουσσει	ἀκούσω	ἀκουσσον	ο ἀκούσας;
ἔλπισει	ἔλπισω	ἔλπισον	ο ἔλπισας
ὄδευσει	ὄδεύσω	ὄδευσσον	ο ὄδευσας.

Ο ἀρίστος φυλάττει τὴν αὐξησιν μόνον εἰς τὴν ὄριστικήν.

Γύμν. 131. Νὰ σχηματισθῇ ὡς ἀνωτέρῳ ὁ ἀρίστος τῶν γηράτων τοῦ ἀνωτέρου γυμνάσιοτος 130.

"Οπως τὰ ἐνεργητικὰ οὗτα καὶ τὰ παθητικά ῥῆματα λαμβάνουσιν αὐξησιν συλλογικὴν ἢ χρονικὴν π.χ. λύσαι—ἐλυσμην, ἐλύθην, φρανίζουμαι—φρανίζουμην, φρανίσθην, ἔτοιμαζουμαι—ἔτοιμαζουμην, ἔτοιμαζθην, ὄνομαζουμαι—ὄνομαζουμην, ωνομάζουμην.

Γύμν. 132. Νὰ σχηματισθῇ τὸ α' ἔνικὸν πρόσωπον ἔνεστ., παρατάτ. καὶ ἀρ. τῶν γηράτων : πατένεσμαι, ἀναγνάζομαι, ἐμποδίζομαι, ὄνομαζομαι.

§ 60. Αὐξησις τῶν μετὰ προθέσεως σύνθετων ὄντων

διὰ λύω=διαλύω, ὑπὸ ἀκούω=ὑπακούω κ.τ.λ.

Ἐνεστ. διαλύω υπακούω ἀπελπίζω συνοδεύω

Παρατάτ. διέλυσον υπάκουου ἀπέλπιζον συνώδευσον

Ἄρ. διέλυσει υπάκουουσι ἀπέλπιπεισι συνώδευσοσ.

Τὰ ἀπὸ προθέσεων σύνθετα ῥῆματα αὐξάνουσιν ἔσωθεν τῆς προθέσεως.

Γύμν. 133. Νὰ σχηματισθῇ ὡς ἀνωτέρῳ ὁ παρατάτ. καὶ ἀρ. τῶν γηράτων : διακόπτω, ὑπογράψω, ἀποκλείω, ἔξαναγνάζω, ἔξαλείψω, προειρέω, πονηράζω.

Γύμν. 134. Νὰ σχηματισθῇ τὸ α' ἔνικὸν πρόσ. εἰς παρατάτ. καὶ ἀρ. τῶν γηράτων : περιδέχομαι, προειρεύομαι, συνοδεύομαι, καταδιώκομαι, περιορίζομαι.

§ 61. ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

‘Η δευτέρα κλίσις περιέχει ὄνοματα ἀρσενικά καὶ θηλυκά λήγοντα εἰς οὐς καὶ οὐδέτερα εἰς αὐ.

π. γ. ὁ φίλος ἡ νύστος τὸ δῶρον ο.τ.λ.

Ἐνικ. ἀριθ.	Πληθυντ. ἀριθ.	Ἐνικ. ἀριθ.	Πληθυντ. ἀριθ.
Ὀνομ. ὁ φίλος	οἱ φίλοι	ὁ καρπός	οἱ καρποί
Γεν. τοῦ φίλου	τῶν φίλων	τοῦ καρποῦ	τῶν καρπῶν
Δοτ. τῷ φίλῳ	τοῖς φίλοις	τῷ καρπῷ	τοῖς καρποῖς
Αἰτ. τὸν φίλον	τοὺς φίλους	τὸν καρπόν	τοὺς καρπούς
Κλητ. ὁ φίλος	ὁ φίλοις	ὁ καρπός	ὁ καρποί.

(Το ὄνομα : καρπός εἰς ποιάς πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ καὶ πληθυντ. περιεπάταται Διατί; Εἰς ποιάς ὅξυνεται; Διατί;)

Γύμν. 135. Νὰ κλιθῶσιν : ὁ λόφος, ἡ τόπος, ὁ λόγος, ὁ καιρός, ὁ ἐγθρός, ὁ κεραυνός.

Ἐνικ. ἀριθ.	Πληθ. ἀριθ.	Ἐνικ. ἀριθ.	Πληθ. ἀριθ.
Ὀνομ. ἡ βάτος	αἱ βάτοι	ἡ ὥδος	αἱ ὁδοί
Γεν. τῆς βάτου	τῶν βάτων	τῆς ὥδος	τῶν ὁδῶν
Δοτ. τῇ βάτῳ	ταῖς βάτοις	τῇ ὥδῳ	ταῖς ὁδοῖς;
Αἰτ. τὴν βάτον	τὰς βάτους	τὴν ὥδον	τὰς ὁδούς
Κλητ. ὁ βάτε(ο);	ὁ βάτοι.	ὁ ὥδε(ο);	ὁ ὁδοί.

(Παράδειλε τὰς καταλήξεις τῶν ἀρσεν. καὶ θηλυκῶν ὄνομάτων καὶ εἰπὲ ἀπάρχῃ διαφορά).

Γύμν. 136. Νὰ κλιθῶσιν : ἡ βάθης, ἡ γένος, ἡ νῆσος, ἡ δοκός, ἡ ἄσιδη, ἡ ἀτραπός.

Ἐνικ. ἀριθ.	Πληθ. ἀριθ.	Ἐνικ. ἀριθ.	Πληθ. ἀριθ.
Ὀν. τὸ δῶρον	τὰ δῶρα	τὸ πτηνόν	τὰ πτηνά
Γεν. τοῦ δώρου	τῶν δώρων	τοῦ πτηνοῦ	τῶν πτηνῶν
Δοτ. τῷ δώρῳ	τοῖς δώροις	τῷ πτηνῷ	τοῖς πτηνοῖς
Αἰτ. τὸ δῶρον	τὰ δῶρα	τὸ πτηνόν	τὰ πτηνά
Κλ. ὁ δῶρον	ὁ δῶρα	ὁ πτηνόν	ὁ πτηνός.

Τὰ οὐδέτερα ἔχουσι τρεῖς πτώσεις ὁμοίας, ὄνομαστικήν, αἰτιατικήν καὶ κλητικήν.

Τὸ αὖ τέλει τῶν οὐδέτερων εἶναι πάντοτε βραχύ, ἀν δὲν προκύπτῃ ἐκ συνακρέσεως.

Γύμν. 137. Νὰ κλιθῶσι : τὸ μῆλον, τὸ πλοίον, τὸ σχολεῖον, τὸ ταμεῖον, τὸ διηγόν, τὸ χαρηλόν, τὸ φωτεινόν.

τὸν καλόν, τῶν καλῶν· τὴν γῆσιν, τῶν γῆσιν κ.τ.λ.

Γύμν. 138. Ἀνάλογος τροπὴ τῶν ἐν παρενθέσει.

Τῶν (καλὸς γεωργὸς) οἱ κόποις εὐλογοῦνται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. Αἱ (πλατεῖα ὁδὸς) εἶναι προτιμότεραι τῶν (στενή). Οἱ (φρόνιμος μαθητὴς) δὲν τιμωροῦνται. Ἐλυπήθην τὸν (πτωχό). Τὰ ἐνδύματα τῶν (πτωχὸς δὲν εἶναι πολυτελῆ). Αἱ (σιδηρὸς δοκὸς) εἶναι (στερεά). Τὰ (ώρκιον δῶρον) προσφεροῦνται δικαίως εἰς τοὺς (καλός).

Ἐνικὸς ἀριθμός.

Ονομ.	ὁ ἀνθρώπος	ἡ ἄμπελος	τὸ κτίριον
Γεν.	τοῦ ἀνθρώπου	τῆς ἄμπελου	τοῦ κτιρίου
Δοτ.	τῷ ἀνθρώπῳ	τῇ ἄμπελῳ	τῷ κτιρίῳ
Αἰτ.	τὸν ἀνθρώπον	τὴν ἄμπελον	τὸ κτίριον
Κλητ.	ὦ ἀνθρώπε	ὦ ἄμπελε(ος)	ὦ κτίριον.

Πληθυντικὸς ἀριθμός.

Ονομ.	οἱ ἀνθρώποι	καὶ ἄμπελοι	τὰ κτίρια
Γεν.	τῶν ἀνθρώπων	τῶν ἄμπελων	τῶν κτιρίων
Δοτ.	τοῖς ἀνθρώποις	ταῖς ἄμπελοις	τοῖς κτιρίοις
Αἰτ.	τοὺς ἀνθρώπους	τὰς ἄμπελους	τὰ κτίρια
Κλητ.	ὦ ἀνθρώποι	ὦ ἄμπελοι	ὦ κτίρια.

Παρατήρησον ποιῶν πτώσεις τονιζούσαι εἰς τὴν προπαραλήγουσαν καὶ ποταί εἰς τὴν παραλήγουσαν καὶ εἰς ποταί (λήγουσα εἶναι μακρά).

“Οταν ἡ λήγουσα εἶναι μακρά, ἡ προπαραλήγουσα δὲν τονιζεται.

Γύμν. 139. Νὰ κλιθῶσιν : ὁ πόλεμος, ὁ ἀγγελος, ὁ δίκαιος, ἡ κάμηλος, κάμινος, ἡ ἄδυσσος, τὸ ἄροτρον, τὸ πρόδροτον.

Γύμν. 140. Νὰ κλιθῶσιν εἰς τὰ τρία γένη τὰ δικατάληπτα ἐπίθετα : εὖπος, εὐλογος, παράτολμος.

λύσιμας—**ὁ λυόμενος, ἡ λυσιμένη, τὸ λυόμενον.**

Γύμν. 141. α') Νὰ σχηματισθῶσιν αἱ παθητικαὶ μετοχαὶ τοῦ ἑγεστῶτοῦ τῶν ῥημάτων: διδίσκομαι, φυλάττομαι, δικαιόμαι, κήσομαι, ἔνδιομαι. β') Νὰ κλιθῶσιν δις ὀνόματα: ὁ γραφόμενος, ἡ γραφομένη, τὸ γραφόμενον.

παθητικὸς παρακείμενος.

μετοχαὶ) ὁ λελυμένος, ἡ λελυμένη, τὸ λελυμένον.

παθ. παρ.) ὁ πεπεισμένος ἡ πεπεισμένη τὸ πεπεισμένον

Γύμν. 142. Ός ἀνωτέρω νὰ σχηματισθῶσιν εἰς τὰ τρία γένη αἱ μετοχαὶ παθητ. παρακ., τῶν ῥημάτων : δικαίζομαι (διδίκαιομένος) διδίσκομαι (διδίσκημένος) ἀπατώμαι (ἡπατημένος) ἀφανίζομαι (ἡφανιομένος) ἔτοιμάζομαι (ἡτοιμημένος) ὁδηγῷ (ὁδηγημένος).

§ 62. Συνηρημένα τῆς δευτέρας κλίσεως.

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Όνομ. ὁ χρύσεος χρυσοῦ;

Γεν. τοῦ χρυσέου χρυσοῦ

Δοτ. τῷ χρυσέῳ χρυσῷ

Αἰτ. τὸν χρυσέον χρυσοῦν

Τὰ ἀνωτέρω πέρισπλανται εἰς πασας τὰς πτώσεις διότι προέργονται ἐκ συναριθέσεως.

Τὰ συνηρημένα τῆς δευτέρας κλίσεως δὲν ἔχουσιν κλητικὴν.

Γύμν. 143. Ός ἀνωτέρω νὰ κλιθῶσι (μόνον εἰς τὸν συνηρημένον τύπον) τὰ συνηρημένα ἐπίθετα : (ἀργύρεος) ἀργυροῦς, αἰδηροῦς, κυανοῦς, χαλκοῦς, ἀπλοῦς, διπλοῦς.

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Όνομ. τὸ δστέον δστοῦν

Γεν. τοῦ δστέου δστοῦ

Δοτ. τῷ δστέῳ δστῷ

Αἰτ. τὸ δστέον δστοῦν

Πληθυντικὸς ἀριθμός.

οἱ χρύσεοι χρυσοῖ

τῶν χρεσέων χρυσῶν

τοῖς χρυσέοις χρυσοῖς

τοὺς χρυσέους χρυσούς

Πληθυντικὸς ἀριθμός.

τὰ δστέα δστα

τῶν δστέων δστῶν

τοῖς δστέοις δστοῖς

τὰ δστέα δστα.

Το τελικὸν **α.**, ἥν καὶ εἰς τὸ τέλος οὐδετέρου ὀνόματος, εἶναι μαχ-
κῶν, διότι προσέχεται ἐκ συναίρεσεως.

Γύρην. 144. Νὰ κλιθῶσι μόνον εἰς τὸ συνηγομένον: τὸ χρυσοῦν, τὸ αἰδηροῦν,
τὸ γαλαζοῦν, τὸ κυανοῦν, τὸ ἀπλοῦν. (τὸ διπλοῦν)

§ 63. Ὁμοιότηται περισσεις β' κλίσεως.

Ιον.	Αἰτ.	ἐνικοῦ	τὸν ἄγρον	Γεν.	πληθυντ.	τῶν ἄγρῶν
"	"	"	τὸν φίλον	"	"	τῶν φίλων
"	"	"	τὴν νόδον	"	"	τῶν νόδων
"	"	"	τὴν ὁδόν.	"	"	τῶν ὁδῶν.

Ζον. Ὁν. ἐνικ. θηλ. **ἡ δυνατή**. Ὁν. πληθ. ἀρσεν. **οἱ δυνατοί.**
Ζον. Ὁν. ἐνικ. θηλ. **ἡ ώρατά**. Ὁν. πληθ. οὐδετ. τὰ ώρατα.

Γύρην. 145. α'). Σχηματίσον τὴν ἐνικ. αἰτ. καὶ τὴν γεν. πληθ. τῶν: ἔχ-
θρος, καλός, σαφές, κεραυνός, ἡ γῆρας, ἡ ψῆφος, ἡ δοκός (δηποτε εἰς τὸ ὅπό-
θεντιγμα Ιον).

β') Σχηματίσον τὴν ἐνικ. ἐνομ. τοῦ θηλ. καὶ τὴν ἐνομ. πληθ. τοῦ ἀρσεν.

τῶν· γνωστός, φωτεινός, καμηλός, ἥθικός, ἀγαθός, τακτικός (ὑπόθεντιγμα Ζον).

γ'). Σχηματίσον τὴν ἐνικ. ὄνομ. τοῦ θηλυκοῦ καὶ τὴν ὄνομ. πληθ. τοῦ οὐδετ.

τῶν· σπουδαῖος, ἀθρόος, γενναῖος, γελοῖος, ἀστεῖος, τελευταῖος, χεραῖος.

Γύρην. 146. Νὰ συμπληρωθῇ τὸ σκήτρον καὶ τὸ ἐν παρενθέσει ὄνομα καὶ γενίν

γεν. πληθ. ἢ αἰτ. ἐνικ.

Ἐκαλλιέργησα τ.ο.ν. (ἄγρος). Συλλέγω ζήτην τ.ω.ν. (ἄγρος).
Εἰς τὰς καρυφὰς τ.ω.ν. (λόφος) εἶναι ἐνίστε πολλὰ (ώραιον δένδρον).
Τηρῷ πάντα τα τ.ο.ν. (λόγος) μου. Αἱ ἐπιστολαὶ τ.ω.ν. (φίλος) μαζὲ
εὐχαριστοῦσιν. Εἰς τὰς ὅχθους τ.ω.ν. (ποταμός) φύουνται πολλὰ εἴδη
(φυτόν). Ειδὸν (όδος), ἡτις εἴγε πολὺ πλάτος. Ἡ κατασκευὴ τ.ω.ν.
(όδος) γίνεται διὰ χρημάτων τοῦ δημοσίου.

Γύρην. 147. Ἀνάλογος τῶν ἐν παρενθέσει.

"Ανθρώποι (κακός καὶ δύστροπος) δὲν εἶναι (ἀγκυροῦ). (Χερσαῖος)
ζῷα λέγονται οὓς ζῶσιν ἐν τῇ ἔηρᾳ, (Θαλάσσιος) οὓς ζῶσιν ἐν τῇ
(θάλασσα). Υπάρχουσι (ζῷα τὸ ὄπιστον) ζῶσι καὶ ἐν τῇ ἔηρᾳ καὶ
ἐν τῷ οὐδατὶ καὶ λεγονται ἀμφίεικ. (Ωραῖος) τινὰ πρωτίαν μετέθημεν
(ὅλος ὁ μαθητής) εἰς τὴν ἔξοχήν. (Ἐκτεταμένος) ἀμπελος ἡγοράσθη

γένες ὑπό τηνος χωρίκου. Καλλιεργημένοι (χύρος) εκτείνονται ἀπὸ τῷ
χωρίου μέχοι τῆς (θαλασσα).

§ 64. Παρεμπίπτουσαι προτάσεις.

1. 'Ο ποταμὸς εὔεργετεῖ τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου.
2. 'Ο ποταμός, ἐπειδὴ ἀρδεύει τὴν πεδιάδα, εὔεργετεῖ τοὺς
κατοίκους τοῦ χωρίου.
3. 'Ο ποταμός, ἀρδεύων τὴν πεδιάδα, εὔεργετεῖ τοὺς
κατοίκους τοῦ χωρίου.

Εἰς τὴν περίοδον 1 λέγομεν μόνον, ὅτι ὁ ποταμὸς εὔεργετεῖ τοὺς
κατοίκους τοῦ χωρίου, χωρὶς νὰ εἰπωμεν πῶς τοὺς εὔεργετεῖ. Αὐτὸν
τὸ λεγόμενον εἰς τὴν περίοδον 2, μὲ τὴν ἐξηρτημένην πρότασιν ἐπειδὴ¹
ἀρδεύει τὴν πεδιάδα. Τὴν ἐξηρτημένην κύτην πρότασιν ἐνεσφηνώσα-
μεν, οὕτως εἰπεῖν, ἐντὸς τῆς κυριακής προτάσεως καὶ τὴν ἔγχωρίσαμεν
καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος της διὰ κομματος. Ηἱ τοιαύτη
πρότασις λέγεται παρεμπίπτουσα.

Εἰς τὴν περίοδον 3. τὴν ἐξηρτ. παρεμπίπτουσαν πρότασιν ἐτρέψα-
μεν εἰς μετοχήν.

Παραδείγματα παρεμπίπτουσῶν προτάσεων

1. Παρακαλῶ νὰ ἔλθῃς.
2. Παρακαλῶ, ἐὰν ἔχεις καιρόν, νὰ ἔλθῃς.
3. 'Ο Γεώργιος ἔγεινε δύστροπος.
4. 'Ο Γεώργιος, ἀφοῦ ἡσθένησεν, ἔγεινε δύστροπος.
5. 'Ο Γεώργιος, ἀσθενήσας, ἔγεινε δύστροπος.

Γύμν. 148. Ός ἀνατέρω γά προστεθῶσι παρεμπίπτουσαι προτάσεις κατά²
χρέσκειαν πρώτου μὲ ρῆμα καὶ κατόπιν μὲ μετοχήν, εἰς τας κάτωθι περιόδους

'Ο ιππος'. . . . ὥφελει τοὺς ανθρώπους. 'Η κατοικία μας'. . .
εἶναι ὄγκεινή. 'Ο ἀηρ'. . . . βίπτει πολλάκις δενδρος πελώρια. 'Ο
ἔργατης'. . . . κοπιάζει.

1. 'Ο ἀσθενής δυσκόλως θεραπεύεται.
2. 'Ο ἀσθενής, ὁ ιππος δὲν ὑπακουει εἰς τοὺς λατρούς, δυσκόλως θεραπεύεται.

Γύμν. 149. Νὴ προστεθῶσι παρεμπίπτουσαι κατ' ἀρέσκειν μὲ τὴν ἄνω-
μιαν ὁ ὄποιος;

‘Ο μαθητης ... δὲν μανθάνει. ‘Η ἀμπελος ... παράγει καρπούς.
‘Ο παιδίον ... λέγεται ἐπιμελές. ‘Η κάρη ... εἶναι ἀγαπητή. Το-
λον ... ἐκινδύνευσεν. ‘Ο ἄγνωτος ... δυσκόλως καίεται.

§ 65. ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

‘Η τρίτη κλίσις περιέχει πάντα τὰ περιττοσύλλαβα
νόματα, ἦτοι τὰ ἔχοντα εἰς τὴν γενικὴν μίσην συλλαβὴν
περισσοτέραν ἀπὸ τὴν ὄνομαστικήν.

Ἐνικὸς ἀριθμός.

Ὀνομ.	ὁ ἡῆτωρ	ἡῆτωρ
Γεν.	τοῦ ἡῆτορος	ἡῆτορ ος
Δοτ.	τῷ ἡῆτορι	ἡῆτορ ι
Αἰτ.	τὸν ἡῆτορα	ἡῆτορ α
Κλητ.	ὁ ἡῆτορ	ἡῆτορ

Πληρυμντικὸς ἀριθμός.

οἱ	ἡῆτορες	ἡῆτορ ες
τῶν	ἡῆτορῶν	ἡῆτορ ων
τοῖς	ἡῆτορσι	ἡῆτορ σι
τοὺς	ἡῆτορας	ἡῆτορ ας
ὦ	ἡῆτορες	ἡῆτορ ες

Η ἑνικὴ ὄνομαστικὴ καὶ κλητικὴ τῶν τριτοκλίτων δὲν ἔχει ὄρι-
μένην λαγουσκήν, ὅπως εἰς τὴν πρώτην καὶ δευτέραν κλίσιν Δια-
ροῦτο δὲν τὴν λαμβάνουμεν ὅπ’ ὅψιν ὅταν ἔξετάζωμεν τὰς καταλήξεις.

Γύμν. 150. Νὰ κλιθῶσιν : εἰσπράκτωρ, προπάτωρ, ἀλέκτωρ, γεννήτωρ.
Υπογράμμισον τὰς καταλήξεις.

Ἐνικὸς ἀριθμός.

Ὀνομ.	ἀλητήρ
Γεν.	τοῦ ἀλητῆρος
Δοτ.	τῷ ἀλητῆρι
Αἰτ.	τὸν ἀλητῆρα
Κλητ.	ὁ ἀλητήρ

Πληρυμντικὸς ἀριθμός.

οἱ	ἀλητῆρες
τῶν	ἀλητῆρῶν
τοῖς	ἀλητῆρσι
τοὺς	ἀλητῆρας
ὦ	ἀλητῆρες

(Παρατήρησον ποῖας πτώσεις περισπῶνται εἰς τὴν παραλήγουσαν).

Αἱ καταλήξεις **ε**, **α**, **οι** καὶ **αι** τῆς τρίτης κλίσεως
εἶναι βραγγεῖαι.

Γύμν. 151. Νὰ κλιθῶσιν : ὁ νιπτήρ, ζωστήρ, φεκαστήρ, φυσητήρ.

Ἐνικ. ἀριθ.	Πληθ. ἀριθ.	Ἐνικ. ἀριθ.	Πληθ. ἀριθ.
Ὄνομ. ὁ κόραξ	οἱ κόρακες	ὁ Ἀρεψ	οἱ Ἀραῖες
Γεν. τοῦ κόρακος	τῶν κοράκων	τοῦ Ἀραβίος	τῶν Ἀράβων
Δοτ. τῷ κόρακι	τοῖς κόραξι	τῷ Ἀρεψί	τοῖς Ἀραψί
Αἰτ. τὸν κόρακα	τοὺς κόρακας	τὸν Ἀραβέκα	τοὺς Ἀραβέκας
Κλητ. ὁ κόραξ	οἱ κόρακες.	ὁ Ἀρεψ	ὁ Ἀραβές.

Γέμν. 132. Νὰ κλιθῶσιν : ὁ πίναξ, φύλαξ, ῥύαξ, ὅγυξ (γεν. ὅγυγος), πεπτός (γεν. πεπτογός), Αἴθιοψ (γεν. Αἴθιοπος), κάψινοψ (γεν. κάψινωπος), χάλυψ (γεν. χάλυδος).

Ἐνικ. ἀριθ.	Πληθ. ἀριθ.	Ἐνικ. ἀριθ.	Πληθ. ἀριθ.
Ὄν. ὁ ἡγών	οἱ ἡγῶνες	ὁ ἡγεμών	οἱ ἡγεμόνες
Γεν. τοῦ ἡγῶνος	τῶν ἡγώνων	τοῦ ἡγεμόνου	τῶν ἡγεμόνων
Δοτ. τῷ ἡγώνι	τοῖς ἡγῶσι	τῷ ἡγεμόνι	τοῖς ἡγεμόσι
Αἰτ. τὸν ἡγώνα	τοὺς ἡγῶνας	τὸν ἡγεμόνα	τοὺς ἡγεμόνας
Κλ. ὁ ἡγών	οἱ ἡγῶνες.	ὁ ἡγεμών	ὁ ἡγεμόνες.

ἡγών **θετικός** = ἡγώνται, ἡγεμόν **θετικός** = ἡγεμόνται.

Tὸν **ν** πρὸ τοῦ **σ** ἀποβαλλεται.

Ως βλεπομεν ἀνωτερω ἐκ τῶν ληγόντων εἰς **ων** ἄλλα μὲν γραφονται μὲν **ω** εἰς την παραλήγουσαν (π.χ. ἡγῶνος), ἄλλα δὲ μὲν **ο** (π.χ. ἡγεμόνος) κ.τ.λ.

Ἐκ τῶν γραφομένων μὲν **ω** εἰς τὴν παραλήγουσαν εὐχρηστότερα είναι :

ἄγὸν (ἀγῶνος), αἴών (αἰώνος), ἀγκών (ἀγκῶνος), γειμῶν (χειμῶνος), ἀμπελών (ἀμπελῶνος), ἔλαιόν (ἔλαιῶνος), δαρνών (δαρνῶνος), γυναικών (γυναικῶνος), παρθενών (παρθενῶνος), μυών (μυῶνος), κοιτών (κοιτῶνος), χιτών (χιτῶνος), λειμών (λειμῶνος), κάδων (κάδωνος), ῥώθων (ῥώθωνος), σάπων (σάπωνος), Πλάτων (Πλάτωνος), Λάκων (Λάκωνος), Ποσειδῶν (Ποσειδῶνος) κ.τ.λ.

Γέμν. 133. α') Ἀπομνημόνευσον τὰ ἀνωτέρω κατά σειράν. β') Νὰ κλιθῶσιν τὰ πέντε πρώτα.

Ἐκ τῶν γραφομένων μὲν **ο** εἰς τὴν παραλήγουσαν εὐχρηστότερα είναι :

Ἀρσενικά: κονόν (κονόνος), ἡγεμόν (ἡγεμόνος), βραχίων

(Βραχιόνος), σώφρων (σώφρονος), νοήμων (νοήμονος), εύδαιμων (εύδαιμονος), ἀρχιτέκτων (ἀρχιτέκτονος).

Θηλυκά: ἀηδών (ἀηδόνος), χελιδών (χελιδόνος), γιών (γιώνος), ἀλγηδών (ἀλγηδόνος) κ.τ.λ.

Γύμν. 154. α') Ἀπομνημόνευσον τὰ ἀνωτέρω κατά οἰειράν. β') Νὰ κλιθθούσῃ τὰ τρία πρῶτα ἄρσεν, καὶ πάντα τὰ θηλυκά.

Γύμν. 155. Νὰ τονισθούσαι καὶ πνευματισθούσαι :

α) Ἐλκιώνας ὄνομαζόμεν ^{τὸν} οὗτοι πολλαῖς ἐλκῖαι, δοξογνῶντος δὲ, οὗτοι εἶναι πολλαῖς δέρψαι. Τοὺς καλούς πατριώτας τιμῶμεν. Τους μωνάς ἐνδυναμωύνει ἡ γυμναστική. Εν τῷ παρελθόντι οὐδὲν προϊδεύσαν πᾶσαι καὶ ἐπιστῆμαι. Τοὺς κοιτῶνα πρέπει νὰ δικτηρώμεν καθαριστατον. Τους κοιτῶνας ἀφήνουσι πολλάς ^{τρεῖς} ἔνοικτούς διὰ νὰ λεφτωται.

Ἐνικός ἀριθμός.

Όν. ὁ ποιμὴν	μῆν	σωλήν	δελφίν	ἡ ἥκτις	ἥς
Γεν. τοῦ ποιμένος	μηνός	σωλήνος	δελφίνος	τῆς ἥκτινος	ἥτινος
Δοτ. τῷ ποιμένι	μηνί	σωλήνι	δελφῖνι	τῇ ἥκτινι	ἥτιν
Αἰτ. τὸν ποιμένα	μῆνα	σωλήνα	δελφίνα	τὴν ἥκτινα	ἥτινα
Κλ. ὁ ποιμέν	μῆν	σωλήν	δελφίν	ὁ ἥκτις	ἥτις.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Όν. οἱ ποιμενες	μῆνες	σωλήνες	δελφῖνες	οἱ ἥκτινες	ἥτινες
Γεν. τῶν ποιμένων	μηνῶν	σωλήνων	δελφίνων	τῶν ἥκτινων	ἥτινῶν
Δοτ. τοῖς ποιμενι	μησὶ	σωλήσι	δελφῖσι	τοῖς ἥκτινι	ἥτινι
Αἰτ. τοὺς ποιμένας	μῆνας	σωλήνας	δελφῖνας	τὰς ἥκτινας	ἥτινας
Κλ. οἱ ποιμένες	μῆνες	σωλήνες	δελφῖνες	οἱ ἥκτινες	ἥτινες.

Γύμν. 156. α') Νὰ κλιθθούσῃ : ὁ λυμήν, ὁ πυθμήν, ὁ ασήν. β') Ἀντίτραχον τὰ λοιπὰ ἀνωτέρω ὅποις εἴναι εἰς δῆλας τὰς πτώσεις.

Ἐνικός ἀριθμός.

Όνομ. τὸ σῶμα		ἡ ἐλπίς	ἄγελάς	ὅρης
Γεν. τοῦ σωμάτος		τῆς ἐλπίδος	ἄγελανδος	ὅρηνίος
Δοτ. τῷ σωματι		τῇ ἐλπίδι	ἄγελανδι	ὅρηνιθι
Αἰτ. τὸ σῶμα		τὴν ἐλπίδα	ἄγελανδα	ὅρηνιθα
Κλητ. ὁ σῶμα		ὁ ἐλπίς	ἄγελας	ὅρης

Πληθυντικὸς ἀριθμός.

Όνομ. τὰ σώματα	κί ἐλπίδες	χγελάδες;	ὅνιθες
Γεν. τῶν σωμάτων	τῶν ἐλπίδων	χγελάδων	ὅνιθων
Δοτ. τοῖς σώμασι	ταῖς ἐλπίσι	χγελάσι	ὅνισι
Αἰτ. τὰ σώματα	τοὺς ἐλπίδας	χγελάδας;	ὅνιθας
Κλητ. ὁ σώματα	ὁ ἐλπίδες	χγελάδες;	ὅνιθες

σώματα οἱ = σώμασι, ἐλπίδες = ἐλπίσι, ὅνιθες = ὅνισι.

‘Οδοντοφωνον (τ, δ, θ) πρὸ τοῦ σ αποβάλλεται.

Γόρη. 157. Νὰ κλιθθῶσι : τὸ πνεῦμα, γεῦμα, κτῆμα, κρέας, θῦμος, γόνος.

Γόρη. 158. Νὰ κλιθθῶσιν : ἡ κοιλάς, πεδίς, ράνις, σταψίς, σανίς, ἐφημερίς

Ἐνικ. ἀριθ. Πληθ. ἀριθ. Ἐνικ. ἀριθ. Πληθ. ἀριθ.

Όνομ. ὁ γέρων οἱ γέροντες ὁδοὺς ὁδόντες;

Γεν. τοῦ γερούτος τῶν γερούτων ὁδόντας ὁδόντων

Δοτ. τῷ γέροντι τοῖς γερούσι ὁδόντι ὁδούσι

Αἰτ. τὸν γέροντα τοὺς γέροντας ὁδόντας ὁδόντας

Κλητ. ὁ γέροντος ὁ γέροντες. ὁδοὺς ὁδόντες.

Γόρη. 159. Νὰ κλιθθῶσιν : ὁ λέων, θράκων, θεράπων, γνούς (=γνωρίσας),

Ἐνικ. ἀριθ. Πληθ. ἀριθ. Ἐνικ. ἀριθ. Πληθ. ἀριθ.

Όνομ. ὁ ἵμαξις οἱ ἵμαντες ὁ πᾶς οἱ πάντες;

Γεν. τοῦ ἵμαντος τῶν ἵμαντων τοῦ παντός τῶν παντῶν

Δοτ. τῷ ἵμαντι τοῖς ἵμασι τῷ παντὶ τοῖς πᾶσι

Αἰτ. τὸν ἵμαντα τοὺς ἵμαντας τὸν πάντα τοὺς πάντας

Κλητ. ὁ ἵμαξις ὁ ἵμαντες ὁ πᾶς ὁ πάντες

Γόρη. 160. Νὰ κλιθθῶσιν : ὁ διαβάζεις, ὁ ἀναστάτεις.

§ 66. Κλίσις μετοχῶν πάντων τῶν χρόνων.

Αἱ μετοχὲς κλίνονται διὰ δινόματα σχηματιζόμεναι, ὡς ἐμάθημεν, καὶ εἰς τὰ τρία γένη,

Γόρη. 161. Νὰ σχηματισθῶσιν αἱ μετοχὲς ἔνεστ, καὶ ἀρ. τῶν ἐνέργητ. ρημάτων· φυτεύω, χρίω, θαυματώω, γράψω, τρέχω.

Γόρη. 162. Νὰ σχηματισθῶσιν αἱ μετοχὲς τοῦ παθητ. ςορίστου τῶν ρημάτων· θεραπεύομαι, παιδεύομαι, κλείσομαι, φωτίζομαι, νυμφεύομαι, λούσομαι, θεραπεύομαι.

Ἐνικ. ἀριθ. Πληθ. ἀριθ.
Οὐρα. ὁ λύσων οἱ λύσοντες
Γεν. τοῦ λύσοντος τῶν λύσοντων
Δοτ. τῷ λύσοντι τοῖς λύσουσι
Αἰτ. τὸν λύσοντας τοὺς λύσοντας
Κλητ. ὁ λύσων ὁ λύσοντες

Ἐνικ. ἀριθ. Πληθ. ἀριθ.
τὸ λύσων τὰ λύσοντα
τοῦ λύσοντος τῶν λύσοντων
τῷ λύσοντι τοῖς λύσουσι
τὸ λύσων τὰ λύσοντα
ὁ λύσων ὁ λύσοντες

Γόρμ. 163. Νὰ κλιθῆσι τὸ ἀρσενικόν καὶ οὐδέτ. τῶν μετοχῶν τοῦ ἑνεστῶν ἐρημάτων : λέγω, κόπτω, κρίπτω.

Ἐνικ. ἀριθ. Πληθ. ἀριθ.
Οὐρα. ὁ λυθεῖς οἱ λυθέοντες
Γεν. τοῦ λυθέοντος τῶν λυθέοντων
Δοτ. τῷ λυθέοντι τοῖς λυθέοσι
Αἰτ. τὸν λυθέοντας τοὺς λυθέοντας
Κλητ. ὁ λυθεῖς ὁ λυθέοντες.

Ἐνικ. ἀριθ. Πληθ. ἀριθ.
τὸ λυθέον τὰ λυθέοντα
τοῦ λυθέοντος τῶν λυθέοντων
τῷ λυθέοντι τοῖς λυθέοσι
τὸ λυθέον τὰ λυθέοντα
ὁ λυθέον ὁ λυθέοντας

λέγοντ **οἱ=λέγουσι**, λυθεντόι=λυθεῖσι, μεντ **οἱ=ιμᾶσι**.

Τὸ ντ πρὸ τοῦ σ ἀποβάλλεται καὶ τὸ πρὸ αὐτῶν ἀπομένον φωνῇσιν ἐκτείνεται, ἥτοι τὸ ο εἰς οὐ τὸ ε εἰς εε καὶ τὸ α βροχὴν εἰς α μακρόν.

π. γ. λύουσι, λυθεῖσι, ιμᾶσι.

Ἐξαιροῦνται τὰ ἐπίθετα τὰ λήγοντα εἰς εις τὰ ὅποια δὲν ἐκτίνουσι τὸ ε εἰς ει π. γ. γαρίεις—χρίεντοι=χαρίεσι καὶ ὅχειαρίεσι.

Γόρμ. 164. Νὰ κλιθῶσιν εἰς ἀρσεν. καὶ οὐδέτ. αἱ μετοχαι τοῦ παθῆτ. ςορτῶν ἐρημάτων : φυτεύομαι, κλαδεύομαι, ἔνθεομαι, φωτίζομαι

Ἐνικ. ἀριθ. Πληθ. ἀριθ.
Οὐρα. ὁ λύσας οἱ λύσαντες
Γεν. τοῦ λύσαντος τῶν λυσάντων
Δοτ. τῷ λύσαντι τοῖς λύσασι
Αἰτ. τὸν λύσαντας τοὺς λυσάντας
Κλητ. ὁ λύσας ὁ λύσαντες.

Ἐνικ. ἀριθ. Πληθ. ἀριθ.
τὸ λύσαν τὰ λύσαντα
τοῦ λύσαντος τῶν λυσάντων
τῷ λύσαντι τοῖς λύσασι
τὸ λύσαν τὰ λύσαντα
ὁ λύσαν ὁ λύσαντας

Γραμματικὴ Κυριακάτον

Γύμν. 103. Νέα κλιθώσιν εἰς τὸ ἀρσενικὸν καὶ οὐδέτ. αἱ μετοχαὶ τοῦ ἀρσενικοῦ τῶν ἑρμάτων : κλείσι. λούσι. χρήσιται. θεάσικω.

§ 67. Ἐνεργητ. ἀόριστος δεύτερος.

Παρατατικὸς	Ἄόριστος δεύτερος	Μετοχὴ ἀρ. β'
ἐλάμβανον	ἐλαζόν	ὁ λαβὼν
ἐλάμβανες	ἐλαζές	ἡ λαβοῦσα
ἐλάμβανε	ἐλαζε	τὸ λαβόν
ἐλαμβάνομεν	ἐλάζομεν	
ἐλαμβάνετε	ἐλάζετε	
ἐλάμβανον	ἐλαζόν	

Τὸ ἐλάμβανον, ἐλάμβανες κτλ. εἶναι χρόνου παρατατικοῦ, δινόντωνει διάρκειαν εἰς τὸ παρελθόν. Τὸ ἐλαζόν, ἐλαζές κτλ. φυγάνει τὸ παρελθόν, ἀλλ' οὐκ εἰς διάρκειαν. Όστε δὲν εἶναι παρατατικός, ἀλλὰ ἀόριστος, ἔχει διμοις τὰς καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ.

Οἱ ἀόριστοι ὁ ἔχων ἐν τῇ ὄριστικῇ τὰς καταλήξεις τοῦ παρατατικοῦ λέγεται ἀόριστος δεύτερος.

Οἱ ίδιοι γκωστός ἀόριστος μὲ τὰς καταλήξεις **δα**, **δας**, **δατος** κτλ. λέγεται ἀόριστος πρῶτος.

Ἀόριστον δεύτερον ἔχει καὶ ἡ νέα καὶ ἡ ἀρχαίκη ἐλληνική.

Ἄόριστος δεύτερος.

Οριστική	Υποτατική	Μετοχὴ
ἐλαζόν	λαζώ	ὁ λαβὼν
ἐλαζές	λαζῆς	ἡ λαβοῦσα
ἐλαζε	λαζη	τὸ λαβόν
ἐλαζομεν	λαζωμεν	
ἐλαζετε	λαζοτε	
ἐλαζον	λαζωθι	

Οἱ ἀρ. β' ἐπως καὶ ὁ ἀρ. α' συλλάττει τὴν αὔξησιν μόγον εἰς τὴν ὄριστικήν.

Πύρν. 166. Ως ανωτέρῳ νακάλιον είναι. β' τῶν ρημάτων: μανθάνω (ἔμπλωσις), φεύγω (ἔφυγον), τυγχάνω (ἔτυχον), τάλλω (ἔβαλον—μέντον). Να σηματίσουν αἱ μετοχαὶ.

§ 68. Παθητικὸς ἀόριστος δεύτερος.

1. λέβομαι πενθ. ἄρ. θλέθην
παιδεύομαι , , ἐπαιδεύθην	Μετ. λυθεῖσις λυθεῖσα λυθέν
παιδευθεῖσις παιδευθεῖσα παιδευθέν.
2. οπείρομαι πενθ. ἄρ. θοτάρην
φαιρομαι , , ἐφάρην
στέλλομαι , , ζοτάλην	Μετοχη σπαρεῖσις σπαρεῖσα σπαρεὺν
φανεῖσις φανεῖσα φανὲν
σταλεῖσις σταλεῖσα σταλέν.

Οἱ δύο πενθ. ἄρ. (1) ἔχουσι Θ εἰς τὴν κατάληξιν: π.χ. ἐλύθην, ἐπαιδεύθην κ.τ.λ. Οἱ δύο πενθ. ἄρ. ὁ ἔχων Θ ιέργεται πενθ. ἄρ. τάλητος.

Οἱ κατωθεῖν πενθητ. ἄρ. (2) οἱ ὅποιοι δεν ἔχουσι Θ λέγονται τάλητ. ζώστοι δεύτεροι.

Πύρν. 167. Κατὰ τὸν πίνακα (2) να συγκατατίθοσιν αἱ πενθ. ἄρ. β' τῶν ρημάτων: βρέχομαι (ἔβράχην), κόπτομαι (ἔκόπην), τρίβομαι (ἴτροβην) πλέκομαι (ἔπλεκην), γράψομαι (ἔγράψην). Καταὶ μετοχαὶ.

§ 69. Συνέχεια τρίτης κλίσεως

Κλίσεις καὶ ἄλλων μετοχῶν ὡς ὀνομάτων.

Ἐνυκός	Πληθυντικός	Ἐνυκός	Πληθυντικός
Ὀνομ. ὁ λαβόν	οἱ λαβόντες	τὸ λαβόν	τὰ λαβόντα
Τεν.	τοῦ λαβόντος	τῶν λαβόντων	τοῦ λαβόντος
Δοτ.	τῷ λαβόντι	τοῖς λαβόσι	τῷ λαβόντι
Αἰτ.	τὸν λαβόντα	τοὺς λαβόντας	τὸν λαβόντα
Κλήτ.	ὁ λαβόν	ὦ λαβόντες.	ὦ λαβόν

Πύρν. 168. Να κλιθῶσιν εἰς τὸ ἄρρεν. καὶ οἰδέτ. αἱ μετοχαὶ τοῦ ἄρ. β' τῶν ρημάτων: εὔρεσκω (εἴρεσθαι—τὸ εὔρον), λέγω (εἴληθι—τὸ εἰπέν), τυγχάνω (εἴ τυχον—τὸ τυχόν).

Ἐνικός

Πληθυντικός

Ἐνικός

Πληθυντικός

Όνομ. ὁ σπαρεῖς οἱ σπαρέντες τὸ σπαρέν τὰ σπαρέντα
 Γεν. τοῦ σπαρέντος τῶν σπαρέντων τοῦ σπαρέντος τῶν σπαρέντων
 Δοτ. τῷ σπαρέντι τοῖς σπαρεῖσι τῷ σπαρέντι τοῖς σπαρεῖσι
 Αἰτ. τὸν σπαρέντα τοὺς σπαρέντας τὸ σπαρέν τὰ σπαρέντα
 Κλητ. ὁ σπαρεῖς ὁ σπαρέντες ὁ σπαρέν ὁ σπαρέντες

Γύμν. 169. Νὰ κλιθῶσιν : ὁ βραχεῖς, κοπεῖς, τριβεῖς, κλαπεῖς, γραφεῖς — τὸ βραχέν, κοπέν, τριβέν, κλαπέν, γραφέν.

§ 70. Συνηροπομένα ὄλοπαθη τῆς γ' κλίσεως.

Μετοχαὶ περισπωμένων ὅρματον.

1.	κρατῶ — ὁ κρατῶν	ἡ κρατοῦσα	τὸ κρατοῦν
2.	τιμῶ — ὁ τιμῶν	ἡ τιμῶσα	τὸ τιμῶν
3.	δηλῶ — ὁ δηλῶν	ἡ δηλοῦσα	τὸ δηλοῦν.

Γύμν. 170. Ός ἀνωτέρω νὰ σχηματισθῶσιν αἱ μετοχαι τῶν ὅρματων : 1) κινθ., καλθ., διδηγθ., 2) σιωπθ., κινθ., δικανθ., τολμθ., 3) ἀνυψθ., ἀνορθθ., κατορθθ..

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Όνομ. ὁ (κρατέων) κρατῶν οἱ (κρατέοντες) κρατοῦντες
 Γεν. τοῦ (κρατέοντος) κρατοῦντος τῶν (κρατέοντων) κρατοῦντων
 Δοτ. τῷ (κρατέοντι) κρατοῦντι τοῖς (κρατέονσι) κρατοῦσι
 Αἰτ. τὸν (κρατέοντα) κρατοῦντα τοὺς (κρατέοντας) κρατοῦντας
 Κλητ. ὁ (κρατέον) κρατῶν ὁ (κρατέοντες) κρατοῦντες.

Γύμν. 171. Νὰ κλιθῶσιν : ὁ κινῶν, ὁ ποιῶν, ὁ τηρῶν (μόνον εἰς τὸ συγκριμένον).

Ἐνικός ἀριθμός.

Πληθυντικός ἀριθμός.

Όνομ. τὸ (κρατέον) κρατῶν τὰ (κρατέοντα) κρατοῦντα
 Γεν. τοῦ (κρατέοντος) κρατοῦντος τῶν (κρατέοντων) κρατοῦντων
 Δοτ. τῷ (κρατέοντι) κρατοῦντι τοῖς (κρατέονσι) κρατοῦσι
 Αἰτ. τὸ (κρατέον) κρατῶν τὰ (κρατέοντα) κρατοῦντα
 Κλητ. ὁ (κρατέον) κρατῶν ὁ (κρατέοντες) κρατοῦντες.

Γύρην. 172. Να κλιθθει : τό νικοῦν, τό ποιεῖν, τό τυρεῖν (μόνον εἰς τό συγχρημένον).

*Ενικός δριθμός

Όνομ. ὁ (τιμών)	τιμῶν
Γεν. τοῦ (τιμάντος)	τιμάντος
Δοτ. τῷ (τιμάντι)	τιμάντι
Αἰτ. τὸν (τιμάντα)	τιμάντα
Κλητ. ὁ (τιμών)	τιμῶν

Πληθυντικός δριθμός

οἱ (τιμάντες)	τιμάντες
τῶν (τιμάντων)	τιμάντων
τοῖς (τιμάντοις)	τιμάντοις
τοὺς (τιμάντας)	τιμάντας
οἱ (τιμάντες)	τιμάντες.

Γύρην. 173. Να κλιθθει : ὁ σιωπῶν, ἡ νικῶν, ἡ δαπανῶν (μόνον εἰς τό συγχρημένον).

*Ενικός δριθμός

Όνομ. τό (τιμών)	τιμῶν
Γεν. τοῦ (τιμάντος)	τιμάντος
Δοτ. τῷ (τιμάντι)	τιμάντι
Αἰτ. τὸν (τιμάντα)	τιμάντα
Κλητ. ὁ (τιμών)	τιμῶν

Πληθυντικός δριθμός

ταὶ (τιμάντα)	τιμάντα
τῶν (τιμάντων)	τιμάντων
τοῖς (τιμάντοις)	τιμάντοις
τοὺς (τιμάντας)	τιμάντας
οἱ (τιμάντες)	τιμάντες.

Γύρην. 174. Να κλιθθει : τό σιωπῶν, τό νικῶν, τό δαπανῶν (μόνον εἰς τό συγχρημένον).

1. ὁ λύων, τοῦ λύοντος, τῷ λύοντι Κ.Τ.Λ.
2. ὁ λαβόν, τοῦ λαβόντος, τῷ λαβόντι Κ.Τ.Λ.
3. ὁ τιμῶν, τοῦ τιμάντος, τῷ τιμάντι Κ.Τ.Λ.

"Οταν ἡ μετοχὴ τονίζεται εἰς την ὀνομαστικὴν εἰς την παραλήγουσαν (λύων, γράψων, βαδίζων κτλ.), είναι μετοχὴ βαρυτόνου ἥματος καὶ τότε γράφεται εἰς τὰς λοιπὰς πτώσεις με **Θ** εἰς την παραλήγουσαν (γράψθοντος, γράψθοντες, γράψθοντων) κτλ.

"Οταν ἡ μετοχὴ εἰς την ὀνομαστικὴν τονίζεται εἰς την λήγουσαν, ή θὰ είναι όρος **Β'** (λαβών, εμρών, εἰπών κτλ.) ή θὰ είναιται ἐνεστώτος περισπωμένου ἥμακτος (τιμῶν, γελῶν, δαπανῶν, φοιτῶν κτλ.). "Αν είναι όρος **δ'**, θέλει **Θ** εἰς την παραλήγουσαν τῶν ἔλλων πτώσεων (λαβέσθοντος, λαβέσθοντες κτλ.) "Αν δὲ είναι περισπωμένου ἥμακτος θέ-

λει ω εἰς τὴν παραλήγουσαν τὸν ἄλλων πτώσεων τῷ φύντος, τῷ φύντες κτλ.).

β'. Διὰ νὰ διαχειρίσωμεν ὃν εἶναι ἔδρ. Η ἐνεστάς περισπ. ῥῆματος, πηγάδινομεν εἰς τὸν ἐνεστῶτα π.χ. εὔροντες; τὸ ῥῆμα καμνεῖ εὑρίσκω. Εἶναι βαρύτονον. Λοιπὸν ο εἰς τὴν παραλήγουσαν εὔροντες, εὔροντων κτλ. Γελῶντες, πηδῶντες κτλ. τὸ ῥῆμα καμνεῖ γελῶ, πηδῶ κτλ. Τοντέται εἰς τὴν λήγουσαν. Λοιπὸν εἶναι περισπώμενον. Λοιπὸν ω εἰς τὴν παραλήγουσαν τῷ φύντες, γελῶντες πηδῶντες κτλ.

Γύμν. 175. Ἀγάλογος τροπή τῶν ἐν παρενθέσαι:

Τοὺς (ἀγαπῶν) τὸ συγκεῖν καὶ (μελετῶν) ἐπιμελῶς ἐπανισθεν. Οἱ (γοργῶν) δέθηκε προσβιβάζονται. Οἱ μη (τυχῶν) καλοῦ δεθύνονται νὰ τύχωσι καλυτέρου (μελετῶν) περισσότερου. Τὸν εἴρων τὰ ξένη πράγματα καὶ (ἐπιστρέψου); δικιάνες ἐπηγνέσαμεν. Θαυμαζόμεν πάντα (τολμῶν) εἰς τοὺς κανδύνους. Οἱ (ἐποφεύγων) τὰ κακὰ συναντοροφάς ἔχουσι μερικά κέρδος. Οἱ (μυκήν) καὶ (γυνοῦ) τὴν ἀληθειαν, ὅλλα (σκυπῶν) ἔνεκα σόδου, εἶναι δειλοί.

§ 71. Συνηροπομένα ὀλιγοπαθὰ τὰς γ' κλίσεως.

Ἐπικ. ἀριθμὸς	Πληθυντ. ἀριθμὸς
Όνομ. τὸ δάσος	τὰ δάσεα-δάση
Γεν. τοῦ δάσεος-δάσους	τῶν δασέων-δασῶν
Δοτ. τῷ δάσεῃ-δάσει	τοῖς δάσεσι
Αἰτ. τὸ δάσος	τὰ δάσεα-δάση
Κλητ. ω δάσος	ω δάσεα-δάση.

Τὸ θέμα εὑρίσκεται ὅπο τὴν γενικὴν τοῦ ἀσυνακρίτου (δάσεος)

Γύμν. 176. Νὰ κλιθώσει το κτήνος, κήτος, βίρος, πάθος, ζρος, κεκλος ἄνθος (γεν. πληθ. ὁρέων, κεκλέων, ἀνθέων).

Γύμν. 177. Ἀγάλογος τροπή τῶν ἐν παρενθέσαι:

Τὰ (βάσεος) εἶναι ὑγεία, πλεοντος καὶ στολισμος διὰ πάσαν χωραν. "Οστις (βλάπτω) τὰ ἀδέλασθη (κτήνος) εἶναι ἀνθρωπος κακῆς φύσεως. "Ἐν τῷ (βάσεος) τῇ θαλάσσης φύενται τὰ θαλάσσια φυτά

Ἐν τῷ ὅρῳ Θεῶν μετεμορφώθη ὁ Κύρος. Τὰ (ἄνθος) γένουται πρὸ τῶν (καρπός). Τὰ (ἔλος) βλάσπετουσι τὴν ὑγείαν.

*Ενικὸς δριμός

Όνομ. ἡ πόλις

Γεν. τῆς πόλεως

Δοτ. τῇ πόλει-πόλει

Αἰτ. τὴν πόλιν

Κλητ. ὁ πόλις-πόλι

Πληθυντικὸς ἀριθμός

αἱ πόλεις-πόλεις

τῶν πόλεων

ταῖς πόλεσι

τὰς πόλεας-πόλεις

ὅ πόλεες-πόλεις.

Ιγμ. 178. Νὰ κλεψθοιν : ἡ θέσις, ἡ τάξις, ἡ παῦσις, ἡ διάθεσις, ἡ κατάταξις, ἡ ἀνάπτωσις.

Ιγμ. 179. Ἀναλογος τροπή τῶν ἐν παρενθήσει :

Τὰ αποτελέσματα πάσις (κακῶς πρᾶξεις) εἶναι σκέψεις. Εὐ τῷ (πρώτῃ τάξις) εἶναι οἱ μικρότεροι (μικρητής). Τὰ (τείχος) τῆς (Ἀκρόπολης) εἶναι ὑψηλά. Αἱ (ἀπακτος κίνησις) ἐν τῷ (γραμμοστικῇ) προζευοῦσι (κακῇ εντύπωσις). Ἀπόφευγε νὰ δίδῃς πολλὰς (ἐνσχλησις) εἰς τοὺς φίλους. Ἐν τῷ (θεος) ταύτῃ ἥτο ἄλλοτε κῆπος. (*Ἀλλος) γένουσιν ἐν τῷ (πόλις) καὶ (ἄλλος) ἐν τῷ (ἔσοχτῇ).

Ιγμ. 180. Νὰ κλεψθοι : τὸ πλάτος, βάθος, ὕψος, ἡ κινητική, ορόνησις, κατάταξις.

*Ενικὸς δριμός:

Όνομ. ὁ ιερεὺς

Γεν. τοῦ ιερέως

Δοτ. τῷ ιερεῖ-ιερεῖ

Αἰτ. τὸν ιερέα

Κλητ. ὁ ιερεὺς

Πληθυντικὸς ἀριθμός

οἱ ιερέες-ιερεῖς

τῶν ιερέων

τοῖς ιερεῦσι

τοῖς ιερέας-ιερεῖς

ὅ ιερέες-ιερεῖς.

(Διατὶ περισπῶνται ἡ ὄνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ πληθυντικοῦ :)

πόλεις—πόλεως, ιερεὺς—ιερέως κτλ.

Τὰ λήγοντα εἰς εἰς θηλυκὰ καὶ εἰς εὐς ἀρσενικὰ ἔχουται κατάληξιν ως (μὲν μέγα) εἰς τὴν γενικὴν τοῦ ἐνικοῦ.

Ωσαύτως : πάχυς — πάχεως, οφις — οφεως, πρέσβυς — πρέπεως
πελεκυς — τελέκεως ςτο — ςτεως, μάντις — μάντεως κτλ.

Γύμν. 181. Νά κλιθόσιν : ὁ βασιλευς, βαρευς, γραφευς, έκλογευς.
Γύμν. 182. Άνδιλογος τροπή τῶν ἐν παραγόσαι :

Τους (σκάπτων) δνομαζομεν (παχρευς). Οι (βαρευς) βαπτο
και οι (γραφευς) γράφουσιν. Έκ της (έκρηξις) τῶν (ήφαστεω
εξέρχεται λάβη. Αύσκολον να είναι κακοί οι (κυδεργῶν) στον ειδ
(κακός) οι κυδεργομένοι. Τους (χριστευς και ιερευς) τιμῶμεν ο
λειτουργούς τοῦ Υἱούτου. Έκ της (θέσις) ταύτης έχομεν πολλ
ώραιας (χποψις).

§ 72. Τὰ εἰς υς τρικατάληπτα καὶ τὰ εἰς ης δικατάληπτα ἐπίθετα.

ὁ βαρύς, η βαρεῖα, τὸ βαρύν, ὁ ἀληθῆς, η ἀληθῆς, τὸ ἀληθές.

Τὰ ἀρτενικὰ τῶν ἐπιθέτων εἰς υς καὶ ης ἔχουσιν ὄμοιόν γ
λήγουσαν. Τινα μη γράφωμεν ης ζητεῖ υς (ὁ βαρύ ης, ο ἀληθή ης
φερομεν εἰς τὸ νῦν τὸ θηλυκὸν ἢ τὸ οὐδέτερον π. χ. δὲν λέγομεν
ἡ βαρή ης ἀμαξή, οὔτε τὸ βαρές ςροτρον κτλ. "Ωστε δὲν είναι ἐ^ν
τῶν ἐπιθέτων εἰς ης, έσ, έλλ' ἐκ τῶν εἰς ής, εἰς, ή. Οὔτε λέγομεν
ἡ ἀληθεῖα ἐργασία ἢ τὸ ἀληθὺ ἐργον κτλ. "Ωστε δὲν είναι ἐκ τῶ
εἰς ής, εἰς, ή κτλ.

Ἐνικός	Πληθυντικός	Ἐνικός	Πληθυντ.
Ον. ο / βαρύς	οι βαρέες-βαρεῖς	το βαρύ	τὰ βαρέα
Γεν. τοι βαρέος	τῶν βαρέων	τοι βαρέος	τῶν βαρέων
Δοτ. τῷ βαρέϊ-βαρεῖ τοις βαρέσιν		τῷ βαρέϊ-βαρεῖ τοις βαρέσι	
Αιτ. τὸν βαρέν	τοὺς βαρέας-βαρεῖς	τὸ βαρύ	τὰ βαρέα
Κλ. ὁ βαρύ	ὁ βαρέες-βαρεῖς	ὁ βαρύ	ὁ βαρέα

Γύμν. 183. Νά κλιθόσιν : ὁ γλυκύς, οξύς, δασύς, δριμύς.)

Γύμν. 184. Νά κλιθόσι : (ὁ γλυκύ, οξύ, δασύ, δριμύ.)

Γύμν. 185. Άνδιλογος τροπή τῶν ἐν παρενθέσαι :

Οι (δριμύς λόγος) ἔχουσι πολλακις κακά ςποτελέσματα. Τους

(δραμάς λόγος) ἀπόφευγε. Τὰ (δέξιά ποτὸν) βλάπτουσι τοὺς (πίναν). Μετὰ τῆς (ἀπόκτησις) τῶν γραμμάτων δὲν ἀποκτᾶται καὶ η εὐτυχία. Ἐκ τῶν (ἡδὺ ποτὸν) δὲν ἀποκτᾶται η υγεία. Οὕτε τοὺς πολὺ (βρα-
δὺς) εἰς τὰς (κίνησις) τῶν οὗτε τοὺς πολὺ (τραχὺς) πρέπει νὰ μαρτύρωσθα.

*Ενικός αριθμός

Όν. ὁ ἀληθής;	ἡ ἀληθής;	τὸ ἀληθές
Γεν. τοῦ ἀληθέως-ἀληθοῦς	τῆς ἀληθέως-ἀληθοῦς	τοῦ ἀληθέως-ἀληθοῦς
Δοτ. τῷ ἀληθέων-ἀληθεῖ	τῷ ἀληθέων-ἀληθεῖ	τῷ ἀληθέων-ἀληθεῖ
Αἰτ. τὴν ἀληθέας-ἀληθῆ	τὴν ἀληθέας-ἀληθῆ	τὸ ἀληθέας
Κλ. ὃ ἀληθές;	ὃ ἀληθές;	ὃ ἀληθές;

Πληθυντικὸς αριθμός.

Όν. οἱ ἀληθέες-ἀληθεῖς	οἱ ἀληθέες-ἀληθεῖς	τοι ἀληθέας ἀληθῆ
Γεν. τῶν ἀληθέων ἀληθῶν	τῶν ἀληθέων ἀληθῶν	τῶν ἀληθέων-ἀληθῶν
Δοτ. τοῖς ἀληθεῖσι	τοῖς ἀληθεῖσι	τοῖς ἀληθεῖσι
Αἰτ. τοὺς ἀληθεάς-ἀληθεῖς	τοὺς ἀληθεάς-ἀληθεῖς	τοι ἀληθέας-ἀληθῆ
Κλ. ὃι ἀληθέες-ἀληθεῖς	ὃι ἀληθέες-ἀληθεῖς	ὃι ἀληθέας-ἀληθῆ.

(Σύγχρονον ἀρσεν. καὶ θηλυκόν).

Γύμν. 186. Νὰ κλιθῶσιν εἰς τὸ ἀρσεν. καὶ θηλ.: ὁ φυσικός, ἀφελής εὐ-
πειθής, εὐγενής εὐπολυποτής (μόνον εἰς τὸ συνηρημένον).

Γύμν. 187. Νὰ κλιθῶσι τὰ οὐδέτερα τοῦ ἀνωτέρω γυμνάσιματος.

Γύμν. 188. Νὰ κλιθῶσιν εἰς τὰ τρία γένη: εἰσεσθής, εἰλικρινής, ολυμπικής
(μόνον εἰς τὸ συνηρημένον).

Γύμν. 189. Ἀνάλογος τροπὴ τῶν ἐν παρενθέσαι:

Τοὺς (εὐθὺς καὶ εἰλικρινής) ἀνθρώπους δικαίως τιμῶμεν. Τὰ (εὐ-
γενής) αἰσθήματα καὶ καὶ (εὐγενής πρᾶξις) προκαλοῦσι τὴν (ἐκτίμη-
σις μας. Τὰ πεδινὰ πυροβόλα εἴναι πολὺ (βαρύς). Ἀπόφευγε τοὺς
(ἀπρεπῆς) λόγους καὶ τὰ (ἀπρεπῆς) θεάματα. Τὸ ἑδραῖος εἶναι: (τρα-
χὺς καὶ ἐπικλινής). Τὰ ἑδάφη εἶναι: (τραχὺς καὶ ἐπικλινής).

*Ενικός

Πληθυντικός

*Ενικός

Πληθυντικός

Όνομ. ὁ δασώδης	οἱ δασώδεις	τὸ δασώδες	τὰ δασώδη
Γεν. τοῦ δασώδους;	τῶν δασώδων τοῦ δασώδους;	τῶν δασώδων	
Δοτ. τῷ δασώδει	τοῖς δασώδεσι	τῷ δασώδει	τοῖς δασώδεσι
Αἰτ. τὴν δασώδη	τοὺς δασώδεις	τὸ δασώδες	τὰ δασώδη
Κλητ. ὃ δασώδεις	ὃ δασώδεις	ὃ δασώδεις	ὃ δασώδη.

Και τοῦτο εἶναι δικατεῖ, ἐπειδὴ συγχρημάτων ὀλιγοποιίες, οὐλλα
παραλείπουσεν τὸ ἔσυναλεστον ὡς περιττόν. Τὸ θηλυκὸν ἀκριβές, ζημιον
μὲ τὸ ἀρσενικόν.

**Πάντα τὰ εἰς ὠδῆς λήγοντα ἐπίθετα γράφονται εἰς
τὴν παραλήγουσσαν μὲ ω μέρη.**

π. χ. δασώδης, εἰδώλης, μυστηριώδης κτλ.

Γύμν. 190. Νὰ κλιθθεῖν εἰς τὰ τρία γένη (τὸ θηλυκὸν σπουδαὶ τὸ ἀρσενικόν)
εἰς ἑλληνικής, εἰς αἰγαίης, εἰς εὐρωπέης.

Γύμν. 191. Ανάλογος τροπή τῶν ἐν παρενθέσει:

Τα (ἀρωματώδης) φυτα φύονται κατ' ἐξοχὴν εἰς τὰς θερμὰς χώρας. Τοὺς πέρι τοὺς λόφους καλύπτουσιν (εἰδώδης θέμνος). Ἐκ της (θερμοίς) ταύτης εκπέμπουσι: (εἰδώδης θνατημίασις). Ἐν την (δασώδης λόφος) είναι ἐκτισμένος ναός. Είναι καθήκον τούς (ἐκλογεύεις) να τιμήθῃ τῇ φύσει τοὺς καλυτέρους· δι' ἐκκέστην (θέση). Η μάζη παρασύρει εἰς διαβήματα (κυπρούδης). Τὰ ἄρστρα είναι (βρύση). Τὰ παιδία είναι (χρελής).

§ 73. Τὰ εὐχρηστότερα τῶν ἀνωμάλων τριτοκλίτων.

Ἐνικός	Πληθυντικός	Ἐνικός	Πληθυντικός
Οὐρανός πατήρος οἱ πατέρες	ἡ μητήρ καὶ μητέρες	τοῦ πατέρος	τοῦ μητέρος
Γεν. τοῦ πατέρος τῶν πατέρων	τῆς μητέρος τῶν μητέρων	τοῦ πατέρος	τῆς μητέρος
Δοτ. τῷ πατέρι τοῖς πατέρασι	την μητέρα τὰς μητέρας	τοῦ πατέρα	τὰς μητέρας
Αἰτ. τον πατέρα τοῖς πατέρεσι	την μητέρα τὰς μητέρας	Κλητ. ὁ πατέρερος ὁ πατέρες	ὁ μητέρερος ὁ μητέρες,

Γύμν. 192. Νὰ κλιθθεῖν γένος ἀντροῦ ἐπεκτ. γενική: ἀνδρος—γεν. πληθυντικός, ἀνδρῶν), θυτείας(κλητ. : θύτατερος) γαστήρ (κλητ.. γαστηρος).

Ἐνικός μετιθυμός

Όνομ. ὁ βοσκός μας ἵζθις	ἡ δρῦς τὸ πεύρον οὖς
Γεν. τοὺς βοσκούς μαυς ἵζθις	τῆς δρῦος τοῦ πεύρου οὔτος
Δοτ. τῷ βοσκῷ μαυτῷ ἵζθι	τῆς δρῦος τῷ πεύρῳ οὔτι
Αἰτ. τὸν βοσκὸν μαυτὸν ἵζθι	την δρῦν τὸ πεύρον οὔς
Κλητ. ὁ βοσκός μαυτὸς ἵζθι	ὁ δρῦς ὁ πεύρος οὔς

Πληθυντικός ἀριθμός

Όνομ. οἱ βόες μάες ἵγθίνες	αἱ δέρνες	τὰ πυρὰ	ώτα
Ἐν. τῶν βοῶν μαῶν ἵγθινων	τῶν δέρνων	τῶν πυρῶν	ώτων
Δοτ. τοῖς βοουσὶ μασὶ ἵγθιναι	τοῖς δέρνσι	τοῖς πυρσὶ	ώσι
Αἰτ. τοὺς βοῦς μᾶς ἵγθιναι	τὰς δέρνες	τὰ πυρὰ	ώτα
Κλητ. ὁ βόες μάες ἵγθίνες.	ὁ δέρνες	ὁ πυρά	ώτα.

Γύμν. 193. Ἀντίγραφον τὰ χωτέρω καὶ ἀπομνημόνευσον.

Ἐνικός	Πληθυντικός	Ἐνικός	Πληθυντικός
Όνομ. ὁ χίλιον	οἱ χίλιες	ἡ γυνὴ	οἱ γυναῖκες
Ἐν. τοῦ χιλὸς	τῶν χιλῶν	τῆς γυναικὸς	τῶν γυναικῶν
Δοτ. τῷ χιλῷ	τοῖς χιλοῖ	τῇ γυναικὶ	τοῖς γυναικὶ
Αἰτ. τὸν χιλόν	τοὺς χιλόνας	τὴν γυναικήν	τὰς γυναικής
Κλητ. ὁ χιλον	ὁ χίλιες	ὁ γύναι	ὁ γυναῖκες.

Γύμν. 194. Ἀντίγραφον καὶ ἀπομνημόνευσον τὰ ἀνττέρω.

Ἐνικός	Πληθυντικός	Ἐνικός	Πληθυντικός
Όνομ. ὁ παιδί	οἱ παιδεῖς	ἡ χειρός	οἱ χεῖρες
Ἐν. τοῦ παιδὸς	τῶν παιδίων	τῆς χειρὸς	τῶν χειρῶν
Δοτ. τῷ παιδὶ	τοῖς παισὶ	τῇ χειρὶ	τοῖς χερσὶ
Αἰτ. τὸν παιδό	τοὺς παιδάς	τὴν χειρά	τὰς χειρός
Κλητ. ὁ παι	ὁ παιδεῖς.	ὁ χειρός	ὁ χεῖρες.

Γύμν. 195. Ἀντίγραφον καὶ ἀπομνημόνευσον.

Ἐνικός ἀριθμός

Όνομ. ὁ πολλός	ἡ πολλὴ	τὸ πολλόν
Ἐν. τοῦ πολλῶν	τῆς πολλῆς	τοῦ πολλοῦ
Δοτ. τῷ πολλῷ	τῇ πολλῇ	τῷ πολλῷ
Αἰτ. τὸν πολλὸν	τὴν πολλήν	τὸ πολλόν
Κλητ. ὁ πολλοί.	ὁ πολλοί.	ὁ πολλοί.

1 Πληθυντικός ἀριθμός		
Όνομ. οἱ πολλοί	αἱ πολλαι	τὰ πολλά
Ἐν. τῶν πολλῶν	τῶν πολλῶν	τῶν πολλῶν
Δοτ. τοῖς πολλοῖς	τοῖς πολλοῖς	τοῖς πολλοῖς
Αἰτ. τοὺς πολλοὺς	τὰς πολλὰς	τὰ πολλὰ
Κλητ. ὁ πολλοί.	ὁ πολλοί.	ὁ πολλοί.

Γόμν. 196. Ἀντίγραφον καὶ ἀπομνημόνευσον ἀνωτέρω.

Γόμν. 197. Ἀνάλογος τροπὴ τῶν ἐγ παρενθέσει :

Τὸ (πολὺ) ψῦχος καὶ ἡ (πολὺ) θερμότης μᾶς ἐνοχλοῦσι. Σημ
παρακαλῶ (πολὺ). (Πολὺ) σᾶς εὐχαριστῶ. Οἱ φίλοι; ράινεται (πο
λὺ) καλὸς καὶ (πολὺ) φρόνιμος. Οἱ (πολὺοι) ἄνεμοι τοῦ Ἀπολιό
ἔβλαψαν τὰς (χυπελαῖ). Προσῆλθον (χνήσωποις πολλοῖ). Εἰς (πολὺ
περιστασεῖ) ἔφαντ (πολὺς) πρύμνος. Πολλὲ πεδιῶν διχρόδενονται ὅπ
ποτακύδων. Βεπιθυμῶ νὰ βλέπω (πολὺς) μαθητὰς εἰς τὸ σχολεῖον.
Οἱ σύνθητοι; ἔχει (πολὺς) ἀνάγκης. Δεν ἐπιθυμῶ τὸν (πολὺ) θόρυ
βον. Καὶ, σύτε τὴν (πολὺ) σιωπήν. X

§ 74. Κύρια ὀνόματα τριτοκλίτα.

Όνομ. ὁ Δημοσθένης	Σωκράτης	Ἀριστοτέλης	Περικλῆς
Γεν. τοῦ Δημοσθένους	Σωκράτους	Ἀριστοτέλους	Περικλέους
Δοτ. τῷ Δημοσθένει	Σωκράτει	Ἀριστοτέλει	Περικλεῖ
Αιτ. τὸν Δημοσθένη(ν)	Σωκράτη(ν)	Ἀριστοτέλη(ν)	Περικλέα
Κλητ. ὁ Δημοσθένες.	Σωκράτες.	Ἀριστοτέλες.	Περικλείες.

Γόμν. 198. Ἀντίγραφον καὶ ἀπομνημόνευσον. Νὰ κλειθώσι : ὁ Κλεορένη
ὁ Ἀριστοφάνης, ὁ Ηρακλῆς, ὁ Σοφοκλῆς.

§ 75. Ἐνεστῶς καὶ παρατατικὸς περισπωμένων ὅπμάτων ἐν τῇ ὄφιστικῇ καὶ τῇ μετοχῇ.

Ἐνεργητικὸν τῶν εἰς εώ

Ἐνεστῶς	Παρατατικὸς	
Ὀριστική	Ὀριστική	Μετοχὴ Ἐνεστ.
ποιέω ποιεῖ	ἐποίει·-ἐποίουν	ποιέων ποιῶν
ποιέσις-ποεῖς	ἐποίεσθ-ἐποίεις	ποιέσιδα-ποιεῖσα
ποιέστ-ποιεῖ	ἐποίεις ἐποίει	ποιέστη-ποιεῖση
ποιέσιμην-ποιοῦμεν	ἐποιέσιμαν-ἐποιοῦμεν	ποιέσιμη-ποιοῦμην
ποιέστε-ποιεῖτε	ἐποιέσθε-ἐποίειτε	
ποιέσιδη-ποιοῦσι	ἐποιέστε-ἐποιεῖτε	

Εἰς τὸ ἀσυνακτέρον βλέπομεν τὰς καταλήξεις τοῦ βαρυτόνου ἥπε-

ματος. Έκ των ρησυγχιρέτου δε εύρισκεται τό θεμα. Ήστε τοι : πανθ
θέμα είναι ποιε.

Γύρην. 199. Νά κλιθῶσιν ὡς ἀνωτέρῳ : ακλῶ, κρατῶ, ἀσθενῶ.

Γύρην. 200. Νά κλιθῶσι μόνον εἰς τό συνηρημένον : τηρῶ, ὀμολογῶ, κινδή,
πατητῶ, συνομολογῶ, παραπομῶ.

Ἐνεργητικὸν τῶν εἰς αὐ

Ἐνεστώς

Παρατατικός

Μετοχή Ἐνεστ.

Ὀριστική	Ὀριστική	Τιμών
τιμῶ τιμῶ	ἐτίμασθαι-ἐτίμασιν	τιμῶν
τιμεῖς-τιμῆς	ἐτίμεσθαι-ἐτίμης	τιμάσθαι-τιμῆς
τιμάσῃ τιμῆς	ἐτίμησθαι-ἐτίμησιν	τιμάσθαι-τιμῆν
τιμάσθαι-τιμῶμεν	ἐτίμησθαι-ἐτίμωμεν	
τιμάσθετε-τιμῆτε	ἐτίμησθετε-ἐτίμητε	
τιμάσθοι-τιμῶσι	ἐτίμησθοι-ἐτίμωσιν	

Εἰς τό ἀσυγχίρετον καταλήξεις τῶν θεραπόνων. Θέμα : τιμᾶσθαι

Γύρην. 201. Νά κλιθῶσιν ὡς ἀνωτέρῳ : νικῶ, ὅγαπω, ἐρευνῶ, ὄρηθ, σικεπ.

Γύρην. 202. Νά κλιθῶσι μόνον εἰς τό συνηρημένον : κατανικῶ, ὑπεραγαπῶ,
ἐρευνῶ, ἴφορηθ, παρασιωπῶ.

Ἐνεργητικὸν τῶν εἰς οὐ

Ἐνεστώς

Παρατατικός

Μετοχή

Ὀριστική	Ὀριστική	Μετοχή
δηλώω δηλῶ	ἐδηλώσθαι-ἐδηλώσιν	δηλώσθαι-δηλῶν
δηλεῖς-δηλοῖς	ἐδηλεῖσθαι-ἐδηλόλους	δηλεῖσθαι-δηλοῦσα
δηλέσῃ-δηλοῖς	ἐδηλεῖσθαι-ἐδηλόλου	δηλέσθαι δηλοῦν
δηλώμεν δηλοῦμεν	δηλώμεν	δηλοῦμεν
δηλόστε-δηλοῦτε	ἐδηλόστε-ἐδηλοῦτε	
δηλόσθοι-δηλοῦσι	ἐδηλόσθοι-ἐδηλοῦσιν	

Εἰς τό ἀσυγχίρετον καταλήξεις τῶν θεραπόνων. Θέμα δηλο...

Γύρην. 203. Νά κλιθῶσιν ὡς ἀνωτέρῳ : πληρῶ, βεθατῶ, αἴγιθ, ὄψιθ, ὄρθι.

Γύρην. 204. Νά κλιθῶσι μόνον εἰς τό συνηρημένον : ἐλαττῶ, μισθῶ, ἀκυφῶ,
ἀνερθῶ.

§ 76. Γραφὴ τύπων τινῶν τῶν εἰς εω καὶ οω.

1. ποιεῖς—ποιεῖ

2. δηλοῦς—δηλοῖ

"Οταν είναι τῶν εἰς εω, θέλει ει· π.χ. κινεῖς κινεῖ κτλ. (1). Οταν είναι τῶν εἰς οω. θέλει οι· π.χ. δηλοῖς, δηλοῖ κτλ. (2).

"Αν χυφιθάλλωμεν ἣν είναι τῶν εἰς εω ή τῶν εἰς οω, πηγήνομεν εἰς τὸ α' ἑκάτην πρόσωπον τοῦ ἐνεστῶτος. "Αν είναι τῶν εἰς οω, τότε δύναται νὰ λέπῃ καὶ ξέλλων τύπου, εἰς ώνω· π.γ. τοῦ Βενζιάνα—λέγεται καὶ Βενζιώνω, τοῦ διορθῶ—διορθώνω κτλ. "Αν δὲν είναι δύνατόν νὰ λεγθῇ εἰς ώνω, τότε δὲν είναι τῶν εἰς οω.

Π.γ. εὐχαριστεῖς, εὐχαριστεῖ. Δὲν λέγομεν εὐχαριστώνω. Δοκιμὸν δὲν είναι τῶν εἰς οω. Λοιπὸν ει.

Γραμ. 203. Νὰ τίθεται τὸ ἔλλειπον εἰ ἢ οι.

"Ο γεωργὸς καλλιεργεῖ τὸν ἀγρὸν. Σὺ μὲ πληροφορεῖς... δτι Ἀντέθνοις μισθ... τὸ κτημά του. Σὺ καταθεῖς πολλά, διότι ἔκτει... τὸ ἔργον σου μετὰ προσοχῆς. Ο ἀνόητος ἀξ... νὰ μποτάσσωνται πάντες εἰς κάθιτον. Ο δικαστὴς ἀθω... τὸν αθέρον καὶ καταδικάσει τὸν ἐνοχον. Ἐπειδὴ διηρθ... μετὰ προσοχῆς τὰ σφλαμάτα, βαθὺ μῆδον τὰ ἐλακτ... καὶ τοῦτο μὲ εὐχαριστ... Η προσευχὴ ἀνυψ... τὸν ἀνθρώπον πρὸς τὸν Θεὸν καὶ ὁδηγ... εἰς τὴν ἀρετὴν. "Οστις ἐπιγειρ... τὰ ἀδύνατα οὐδὲν κατοιθ...

§ 77. Οἱ λοιποὶ χρόνοι τῶν περισπωμένων.

Εἴδομεν δτι τὸ θέμα τῶν συνηρημένων ή περισπωμένων ὄγκων εὑρίσκεται ἀπὸ τὸν ἀσυναίρετον τύπον.

π.γ.	τιμώ	ἀσυναίρετον	τιμάω	θέμα	τιμά
	ποιῶ	>	ποιέω	>	ποιε
	δηλῶ	>	δηλάω	>	δηλο

Τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ θέματος εἰς πάντα τὰ ὄγκατα λέγεται **χαρακτήρ**. Η.γ. λόγω χαρακτήρ **υ**, γράφω—γρα. **Φ**, πλέχω—χρα. **κ** κτλ.

"Οσα βίβλια εἶχαν χαρακτήρα φινήσεν δύος τα: τιμάω,
ποιέω, δηλώω κτλ.) λέγονται φωνηντόληγνα

Εἰδομεν, δτι οι διάφοροι γρόνοι του βίβλου συγχριζονται,
προστιθεμένων διαφόρων κατάληξεων εἰς τὸ θέμα.

Π γ λυ **τιμά**=τιμώ, ἀλλο **τιμά**=τιμάντω, παιδεύ **τιμά**=παι-
δεύσω κτλ.

τιμῶ θέμα τιμα καταλ. σω=τιμήσω.

ποιῶ , ποιε , σω=ποιήσω.

δηλῶ , δηλο , σω=δηλώσω.

Αντί: τιμάω, ποιέω, δηλώσω εἶγεινε: τιμάντω, ποιήσω,
δηλώσω.

"Οταν εἰς φωνηντόληγκτον θέμα προστεθῇ κατάληξις
ἀπὸ συμφώνου ἀρχίζουσα, ὁ χαρακτὴρ ἐκτείνεται· ήτοι τὸ
καὶ εἰ γίνεται γη καὶ τὸ ο γίνεται ω.

π. γ. τιμήσω, ποιήσω, δηλώσω κτλ.

"Εξεκιροῦνται διίγνα ἐκ τῶν εἰς **εω**: π. γ. δικιφέω) δικιφέσω, (ἐκ-
τελέω) ἐκτελέσω, (καλέω) καλέσω, (ἀκέω) ἀκέσω, ἐμέω—ἐμέσω
κτλ.

"Εξεκιροῦνται διίγνα ἐκ τῶν εἰς **αω**, εἶχοντας ρ. λ. ν., ε πρὸ τοῦ
χαρακτῆρος **α.Π.γ.** (περάσω)—περάσω, (γελάω)—γελάσω, (χνάω)
—χνάσω, (θεκουσαι) θεκτούσαι.

"Η ἔκτασις τοῦ χαρακτῆρος κ. ε. ο εἰς γη γη ω γίνεται εἰς πάν-
τας τοὺς γρόνους καὶ ἐν γένει εἰς διάλκηρον τὸ βίβλο. ἐνεργητικὸν
καὶ παθητικὸν, ἀπὸ τοῦ μέλλοντος μέχρι τοῦ ὑπερσυντελίκου π. γ.
τιμήσω. ἐτίμωται, ἐτιμήθην, εἶχε τιμήσω κτλ.

Γύμν. 206. α') Νὰ σχηματισθῇ τὸ α' ἑνόκην πρόσωπον τοῦ μέλλ.., ἀσρ.,
παρακεμ. καὶ ὑπερσυντ. τῶν ὄργανων: νυκτ (νυκτῶ), κρατῶ (κρατέω), ἀνυψῶ
(ἀνυψόω). **β')** Τῶν αὐτῶν γὰ σχηματισθῇ τὸ μέρεσ. τῆς μετοχῆς.

Γύμν. 207. Νὰ τίθεται τὸ ἑλλεπον φοινήσεν. Πρόσσηγε. Μη τὸ βίβλο είναι
περισπώμενον γάθητες **γη ω**.

Θὰ κρατ...σω τὴν ὄπόσγεσίν μου καὶ θὲ διαρθ...σω τὸ ἐλάτ-
τουά μου. Πολλοὶ ζποκτ...σαντες γρήματα ἔχε... σαν σικίδια. Οι

βάρβαροι είναι... θησαν και ήφαν... σθησαν. "Οστις είνομ... σεν, δτε ήδικ... θη, δις τό δμαλογ... ση. "Ας έλπ... σωμεν, δτι ο κίνδυνος παρ... ηλύε. Πολλοί ήπικτ... θησαν έκ ψευδῶν ὑποσχέσεων. Θέλ καταρή... σω... μεν νά τελει... σωμεν σήμερον τὴν ἐργασίαν και νά θνατωρ... σωμεν... Εσχηματ... σαν κύκλον. Εκιν... θημεν δλοι. 'Ο... ήλιος θυμτείλας μάς έρθετ... σε και θδηγ... θημεν εις τὴν άδον.

§ 78 Ηερὶ ἐπιθέτου ἐκτενέστερον.

Τριγενῆ και τρικατάληκτα ἐπίθετα.

1. **τίμιος** τιμία **τίμιον** 4. **Βαρύς** βαρεῖα **βαρύ**
2. **μωρός** μωρά **μωρόν** 5. **σιδηροῦς** σιδηρᾶ **σιδηροῦν**
3. **πιστός** πιστή **πιστόν** 6. **χρυσοῦς** χρυσῆ **χρυσοῦν**.

"Ως βλέπομεν εἰς τὸν θνωτέρω πίνακα, τὰ ἐν κύτῳ ἐπίθετα είναι τριγενῆ και τρικατάληκτα. (Παρατήρησον τὰς καταλήξεις).

Τριγενῆ και τρικατάληκτα ἐπίθετα είναι: τὸ λήγοντα εἰς **ος** (ὅταν δὲν είναι σύνθετα), τα εἰς **υς** και τὰ εἰς **ους**.

Είναι και ἄλλα τινὰ τρικατάληκτα, ἄλλα σπανιότερα: π. χ. γκρίεις, γκρίσσα, γκρίεν, μέλιας μέλαινα, μέλιαν κτλ.

"Οσα ἐπίθετα λήγοντα εἰς **ος** ἔχουσι πρὸ αὐτοῦ φωνῆεν ἢ ρ σχηματίζουσι τὸ θηλυκὸν εἰς **α** πάντα δὲ τὰ ἄλλα εἰς **η**— π. χ. τίμιος—τιμία, φοβερός—φοβερή, πιστός—πιστη κτλ.

(Ηέτο το = τοῦ θηλυκοῦ είναι μακρον και πότε βραχὺ βλέπε § 34).

Τὰ: σιδηροῦς, χρυσοῦς, κτλ. περισπῶνται, διότι προέρχονται εκ συναρμέσσεως.

Γύμν. 208. Νὰ σχηματισθεῖσιν εἰς τὰ τρία γένη:

τερπνός, σφυρός, τεβαστός, λαυπρός, σεμνός, ραγδαῖος, ἀξιος, λεόδης, άγνοις, ταπεινός, βραχύς, δειλός, τυχαῖος, γχλκοῦς, άργυροῦς, κυκνοῦς.

§ 79. Τοιχενή καὶ δικατάληπτα ἐπίθετα.

1. ὁ ἀληθῆς ἡ ἀληθῆς τὸ ἀληθές
2. ὁ σώφρων ἡ σώφρων τὸ σώφρον
3. ὁ εὐπιστός ἡ εὐπιστός τὸ εὐπιστόν.

Τὰ συνηθέστερα τῶν δικατάληπτων ἐπιθέτων εἰναι τὰ ληγούντα εἰς τὴν ὥν καὶ τὰ σύνθετα.

Ἐνῷ τὸ ὄπλον: πιστός εἶναι τρικτάληπτον (πιστός, πιστόν), τὸ σύνθετον: εὐπιστος εἶναι δικατάληπτον. Όμοιός: κακός, κακή, κακόν—ἄκακος, ἄκακη, ἄκακον κτλ.

Καὶ ἐκ τῶν μὴ συνθέτων ἐπιθέτων εἶναι ὅλιγα δικατάληπτα: φρέλιμος, μάχιμος, χρήσιμος, ἔρημος, βάρβαρος, βάρανοςος κτλ.

Ἐκ τῶν ληγόντων εἰς τοὺς διφοροῦντας, δηλαδὴ εἶναι καὶ τρικατάληπτα καὶ δικατάληπτα: π.χ. ὁ κιώνιος, ἡ κιώνια, τὸ αἰώνιον—καὶ ὁ κιώνιος, ἡ κιώνιος, τὸ αἰώνιον.

Γύρην. 209. Σχημάτισον εἰς τὰ τρία γένη προσέχων τίνα εἶναι δικατάλ., καὶ τίγα τρικατάληπτα.

Φαιδρός, δειλός, βαθύς, εἰλικρινής, ισοδικής, ισοδύναμος, ζωηρός, ἀπλούς, σιδηροῦς, βάρβαρος, βάτικος, ήθικός, χρίεις, πταιρεῖς, σώφρων, νοήμων, ἔρημος, δύνατός, ἴκανός, ἀδύνατος, ἀνίκανος.

§ 80. Ημεροθετικά.

Ο Δημήτριος εἶναι ἐπειμελής, ἀλλ' ὁ Παῦλος εἶναι ἐπειμελέστερος· ὁ Περικλῆς ὅμως εἶναι ὁ ἐπειμελέστατος πάντων τῶν μαθητῶν.

Οι τρεῖς οὗτοι δὲν ἔχουσι τὴν κύτην ἐπιμέλειαν· ὁ Παῦλος ἔχει περισσοτέραν ἀπὸ τὸν Δημήτριον καὶ ὁ Περικλῆς ἀκόμη περισσοτέρην, διότι ὑπερβαίνει πάντας τοὺς μαθητάς. Ωστε καὶ ἡ ἐπιμέλεια καὶ πᾶσα ἄλλη ἴδιότης ἦν ἐκφράζει ἐν ἐπίθετον ἔχει θαθμούς.

Οι βραχμοὶ τῶν ἐπιθέτων εἶναι τρεῖς, θετικός, συγκριτικός καὶ ὑπερθετικός.

Βαθμοί :	Θετικός	συγκριτικός	ύπερθετικός
	ύψηλός	ύψηλότερος	ύψηλότατος
	χαμηλός	χαμηλότερος	χαμηλότατος
	ύψηλός;	ύψηλότερος	ύψηλότατος
	ύψηλή	ύψηλοτέρα	ύψηλοτάτη
	ύψηλόν	ύψηλότερον	ύψηλότατον

Γύρη. 210. Σχηματίσον τούς τρεις βαθμούς και εἰς τὰ τρία γένη (ώς ἀνωτέρω) τῶν ἐπιθέτων : θειλός, φωτεινός, μικρός, μωρός.

1. γενναιός	γενναιότερος	γενναιότατος
1. φοβερός	φοβερώτερος	φοβερώτατος

Η κατάληξις τοῦ συγκριτικοῦ εἶναι **τεροις**, καὶ τοῦ ύπερθετικοῦ **τατος**, αἱ ὅποιαι παρίστανται ἄλλοτε **οτερος**, **οτατος**, (1) καὶ ἄλλοτε **ωτερος** **ωτατος** (2).

Οταν ἡ πρὸ τοῦ **οτερος** καὶ **οτατος** συλλαβή εἶναι μακρά, γράφονται ταῦτα μὲν **ο** μικρόν. Οταν δὲ εἶναι βραχεῖα, γράφονται μὲν **ω** μέγα.

Γύρη. 211. Νὰ σχηματισθῶν εἰς τὰ τρία γένη οἱ τρεις βαθμοὶ τῶν ἐπιθέτων : ζωηρός, ιερός, ἀρχατος, δροσερός, σαφός, τρυφερός, μοκθηρός.

θει.	όρθος	συγκρ.	όρθιότερος	ύπερθ.	όρθιότατος
	τερπνός	>	τερπνότερος	>	τερπνότατος

Οταν εἶναι δύο ἡ τρία σόμφωνα πρὸ τῶν : **οτεροις**, **οτατοις**, γράφονται ταῦτα μὲν **ο** μικρόν.

Π. γ. ορθός, ορθιότερος, ορθιότατος, τερπνός, τερπνότερος, τερπνότατος, κτλ.

Γύρη. 212. Σχηματίσον (μόνον εἰς τὸ ἀρσενικὸν) τοὺς τρεις βαθμούς τῶν ἐπιθέτων :

×

ζηρός, σεμνός, τρομερός, θερμός, νέος ἀγρός, σκληρός, πυτνός, καρκίνος, φαίδρος, εὐθεός.

1. "Εχουσι τὴν παραλήγουσαν βραχεῖχν καὶ γράφονται εἰς τὰ παραθετικὰ μὲ ω μέγα τὰ ἐπίθετα: μαλλός, σοβαρός, ἀγχθός, λίγος, ίκανος, ὄμαλός, ἀπελός καὶ τινα ἄλλα π. χ. μαλλαχώτερος, σοβαρώτερος κτλ.

2. "Εχουσι τὴν παραλήγουσαν μονάριν καὶ γράφονται εἰς τὰ παραθετικὰ μὲ ο μικρὸν τὰ ἐπίθετα: ἀνικρός, λιτός, ἔντιμος, φιλόμος, πολύτιμος, ίσχυρός, ἐπικίνδυνος, ἀκίνδυνος, ριψοκίνδυνος, πρόημος, εὐθυμος, καὶ τινα ἄλλα π. χ. ἀνικρότερος λιτότερος κτλ.

Πρὸς τούτοις καὶ τὰ: πελός, ἐνδοξός, ἀδοξός καὶ ἄλλα τινὰ γράφονται μὲ ω π. χ. πεζότερος, ἐνδοξότερος κτλ.

Γύμν. 213. Ἀπομνημόνευσον τὰ γραφόμενα μὲ ω μέγα (1) ἐν τοῖς παρατικοῖς.

(2') Σχηματίσον πάντων τούτων τὰ παραθετικά (μόνον εἰς τὸ ἀρσενικόν).

Γύμν. 214. α') Ἀπομνημόνευσον τὰ γραφόμενα μὲ ο μικρὸν (2). Σχηματίσον πάντων τούτων τὰ παραθετικά (μόνον εἰς τὸ ἀρσενικόν).

πλούτεος	πλούσιώτερος	πλούσιώτατος
φρονεμος	φρονιμώτερος	φρονιμώτατος
ήθεκός	ήθικώτερος	ήθικώτατος.

Τὰ εἰς τοις. εμος καὶ ικός λήγοντα ἐπίθετα γράφονται μὲ τὰ παραληγούση καὶ ἔχουσι τοῦτο βραχύ, διὸ τοῦτο ἐν τοῖς παρατικοῖς γράφονται μὲ ω μέγα.

Γύμν. 215. Σχηματίσον (μόνον εἰς τὸ ἀρσενικόν) τὰ παραθετικά τῶν ἐπιτυχοῦ: εὔπιος, μάχιμος, χρήσιμος, τακτικός, φιλικός, γόνιμος, ἔχθρικός, θαυματος.

§ 81. Παραθετικά εἰς υτερος, υτατος καὶ εστερος, εστατος.

1. <u>Βαρύς</u>	2. <u>ἄληθης</u>	3. <u>σώφρων</u>
βαρύτερος	ἀληθέστερος	σωφρονέστερος
βαρύτατος	ἀληθέστατος	σωφρονέστατος.

.Τὰ εἰς υς (μὲ ω φιλέν) λήγοντα ἐπίθετα σχηματίζουσι παραθετικά εἰς υτερος, υτατος π. χ. βαρύς—βαρύτερος κτλ.

Κατὰ ταῦτα γράφονται καὶ τά : μεγαλύτερος καὶ κακλέτερος.

Τὰ εἰς τις καὶ ων λήγοντα σχηματίζουσι παραθετικὰ εἰς ἑστηρος, ἑστατος· π. χ. ἀληθής—ἀληθίστερος κτλ., σώφρων—σωφρόνεστερος κτλ.

Κατὰ ταῦτα σχηματίζονται καὶ τὰ χαρίεις, χαριέστερος, ἀπλούστερος κτλ.

Γόρην. 216. Σχηματίσον εἰς τὰ τρία γένη τοὺς τρεῖς βαθμοὺς τῶν ἔμιτων : βαθύς, ἀμβλύς, εἰλικρινής, ἀπειθής, νοήμων, αἰδήμων, ἀπλοῦς, χαριέστερος κτλ.

§ 82. Παραθετικὰ ἐπιφρονμάτων.

Βαδίζω βραδέως. **Βαδίζω βραδύτερον.** **Βαδίζω βραδύτατα.** Ἐπιμωρήθην σκληρῶς. Ἐπιμωρήθην σκληρότερον. Ἐπιμωρήθην σκληρότατα.

Τὰ : βραδέως, βραδύτερον, βραδύτατα, σκληρῶς, σκληρότερον σκληρότατα εἰναὶ ἐπιφρόνματα, ἀφοῦ προσδιορίζουσι ῥήματα. Ἐκφράζεται δὲ δι' αὐτῶν σύγκρισις τῆς ἐνεργείας (βαδίζω) ἢ τοῦ πάθους (ἐπιμωρήθην). Ωστε καὶ εἰς τὰ ἐπιφρόνματα γίνονται παραθετικά.

Τὰ τροπικὰ ἐπιφρόνματα σχηματίζονται ἐξ ἐπιθέτων (καλός—καλῶς, ταχὺς—ταχέως, ἀληθής—ἀληθίως; κτλ.). Σχηματίζονται καὶ εἰς τοὺς τρεῖς βαθμοὺς ὡς ἐξῆς :

Θετικοῦς βαθμοῦ :

ὁρθὸς	γεν.	πληθ.	τῶν	ὁρθῶν	ἐπίρρ.	ὁρθῶς
ταχὺς	>	»	»	ταχέων	>	ταχέως
ἀληθής	>	»	»	ἀληθίων	>	ἀληθῶς

Τὰ ἐπιφρόνματα τοῦ θετικοῦ σχηματίζονται, ἐὰν τρέψωμεν τὸ τῆς γενικῆς πληθυντικῆς εἰς ζ.

Συγκριτικοῦ βαθμοῦ :

Ὄρθοτερος, ὄρθοτέρα, ὄρθοτερον—ἐπίρρ. ὄρθοτερον· π. χ. ὄμιλος ὄρθοτερον, γράφει ὄρθοτερον κτλ.

Ως ἐπίφρονμα τοῦ συγχρ. βαθμοῦ χρησιμεύει τὸ οὐδέτερον τοῦ συγχρ. τοῦ ἐπιθέτου.

Υπερθετικοῦ βαθμοῦ:

δρθότατος δρθόταται δρθότατη ἐπίρρο. δρθότατα.

Ως ἐπίρρημα ὑπερθ. βαθμοῦ χρησιμεύει τὴ σύδετερον τοῦ ὑπερθετικοῦ τοῦ ἐπιθέτου εἰς τὸν πληθυντ. ἀριθμόν.

δικαιος ἐπίρρο. θετ. θετ. **δικαιόως** συγκρ. **δικαιότερον** ὑπερ. **δικαιότατα**.

Γόμν. 217. Κατὰ τὸ ἀνωτέρῳ ὑπόδειγμα νὰ σχηματισθῶσιν ἐπαρρήματα την τριῶν βαθμών ἐκ τῶν ἐπιθέτων **λαμπρός**, **ζωηρός**, **άξιός**, **θραυστός**, **εὐγενής**.

§ 83. Παραγωγὴ οὐσιαστικῶν ἐξ ἐπιθέτων.

1. Επιθ. **άληθις** — αφηρ. οὐσ. **άληθεεα** 4. **ἀγαθός** — **ἀγαθότης**
 2. , **νοητών** , , **νοητοσύνη** 5. **κακός** — **κακέα**
 3. , **ταχύς** , , **ταχύτης** 6. **εὔρους** — **εὔροεα**.

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐπιθέτων παράγονται ἀφηρημένα οὐσιαστικά
ἢ διαφέρους καταλήξεις:

Τὰ ἐκ τῶν εἰς **της** (**άληθις**) σχηματίζονται εἰς **εια** (**άληθεια**) κτλ.

Γόμν. 218. α') Παρατηρῶν εἰς τὸν ἀνωτέρῳ πίνακα σχημάτισον ἀφηρημένα οὐσιαστικά ἐκ τῶν ἐπιθέτων.

εὐσεβής, εἰλικρινής, εὐμενής: σώφρων, αἰδηνίων, ἄσφρων· βραχίνης,
γόνης, γλυκούς: σκληρός, ψυχρός, ικκνός: εορός, ἀπιστος, ἀχρηστος,
ευπλούς, δέσμους.

β') Μύρε καὶ γράπτον παραπλεύρως τὰ ἐπιθέτα ἐξ ὧν παράγονται τὰ ἀφηρημένα οὐσιαστικά:

τρεφετής, ὀμέλεια, τραχύτης, ἀπειθεικ., κομψότης, φιλία, βραχιώναις, μετριορροσύνη, εὐπιστία, φιλοχρηματία, ὁμόνοια, δρεμύτης, περάθιστα.

Τὴν ἀνωτέρῳ σχηματισμῷ ὑπέρχουσι καὶ ἔξαρσεις, ἃς θείσσονται τῇ περα-

§ 84 Ρηματικά.

φυτεύω — φυτεία, φυτευτής, φυτευτός, φύτευσις
ποιῶ — ποιητής, ποίημα, ποίησις, ποιητέον
βαπτίζω — βαπτισμα βαπτιστής, βάπτισις, βαπτισμός
διεκάζω — δικαστής, δικαστήριον, δικαστικός
γράψω — γραφείς, γραφή, γραπτός, γράμμα.

Τὰ ὡς ἀνωτέρω ἐκ ῥημάτων παραγόμενα οὐσιαστικά ή ἐπίθετα λέγονται ὁρματικά.

Τὰ ῥηματικὰ συγχρατίζονται ἀν εἰς τὸ θέμα προστεθώσιν ἀναλογούντας καταλήξεις π. χ. φυτευτής, φύτευσις κτλ.

*Ἐνίστε συμβαίνουσι καὶ μεταβολοί τινες εἰς τὸ θέμα, ἃς δὲν γνωστοί παρόντος γὰρ ἐξετάσωμεν.

Αἱ συνηθέστεραι καταλήξεις τῶν ὁρματικῶν εἶναι : **εια, τίς μα, δις, τέος, μος, ή, εύς κτλ.**

Γέμν. 219. α') *Ἀντίγραφον τῶν ἀνωτέρω πίνακα ῥηματικῶν καὶ θυγατρίσιων τὰς καταλήξεις.

ε') Εδρὲ καὶ γράφον παραπλεύρως τὰ ῥήματα ἵνα ὣν παράγονται τὰ ῥηματικά :

γυμναστήριον, γυμναστής, νικητής, λόγιμος, παῦσις, μάθημα, ἀφαιρετός, διαιρέτης, διαιρετός, φυτευτόν, δήλωσις, σκηνής, σκαφή, κλαδευτής, θεριστής.

§ 85. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ὁρματικῶν.

ποεῶ	θέμα	ποιε	<u>της</u> = ποιητής
φοιτεῶ	»	φοιτα	<u>της</u> = φοιτητής
πληρῶ	»	πληρο	<u>της</u> = πλήρωμα.

*Ο, τι γίνεται εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν χρόνων τῶν φωνησητῶν ληκτῶν ῥημάτων (δηλ. τῶν περισπωμένων ἢ συνηρρημένων) γίνεται καὶ εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν ῥηματικῶν, διότι εἰς φωνηντόληκτό θέμα προστίθεται κατάληξις ἀπὸ συμφώνου ἀρχήζουσα π. χ. ποιε-

παιτίσω, ἐποίησε. Λοιπόν: ποιητής, ποίησα κτλ. κτίζω—κτίσω,
ἔκτισα κτλ. Λοιπόν: κτίστης, κτίσμα κτλ.

Γέμν. 220. Νά σχηματισθῶσι ῥηματικά:

Εἰς **μα** ἐκ τῶν ῥημάτων: ἀποκτῶ, δυστυχῶ, εὔεργετῶ, σχῖζω.
Εἰς **της** ἐκ τῶν ῥημάτων: νικῶ πωλῶ, λυτρῶ (λυτρόω), μισθῶ. Εἰς
δις ἐκ τῶν ῥημάτων: φυτῶ, δικτύω, ἔξερευνῶ, ἐνοχλῶ.

γράψω	—	θέμα	γράφ	μα=γράψμα
συντρίβω	—	»	συντρίβ	μα=σύντριψμα
διαλείπω	—	»	διαλείπ	μα=διάλλειψμα
κόπτω	—	»	κοπ(τ)	μα=κόρμα

Χειλόφωνον (π 6 φ) πρὸ τοῦ μα ἀφομοιοῦται πρὸς αὐτό.

Τό θέμα τοῦ ῥήματος κόπτω είναι **κοπ** καὶ ὅγι **κοπτ**, διότι τὸ
τε είναι πρόσωφυμα, έτοι: ξένον τι τὸ ὅποιον προστετέηται καὶ φίνεται
μόνον εἰς τὸν ἐνεστῶτα καὶ τὸν παρατατικόν. Όμοίως: δίπτω, ῥά-
πτω, κρύπτω κτλ.

Γέμν. 221. Σχηματίσονται ῥηματικά:

Εἰς **της** ἐκ τῶν ῥημάτων: βουλεύω, νικῶ, σφραγίζω, ἀγοράζω,
παρατηρῶ, ερευνῶ. Εἰς **μα** ἐκ τῶν ῥημάτων: μισθῶ, ἀδικῶ, ἀλείφω,
περιτρίβω, κόπτω, καλύπτω, ῥάπτω, βάπτω, δικαιῶ, γεννῶ. Εἰς **δις**
ἐκ τῶν ῥημάτων: ἐκπαιδεύω, δηλῶ, τοποθετῶ, κρυπτῶ, ξειδῶ, δια-
λύω, ἀναχωρῶ, παρεμποδίζω, βραβεύω.

8*) Γράψου παραπλεύρως τὰ ῥήματα, ἐξ ὧν τὰ ῥηματικά:

ἔξολόθρευσις, κατάργησις, συνοδεία, καταβύσισις, πνυγμός, λά-
λημα, πήδημα, ἐκτελεστής, κατανίκησις, θεραπευτήριον, σκοπευτής.

§ 86. Περὶ μετοχῆς ἐν τῇ ἐξηρτημένῃ προτάσει ἐκτενέστερον.

1. "Οταν μελετῶ, ἐπιθυμῶ ἡσυχίαν.
2. Επειδὴ ἡσθένησα, δὲν εἰργασθην πρὸ μηνὸς.
3. Έὰν ὁ ἀθώας καταδικάζηται, ἀδικεῖται φρικτῶς.
4. Έὰν ἡ ἀθώα καταδικάζηται, ἀδικεῖται φρικτῶς."

α'. **Μελετῶν**, ἐπιθυμῶ ἡσυχίαν.

β'. **Ασθενήσας**, δὲν εἰργάσθην πρὸ μηνός.

γ'. **Ο ἀθώος καταδικαζόμενος**, ἀδικεῖται φρικτός,

δ'. **Η ἀθώα καταδικαζομένη**, ἀδικεῖται φρικτώς.

"Αν τὸ ῥῆμα εἶναι χρόνου ἐνεστῶτος (1), τοῦ αὐτοῦ χρόνου πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ μετοχὴ (α'). "Αν τὸ ῥῆμα εἶναι χρόνου ἀρίστου (2), ἀρίστου πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ μετοχὴ (β'). "Αν τὸ ὑπόκειται ἀρσενικός γένους (3), ἀρσ. πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἡ μετοχὴ (γ') κτλ.

Γύμν. 222. α") Νὰ τραπᾶσιν εἰς μετοχάς τὰ ῥῆματα τῶν Ἑβραϊκῶν προτάσσονται καὶ νὰ τεθῶσι κόμματα :

* "Ἐπειδὴ ἀναγωρῶ διὰ τὴν πατρίδα αἰτιάνομαι μεγίστην χαράν. "Οταν μεταβείνω εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἀκροῦμαι τοὺς θείους λόγους μετ' εὐλαβείας καὶ προσοχῆς. Η Ἐλένη ἐπειδὴ ἀσθενεῖ δὲν ἤλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ο Φώτιος ἀροῦ ἔλυσε τὸ πρόβλημα ἐξῆλθεν εἰς τὸν κῆπον.

δ') Νὰ ἀναλυθῶσιν αἱ μετοχαὶ.

Μελετῶντες μανθάνομεν. Προσευχόμενοι ἴσταμεθα μετ' εὐλαβείας. Πληρώσαντες τὸ χρέος μας ἀνεγωρήσαμεν. Τιμωρηθέντες, οἱ κακοὶ μαθηταὶ ἐγένοντο καλοί.

§ 87 Τταυτοπροσωπία καὶ ἑτεροπροσωπία.

1. **Οταν ἐργάζωμαι τακτικῶς**, δὲν στενοχωροῦμαι.

2. **Ο Θεόδωρος, ἐπειδὴ μελετᾷ πολὺ**, διακρίνεται.

α'. **Ἐργαζόμενος τακτικῶς**, δὲν στενοχωροῦμαι.

β'. **Ο Θεόδωρος μελετῶν πολὺ**, διακρίνεται.

Εἰς τὴν περίοδον (1) ἡ ἑζηρτ πρότ. καὶ ἡ κυρία ἔχουσι τὸ αὐτὸν ὑποκείμενον. (**Ἐγὼ ἐργάζομαι.** **Ἐγὼ δὲν στενοχωροῦμαι.**). Όμοίως εἰς τὴν περίοδον (2). (**Ο Θεόδωρος μελετᾷ.** **Ο Θεόδωρος διακρίνεται**).

"Οταν, ὡς κανωτέρω, καὶ ἡ κυρία καὶ ἡ ἑζηρτημένη πρότασις

ἔχως τὸ αὐτὸν ὑποκείμενον, εἶναι ταυτοπροσωπία καὶ τότε, ὅτι τὸ ἔξηρτημένη πρότασις τραπῇ εἰς μετοχήν, η̄ μετοχὴ πρέπει νὰ εἶναι πτώσεως ὀνομαστικῆς (α'. καὶ δ').

3. *Ἐὰν ὁ Θεὸς θέλῃ*, θὰ ἀγοράσωμεν καὶ ἡμεῖς οἰκίαν.

4. *Οταν σημαίνῃ ὁ κώδων*, ἔξερχόμεθα εἰς τὴν αὐλήν.

γ'. *Θεοῦ θέλοντος*, θὰ ἀγοράσωμεν καὶ ἡμεῖς οἰκίαν.

δ'. *Σημαίνοντος τοῦ κώδωνος*, ἔξερχόμεθα εἰς τὴν αὐλήν.

Εἰς τὴν περίοδον (3) ἄλλο εἶναι τὸ ὑποκείμενον τῆς ἔξηρτημένης προτάσεως (ὁ Θεὸς) καὶ ἄλλο τῆς κυρίας (ἡμεῖς). Ὁροίως εἰς τὴν περίοδον (4). *Ο κώδων σημαίνει — ἡμεῖς* ἔξερχόμεθα.

"Οταν ἄλλο εἶναι τὸ ὑπόκ. τῆς ἔξηρτημένης προτάσεως καὶ ἄλλο τῆς κυρίας, τότε εἶναι ἐτεροπροσωπία καὶ η̄ μετοχὴ τίθεται εἰς πτῶσην γενικήν (γ'. καὶ δ').

"Η μετοχὴ ἐπὶ μὲν ταυτοπροσωπίας τίθεται κατ' ὄνομαστικήν, ἐπὶ δὲ ἐτεροπροσωπίας κατὰ γενικήν, η̄τις λέγεται *γενικὴ ἀπόλυτος*.

Π. χ. *Ο Πέτρος γράψει ἡγεμόρησε*. — Διδάσκοντος τοῦ διδασκάλου, οἱ μαθηταὶ προσέγουσι.

Γύρη. 223. Ν' ἀναλυθοῦσιν αἱ μετοχαὶ καὶ νὰ σημειωθῇ ἡ ταυτοπροσωπία μὲν τὸ Τ. καὶ η̄ ἐτεροπροσωπία μὲν τὸ Ε. Νὰ τεθῶσι κόμματα :

"Υπακούοντας τοὺς γονεῖς τους συντελεῖ εἰς τὴν ιδίαν εὐτύχιον. Κυρύττοντος τοῦ ἵερέως οἱ χριστικοὶ ἀκροδύνται. Ἀσθενήσαντος τοῦ διδασκάλου δὲν ἔχομεν μάθημα. Ἐργασθεῖς ὑπερβολικῶς θερέτηνοι. Ἐργαζέντος τοῦ ἵερέως δὲν ἐτελέσθη ἡ θεία λειτουργία. Περιπατούντοντας ήμῶν ἐπεσει κερκυνός. Ἀναγκωρησάντοντον τῶν μάγων δῆγγελος Κυρίου ἐφάνη τῷ Ποτούρῳ.

Γύρη. 224. α') Νὰ τραπῇ η̄ ἔξηρτημ. πρότ. εἰς μετοχήν. Νὰ τεθῶσι κόμματα.

"Ἐπειδὴ βιβλοματίς δὲν γενικαττίζει ἐδῶ. Ἐπειδὴ θίλειν ἀργά τὸ

χτυπόπλοιον δὲν ἀνεχώρησεν ὁ πατέρος μου. "Οταν ἐρχώμεθα εἰς τὴν
εξοχὴν ἀναπνέομεν καθαρὸν θέρα. "Οταν δὲ ἀμαρτωλὸς μετανοῇ γίνεται
χαρά ἐν τῷ οὐρανῷ. Ἐπειδὴ πλησιάζει ὁ γειτὼν ἡγοράσκει
θερμὸς φορέματα.

β') Νὰ γραφθούν πάλιν αἱ περίοδοι μὲν ἀναστραμμένας τὰς προτάσεις (π.,
Δέν γεννατίζω ἔθι, Βιαζόμενος κτλ.).

§ 88. Ἀριθμητικά.

1. **Εἷς** ἀνήρ, **δύο** ἵπποι, πέντε οίκια κτλ.
2. **Μισθώτος** ἀδελφός, **δεύτερος**, τρέτος κτλ.
3. **Δεπλοῦν** πάτωμα, τρεπλοῦν, τετραπλοῦν κ.τ.λ.
4. **Δεπλασία** ὁδός, τρεπλάσια χρήματα κτλ.
5. **Μιονάς** (ἐν πρᾶγμα), **δυάς** (δύο πράγματα μαζὶ κ.τ.λ.)
6. **"Απαξί** (μίαν φοράν) ἐτιμωρήθην, **δὶς** ἀντέγραψα τρὶς (τρεῖς φοράς), **τετράξις**, **πεντάκες** κτλ.

Αἱ διὰ τῶν παχέων γραμμάτων ἀνωτέρω λέξεις σημαίνουσιν ἀριθμοὺς κατὰ διαφόρους τρόπους. Διὰ τοῦτο λέγονται ἀριθμητικά.

Τὰ ἀριθμητικὰ δὲν εἶναι νέον τι μέρος τοῦ λόγου, ἀλλὰ κατατάσσονται εἰς τὰ γνωστά, δηλαδὴ οὐσιαστικά, ἐπίθετα κτλ. Τὰ 1, 2, 3, 4 εἶναι ἀριθμητικὰ ἐπίθετα. Τὰ 5 ἀριθμητικὰ οὐσιαστικά. Τὰ 6 εἶναι ἀριθμητικὰ ἐπιορθήματα.

Ἀριθμητικὰ ἐπίθετα.

Τὰ ἀριθμητικὰ ἐπίθετα εἶναι τεσσάρων εἰδῶν :

- (1) Ταῦτα δεικνύουσι τὴν ποσότητα τῶν προσώπων, ζῴων, καὶ πραγμάτων καὶ λέγονται **ἀπόλυτα**. Π. χ. εἷς, δύο, τρεῖς κτλ.
- (2) Σημαίνουσι τὴν σειρὰν ἢ τὴν τάξιν καὶ λέγονται **τακτικά**. Π. χ. πρώτος, δεύτερος κτλ.
- (3) Σημαίνουσιν ἐκ πάσων μερῶν σύγκειται τι καὶ λέγονται **πολ-**

λαπλασιαστικά π. χ. εἰς ἀπλοῦς στίχους (ένας, ἕνας), εἰς διπλοῦς (ἀπὸ δύο) κτλ.

(4) Ταῦτα σημαίνουσι ποσάκις μία ποσότης εἶναι μεγαλυτέρως ἀπὸ ἄλλην καὶ λέγονται ἀναλογικά π. χ. τριπλασία ἀπόστασις (=τρεῖς φορᾶς μεγαλυτέρω), διεκαπλάσια πρόσθιτα (=δέκα φορᾶς περισσότερω).

Γύμν. 225. Χώρισσον εἰς 4 στήλας, εἰς τὴν μίαν τὰ ἀπόλυτα, εἰς τὴν ἄλλην τὰ τακτικὰ κτλ. [όκτω, πέμπτος, δεκαπλοῦς, τετραπλάσιοι, ἔνακτος, δώδεκα, εἰκοσαπλοῦς, ἑπταπλάσιος, ἑκατονταπλοῦς, ἑκατοστός, διακόσια, ὅγδοος, ἑκταπλοῦς, ὅγδοηκονταπλάσιος, ὑπτιοστός, χίλια, σέκακτος, δέκατος πέμπτος—εἰκοστος τέταρτος—τρικοστός δεύτερος—έκακτοςτός, εἴκοστέος τρίτος.

Κλίσεις ἀπολύτων.

Όνομ..	εἰς	μία	ἐν	τρεῖς	τρία	τέσσαρες	τέσσαρα
Γεν.	ἐνὸς	μιᾶς	ἐνὸς	τριῶν	τριῶν	τεσσάρων	τεσσάρων
Δοτ.	ἐνὶ	μιᾷ	ἐνὶ	τρισὶ	τρισὶ	τέσσαρσι	τέσσαρσι
Alt.	ἐνα	μίαν	ἐν	τρεῖς	τρία.	τέσσαρας	τέσσαρα.

Τὸ δύο εἶναι ἄκλιτον π. χ. Ὄνομ. δύο, γεν. δύο κτλ.

Ἐπίσης εἶναι ἄκλιτα ἀπὸ τοῦ πέντε μέχρι τοῦ ἑκκάτοντός.

Απὸ 200—1000 κλίνονται ὡς τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα ἐπίθετα π. χ. διακόσιοι, διακόσιαι, διακόσια κτλ.

Τὰ τακτικά, πολλαπλασιαστικά καὶ ἀναλογικά κλίνονται ὡς τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα ἐπίθετα π. χ. πρῶτος, πρώτη, πρῶτον, διπλοῦς, διπλῆ, διπλοῦν, διπλάσιος, διπλάσια, διπλάσιον.

Πάντα τὰ ἀριθμητικὰ δασύνονται πλὴν τῶν ὀκτώ, ἔννέα καὶ εἴκοσε καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν παραγομένων.

Τὸ ἔννέα γράφεται μὲν δύο νν, ἀλλὰ τὰ ἐξ αὐτοῦ παραγόμενα γράφονται μὲν ἦν ν· π. χ. ἔνακτος, ἔνενήκοντα κτλ.

Γύμν. 226. α'). Ἀπομνημόγενουσι τὴν κλίσιν καὶ ἀριθμογραφίαν τῶν: εἰς, μία, ἐν κτλ. β').] Νά κλιθῶσιν ὡς ὀνόματα: πρῶτος, διπλοῦς, τριπλάσιος (εἰς τὰ τρία γένη).

Απόδινα	τακτικά	πολλαπλασιαστικά	ἀναλογικά
εῖς	πρῶτος	διπλοῦς	
δύο	δεύτερος	διπλοῦς	διπλάσιος
τρεῖς	τρίτος	τριπλοῦς	τριπλάσιος
τέσσαρες	τέταρτος	τετραπλοῦς	τετραπλάσιος.

Γόμν. 227. α'). Ἀντίγραφον τὸν ἀνωτέρῳ πίνακα καὶ συμπλήρωσον μέχρι τοῦ δέκα. β'). Γράψον τὰ κάτιαθι εἰς τὴν ἀνάλογον στήλην:

ένδεκατος, πεντήκοντα, δώδεκα, δωδεκαπλοῦς, εἴκοσι, είκοσιτος,
έκκτονταπλάσιος, τεσσαράκοντα, δεκαπέντε, ένδεκαπλοῦς.

Ἄριθμητικά οὐσιαστικά.

Υ Μονάς, διάς, τρίας, τετράς, πεντάκις, ἔξις, ἑπτάκις (καὶ ἕβδομάς), ὀκτάκις, ἐνεάκις, δεκάκις κτλ.

Άριθμητικά ἐπιρρήματα.

Υ Άπαξ, δίς, τρίς, τετράκις, πεντάκις, ἔξικις, ἑπτάκις,
όκτακις, ἐνεάκις, δεκάκις, ἐνδεκάκις κτλ.

Γόμν. 228. Νὰ σχηματισθῇ τὰ οὐσιαστικά ἐπιρρήματα τῶν ἀριθ. 5, 6, 12, 100, 1000, 6, 20.

Γόμν. 229. Νὰ σχηματισθῶσι τὰ ἐπίθετα, οὐσιαστικά καὶ ἐπιρρήματα τῶν ἀριθ. 15, 25, 50, 9, 80.

ANTONYMIAI

Αντεωνυμίαι λέγονται αἱ λέξεις αἱ ὅποιαι τίθενται
άντι ὄνομάτων.

Αἱ ἀντεωνυμίαι εἰναι: προσωπικαί, ὄριστική ἢ ἐπανα-
ληπτική, χτητικαί, αὐτοπνείεις, ἀλληλοπαθείς, δεικτικαί,
ἔρωτηματικαί, αἵριστοι, ἀναφορικαί.

§ 89. Προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι.

*Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Όνομ. ἐγώ	σὺ	αὐτὸς	αύτὴ	αύτὸ
Γεν. ἐμοῦ, μοῦ	σοῦ	αὐτοῦ	αύτῆς	αύτοῦ
Δοτ. ἐμοί, μοὶ	σοὶ	αὐτῷ	αύτῇ	αύτῷ
Αἰτ. ἐμέ, μὲ	σὲ	αὐτὸν	αύτὴν	αύτό

Πληθυντικὸς ἀριθμός.

Όνομ. ἡμεῖς	ὑμεῖς (σεῖς)	αὐτοὶ	αύται	αύτὰ
Γεν. ἡμῶν	ὑμῶν	αὐτῶν	αύτῶν	αύτῶν
Δοτ. ἡμῖν	ὑμῖν	αὐτοῖς	αύταις	αύτοῖς
Αἰτ. ἡμᾶς.	ὑμᾶς (σᾶς).	αὐτούς	αύτὰς	αύτα.

Οἱ τύποι : μον., μοι., με., σον., σοι. σε ἐγκλίνονται.

Γύρων. 229. Ἀγτίγραφον τρίς καὶ ἀπομνημόνευσον τὴν ἀλεσίν καὶ ὄρθογραφίαν τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν.

*Ομοιόχοι τύποι.

1. Σὺ λέγεις ἀλήθειαν. Σοὶ λέγω ἀλήθειαν.

2. Σοὶ ἔχεις δώσῃ χρήματα. Σε ἐίπης ποτὲ ψεῦδος.

Η ὀνομαστικὴ δύ (1) εἶναι ὁμοιόχος μὲ τὴν δοτικὴν δοῖ.

Οταν εἶναι ὑποκείμενον, ἀπαιτεῖται δογματ. (σύ). Οταν εἶναι ἀντικείμενον, ἀπαιτεῖται δοτικὴ (σοί).

Αλλὰ καὶ πρακτικώτερον διακρίνεται· ίδού :

Σοὲ λέγω ἀλήθειαν = Σοῦ λέγω ἀλήθειαν.

Οταν ἀγτὶ τοῦ δοῖ ἡμπορῇ νὰ τεθῇ δοῦ, γράφεται δοτ. (σοὶ).

Σὺ δίδεις πολλὰ—δὲν λέγεται : δοῦ δίδεις πολλὰ. Λοιπὸν ἔθεται ὀνομαστική.

Η δοτικὴ μοὶ εἶναι ὁμοιόχος μὲ τὸ ἀρνητικὸν μόριον μοῖ. Ταῦτα διακρίνονται καὶ ἐκ τῆς ἐννοίας καὶ ἐκ τοῦ τόνου τῆς φωνῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτου :

μοὶ ἔχεις δώσῃ χρήματα = **μοῦ** ἔχεις δώσῃ χρήματα.
μὴ φύγῃς — δὲν λέγεται : **μοῦ** φύγῃς κτλ.

Γύμν. 250. Νὰ τεθῶσι τὰ ἑλλείποντα φωνήσαντα (σύ, σοί, μοί, μή :)

*Ἐγὼ ἀγαπῶ πλειότερον τὴν γραμματικήν, σ... ἀγαπᾶς τὴν ἀριθμητικήν. Σ... εἶπες ήτι δὲν σ... ἐδόθησαν τὰ δφειλόμενα. Μ... είπες νὰ μ... συναναστρέψωμαι μετά κακῶν ἀνθρώπων καὶ σ... ὑπερσχέθην ήτι θὰ τὸ πρόξενο. Μ... θελήσγες νὰ μ... προξενήσῃς λύπην. Μ... δίδεις δσα βιβλία μ... ὑπερσχέθης καὶ σ... δίδω δσα σ... δὲν ἔχεις: καντὸ λέγεται ἀλληλοβοήθεια.

§ 90. *Οριστικὴ ἡ ἐπαναληπτικὴ ἀντωνυμία.

Τοιαύτη είναι ἡ : αὐτός, αὐτή, αὐτό, ητις λαχμάνεται συγχρόνως καὶ ὡς προσωπική, δπως εἰδομεν καὶ ὡς κτητική, ὡς θὰ μάθωμεν.

1. βοηθῶ αὐτὸν	α'. τὸν βοηθῶ
2. ἔχαιρέτισα αὐτὴν	β'. τὴν ἔχαιρέτισα
3. ἀγαπῶ αὐτό	γ'. τὸ ἀγαπῶ.

*Αντὶ αὐτὸν (1) λέγεται: τὸν-(α') κτλ.

Αἱ ἀντωνυμίαι: τόν, τὴν, τὸ κτλ. είναι συγκεκομέναι, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ἀντων. αὐτίσν κτλ. ἀπεκόπη ἡ συλλαβὴ αὺς κτλ.

Συγκεκομέναι: ἄρσ.	γένους :	τοῦ,	τῷ,	τὸν
		τῶν,	τοῖς	τοὺς
> θηλ.	γένους :	τῆς,	τῇ,	τὴν
		τῶν,	τοῖς,	τὰς
> οὐδετ.	γένους :	τοῦ,	τῷ,	τὸ
		τῶν,	τοῖς,	τάς.

Αἱ ἀνωτέρω συγκεκομέναι ἀντωνυμίαι διακρίνονται ἀπὸ τὰ ἀρθρα, διέτι τὰ ἀρθρα προηγούνται τῶν ὀνομάτων, αἱ δὲ ἀντωνυμίαι ἔπειται,

π. χ. τοῦ πατέρος του. (Ποῖον τὰ ἀρθρα καὶ ποίας ἡ ἀντωνυμία ;)

Γόμν. 231. α'). Ἀντικατάστησον τοὺς τύπους τῆς ἀντωνυμίας. οὐτός διὰ
τὴν ἀναλόγων συγχεκομμένων :

Ἄγκπῳ τοὺς ἀδελφούς μου καὶ βοηθῷ αὐτούς. Μ... εἶπον, δτὶ
ἴλθεν ὁ Περικλῆς, ἀλλὰ δὲν εἶδον αὐτὸν. Ἡ Θεοδώρα ἀγαπᾷ τὴν
μητέρα καὶ ἀκολουθεῖ τὰς συμβουλὰς αὐτῆς. Τὰ καλὰ παιδία ὑπα-
κούουσιν εἰς τοὺς γονεῖς καὶ σέβονται τοὺς λόγους αὐτῶν. Δὲν μισῶ
τοὺς φίλαρρους, ἀλλὰ ἀποφεύγω αὐτούς. Οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου ἔζη-
μιώθησαν, διότι ἐβλάβησαν τὰ κτήματα καὶ δὲν ἔχουσιν ἀξίαν οἱ
καρποί αὐτῶν.

δ'.) Ἀντιστρόφως.

Οἱ μαθηταὶ ἀγαπῶσι τὰ βιβλία καὶ τὰ διατηροῦσι καθαρό. Ἡλ-
θεν ἡ Εὐανθία, ἀλλὰ δὲν τὴν εἶδον. Ἀγαπῶ τὰ ἄνθη καὶ τὰ καλ-
λιεργῷ εὐχαρίστως. Ἄντητε τὸν Γεώργιον, εἰδοποιήσατε τον, δτὶ
ἴλθε τὸ ἀτμόπλοιον.

§ 91. Κτητικαὶ ἀντωνυμίαι.

Ο κῆπος μου = Ο ἐμὸς κῆπος.

Ο κῆπος μας = Ο ἡμέτερος κῆπος.

Ο κῆπος σου = Ο σὸς κῆπος.

Ο κῆπος σας = Ο ὑμέτερος κῆπος.

Ο κῆπος διὰ τῶν ἀνωτέρω φράσσων παρίσταται ὅτι εἶναι κτήμα
μικόν μου ή ιδικόν σου, ιδικόν μας ή ιδικόν σας κτλ.

Αἱ ἀντωνυμίαι δι' ὧν δηλοῦται εἰς ποῖον ἀνήκει τι λέγονται
κτητικαὶ.

Αἱ ἀντωνυμίαι : μου, σου, μας, σας — εἶναι προσωπικαί, ἀλλὰ
ικαρβάνονται καὶ ὡς κτητικαὶ.

Ἀντὶ τῆς : μου (κτητικῆς α' προσώπου) οἱ ἀρχαῖοι εἶχον : ὁ
ἴμος, ή ἐμή, τὸ ἐμόν.

Ἀντὶ δὲ τῆς : σου (κτητ. β' προσώπου) εἶχον ὁ σός, ή σή, τὸ
τὸν (ὅταν ὁ κτήτωρ εἶναι εἰς) π. χ. ὁ ἐμὸς φίλος, ή ἐμὴ σικία, τὸ
τὸν κτητικόν. Ο σὸς φίλος, ή σὴ σικία, τὸ σὸν κτήμα.

Αγτὶ τῶν: μας, σας (ὅταν οἱ κτήτορες είναι πολλοί) εἰχον·
ἡμέτερος, ἡμετέρη, ἡμέτερον (α' προσ.) καὶ ἡμέτερος, ἡμέτερη
ἡμέτερον (β' προσ.). π. χ. ὁ ἡμέτερος φίλος κτλ.

Ἄπασαι αὗται εἰ ἀντων. κλίνονται ὄμαλῶς ὡς τριγ. καὶ τρι
κατάλ. ἐπίθ. τὰ μὲν ἀρσενικά καὶ οὐδέτ. κατὰ τὴν δευτέραν, τὰ δὲ
θηλ. κατὰ τὴν πρώτην κλίσιν.

Τὸ γ' πρόσωπον ἔχει ὡς κτητ. τὴν ὄριστ. ἡ ἐπαναληπτικήν· π.
χ. ὁ κῆπος αὔτοῦ ἢ ὁ κῆπος του, ὁ κῆπος αὔτων ἢ ὁ κῆπος
των.

Γύμν. 232. α') Νὰ κλιθώσιν ὡς τριγ. καὶ τρικατάλ. ἐπίθετα: ὁ ἑμάς,
ἡμέτερος. β') Ο σάς, ὁ ὥμετερος.

§ 92. Αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι.

1. Ἐγὼ ὑπερασπίζω τὸν ἑαυτόν μου=Ἐγὼ ὑπερασπίζω
ἔμαυτόν.
2. Σὺ ὑπερασπίζεις τὸν ἑαυτόν σου=Σὺ ὑπερασπίζεις
σεαυτόν.
3. Αὐτὸς ὑπερασπίζει τὸν ἑαυτόν του=Αὐτὸς ὑπερασ-
πίζει ἑαυτόν.

Εἰς τὰς προτ. (1, 2, 3) τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ καὶ ἡ ἐνέργεια
του ἀναφέρεται, δηλαδὴ πηγαίνει, εἰς κύτο τὸ ἴδιον. Τοῦτο λέγεται
αὐτοπάθεια.

Αἱ ἀντωνυμίαι ἔμαυτόν, σεαυτόν, ἑαυτὸν κτλ., διὰ τῶν ὅποιων
δηλοῦται ἡ αὐτοπάθεια, λέγονται αὐτοπαθεῖς.

Ἐνικός μριθμὸς

α' πρόσωπον	β' πρόσωπον	γ' πρόσωπον
Γεν. ἐμκυτοῦ-ῆς	σεαυτοῦ ἦς	ἑαυτοῦ-ῆς-οῦ
Δότ. ἐμκυτῷ-ῇ	σεαυτῷ-ῇ	ἑαυτῷ-ῇ-ῷ
Αἰτ. ἐμκυτόν-ήν	σεαυτόν-ήν	ἑαυτόν-ήν-ό

Πληθυντικὸς μριθμός.

Ον. ἡμῶν αὐτῶν-ῶν	ὑμῶν αὐτῶν-ῶν	ἐαυτῶν -ῶν-ῶν
Γεν. ἡμῖν αὐτοῖς-αῖς	ὑμῖν αὐτοῖς-αῖς	ἐαυτοῖς -αῖς-οῖς
Αἰτ. ἡμᾶς αὐτοὺς-άς	ὑμᾶς αὐτοὺς-άς	ἐαυτοὺς -άς-ός

Τας αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίξις σπανιώτατα μεταχειρίζομεθα εἰς τὴν νέαν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ διὰ τοῦτο δλίγα λέγομεν περὶ αὐτῶν ἐστῷ=αὐτῷ κτλ. (μὲ διστοῖν). Πρέπει δέως νὰ μὴ συγχέωμεν τὴν συγκεκομμένη αὐτοπαθῆ ἀντωνυμίαν, ἥτις δασύνεται, μὲ τὴν προσωπικὴν αὐτός, ἥτις ψιλοῦται. Τοῦτο θὰ τὸ διδαχθῶμεν ἐκ πείρων.

§ 93. Ἀλληλοπαθίης ἀντωνυμία.

Ἄγαπᾶτε ὁ εἰς τὸν ἄλλον=Ἄγαπᾶτε ἄλληλους.

Ἐντκύθικ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐνὸς δέχεται ὁ ἄλλος ἀμοιβίως. Ο πρῶτος ἐνέργειται ἐπὶ τοῦ δευτέρου καὶ ὁ δεύτερος ἐπὶ τοῦ πρώτου. Τοῦτο λέγεται ἀλληλοπάθεια.

Ἡ ἀντωνυμίξις ἀλλήλους, ἀλλήλων κτλ., δι' ᾧ δηλοῦται ἡ ἀλληλοπάθεια, λέγεται ἀλληλοπαθής.

Ἀρσενικὸν	Θηλυκόν	Οὐδέτερον
Γεν. ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων
Δοτ. ἀλλήλους	ἀλλήλων	ἀλλήλους
Αιτ. ἀλλήλους	ἀλλήλων	ἀλληλα.

Ἐγειρ μόνον πλαγίκις πτώσεις (γεν. δοτ. κτι.) τοῦ πληθυντικοῦ ἀριθμοῦ. (Διετί δὲν ἔχει ἐνικόν;)

Γύρων. 253. α') Ἀντίγραφον καὶ ἀπομνημόνευσον τὴν πλάσιν καὶ ὀρθογραφίαν τῶν ἀλληλοπ. ἀντων.

ε') Ἀντίγραφον καὶ ἀπομνημόνευσον τὰ κάτωθι ἥπτα :

«Ἄγαπᾶτε ἀλλήλους». «Ἐξουσιογείσθε ἀλλήλους τὰ πκροπτώματα ὑμῶν». «Ἄλληλων τὰ βάρη βασταζετε». «Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες ὅτι ἔμοι μαθηταὶ ἔστε, εἴην ἀγάπην ἔχετε ἐν ἀλλήλοις».

§ 94. Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.

Οὕτος ὁ ἄνθρωπος. Ἐκείνη ἡ πεδιάς. Τόδε τὸ δένδρον.

Τὰς ἀντωνυμ. οὗτος, ἐκείνη κτλ. μεταχειρίζομεθα ὅταν δεικνύωμεν πρόσωπόν τι ἡ πρᾶγμα. Διὰ τοῦτο λέγονται δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι.

Γραμματικὴ Κυριακάτου

Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι εἰναι : οὗτος, αὕτη, τοῦτο ὅδε
ἥδε, τόδε· ἔκεῖνος, ἔκείνη, ἔκεῖνο· τοιοῦτος, τοιαύτη, τοι-
οῦτο (ν)· τοσοῦτος, τοσαύτη, τοσοῦτο (ν)· τόσος, τόση,
τόσον.

Ἐνικὸς ἀριθμός.

Όν. ψεύτος αὕτη τοῦτο
Γεν. τούτου ταύτης τούτου
Δοτ. τούτῳ ταύτῃ τούτῳ
Αἰτ. τούτον ταύτην τοῦτο
Κλ. ως οὗτος

* τοιοῦτος τοιαύτη τοιοῦτο(ν)
τοιούτου τοιαύτης τοιούτου
τοιούτῳ τοιαύτῃ τοιούτῳ
τοιοῦτον τοιαύτην τοιοῦτο (ν)

Πληθυντικὸς ἀριθμός.

Όν. οὗτοι αὕται ταῦται
Γεν. τούτων τούτων τούτων
Δοτ. τούτοις ταύταις τούτοις
Αἰτ. τούτους ταύτας ταῦται,

τοιοῦτοι τοιαύται τοιαύται
τοιούτων τοιούτων τοιούτων
τοιούτοις τοιαύταις τοιούταις
τοιούτους τοιαύτας τοιαύτας

Ἐνικὸς ἀριθμός

Όν. ήδε ήδε τόδε
Γεν. τοῦδε τάχηδε τοῦδε
Δοτ. τῶδε τήδε τῷδε
Αἰτ. τόνδε τάγηδε τόδε

Πληθυντικὸς ἀριθμός

οἵδε αἵδε τάχδε
τῶνδε τῶνδε τῶνδε
τοῖςδε ταῖςδε τοῖςδε
τούςδε τάξδε τάξδε

Ἡ ἀνταν. ὅδε, ήδε, τόδε—οὐδὲν ἄλλο εἰναι ἢ τὰ ἀρθραὶ εἰκ
ποσας τὰς πτώσεις καὶ ἀριθμοὺς μετὰ τοῦ δέ. Διὸ τοῦτο εἰς τὰ
ἥδε, οἵδε, αἵδε κτλ. δὲν θέτομεν περισπωμένην, ἀν καὶ εἶναι μακρό^π
πρὸ βροχέος διότι τονίζονται ώς δύο λέξεις.

Γρμν. 254. α') Ἀπομνημόνευσον κατὰ σειράν τὰς δεικτικὰς ἀντωνυμίας.
ε') Ἀντίγραψον τὴν κλίσιν πασῶν τῶν ἀνωτέρω ἀντων. ὃς ἔχουσι.

Γρμν. 255. α') Κατὰ τὴν : τοιοῦτος γάλληθῆ τοσοῦτος καὶ εἰς τὰ τρί^{την.} ε') Νὰ κλιθῶσιν εἰς τὰ τρία γένη ἡ : ἔκεῖνος καὶ τόσος.

§ 95. Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι.

Τίς ήλθε; Ποῖον ζητεῖς; Πόσον θέλεις;

Αἱ ἀντωνυμίαι δι' ὃν ἐρωτᾶμεν λέγονται ἐρωτηματικαὶ.

Ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμίαι εἰναι; τίς, τίς, τί ποῖος,
ποία, ποῖον πόσος, πόση, πόσον.

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Πληθυντικὸς ἀριθμός.

Όνομ. Χτίς	τίς	τί	τίνες	τίνες	τίνα
Γεν.	τίνος	τίνος	τίνον	τίνων	τίνων
Δοτ.	τίνι	τίνι	τίσι	τίσι	τίσι
Αιτ.	τίνα	τίνα	τίνας	τίνας	τίνα+

Τὸ ἀρσεν. εἶναι δμοιον πρὸς τὸ θηλυκόν.

Γύμν. 256. α') Ἀπομνημόνευσον τὰς ἐρωτ. ἀντων. 6') Ἀντίγραφον τὰ
κητάτερω. γ') Κληνον ποῖος καὶ πόσος καὶ εἰς τὰ τρία γένη.

§ 96. Ἀδρόστοι ἀντωνυμίαι.

Ἄνθρωπός τις. Οίκια τις. Ἀλλος χάρτις κτλ.

Αἱ ἀντωνυμίαι δι' ὃν ἐκφράζεται ἀριστία λέγονται ἀριστοι.

Ἀριστοι ἀντων. εἶναι: τις, τι ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο ἔτερος,
ἔτερη, ἔτερον ἔκατερος, ἔκατερα, ἔκατερον πᾶς, πᾶσα, πᾶν· οὐδείς,
οὐδεμία, οὐδέν μηδείς, μηδεμία, μηδέν οὐδέτερος, οὐδέτερα, οὐ-
δέτερον ἀμφότεροι, ἀμφότεραι, ἀμφότερα· ἔνιοι, ἔνιαι, ἔνια· ὁ δεῖνα,
ἡ δεῖνα, τὸ δεῖνα.

Ἐτερος=ἄλλος. Ο ἔτερος=ο εἰς ἐκ τῶν δύο. Ἐκαδθος=
ἔνις ἔνας ἐκ πολλῶν χωριστά. Ἐκάτερος=καὶ ὁ εἰς καὶ ὁ ἄλλος
ἐκ τῶν δύο ἄλλα χωριστά. Οὐδέτερος=οὔτε ὁ εἰς οὔτε ὁ ἄλλος
ἐκ τῶν δύο. Αμφότεροι=καὶ ὁ εἰς καὶ ἄλλος μαζί.

Ἐνικὸς ἀριθμὸς

Πληθυντικὸς ἀριθμὸς

Όνομ. Ήτίς	τίς	τί	τινές	τινές	τινά
Γεν.	τινός	τινός	τινῶν	τινῶν	τινῶν
Δοτ.	τινί	τινί	τισί	τισί	τισί
Αιτ.	τινά	τινά	τινάς	τινάς	τινά.

Ἡ ἀρ. ἀντων. τις τονίζεται εἰς τὴν λήγουσαν, ἐνῷ ἡ ἐρωτημ.

τίς εἰς τὴν παραλήγουσαν. Ἡ ἀρ. ἐγκλίνεται, ἡ δὲ ἐρωτηματική δὲν ἐγκλίνεται.

Ἐνικός ἀριθμός	Πληθυντικὸς δοιαῖμος
Όνομ. πᾶς πᾶσα πᾶν	πάντες πᾶσαν πάντα
Γεν. παντὸς πάσης παντὸς	πάντων πασῶν πάντων
Δοτ. παντὶ πάσῃ παντὶ	πᾶσι πᾶσαι πᾶσι
Αἰτ. πάντα πᾶσαν πᾶν	πάντας πάσας πάντα

Ἡ οὐδεὶς καὶ μηδεὶς κλίνονται ὅπως τὰ ἀριθμητικά: εἰς, μέρη ἔν. Ἡ δεῖνα ἡ κλίνεται κατὰ τὴν γ' κλίσιν, γεν. δεῖνος, δοτ. δεῖνα κτλ., ἡ μένει ἀκλιτος: ὁ δεῖνα, τοῦ δεῖνα κτλ. Αἱ λοιπαὶ ἀριθμοὶ ἀντων. κλίνονται ως τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα ἐπίθετα.

Γύμν. 237. α') Ἀπομνημόνευσον τὰς ἀρ. ἀντων. δ') Ἀντίγρ. τὴν κλίσιν τῶν: τίς καὶ πᾶς εἰς τὰ τρία γένη.

§ 97. Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι.

1. Ἀπώλεσα τὸ βιβλίον.

α). Ἀπώλεσα τὸ βιβλίον, τὸ ὄποιον ἡγόρασα χθές

Ἡ περίοδος (1) ἔχει μίαν πρότ., ἡ δὲ περίοδος α' ἔχει δύο. Η δευτέρη πρότ. (τὸ δποῖον ἡγόρασκ χθές), ἀναφέρεται εἰς τὴν προηγούμενην **βιβλίον**. Ἡ πρότ. αὕτη, ητις προσδιοίζει τὸ βιβλίον, συδέεται μὲ τὰ προηγούμενα διὰ τῆς λέξεως τὸ **ὄποιον**.

Αἱ ἀντων. δι' ὃν συγδέονται προτάτεις ἀναφερόμεναι εἰς προηγούμενα ως προσδιορισμοὶ λέγονται **ἀναφορικαὶ**.

Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι είναι: ὅς, ἥ, ὅ. ὅστις, ἥτις, ὅ, τι· ὄποιος, ὄποια, ὄποιον· ὁ ὄποιος, ἡ ὄποια, τὸ ὄποιον· ὅσπερ· ἥπερ, ὅπερ· ὄπόσος, ὄπόση, ὄπόσον· οἵος, οἴα, οἴος, οἴσος, οἴη, οἴσον.

Ἐνικός ἀριθμός.

Όνομ.	ὅς	ἥ	ὅ	ὅστις	ἥτις	ὅ, τι
Γεν.	οὖ	ἥς	οὖ	οὔστινος	ἥστινος	οὔτινος
Δοτ.	ὅ	ἥ	ὅ	ὅτινι	ἥτινι	ὅτινι
Αἰτ.	ὅν	ἥν	ὅ	ὅντινα	ἥντινα	ὅ, τι

Πληθυντικός δεινός.

Όνομ.	οί	αἱ	ἡ	οῖτινες	αῖτινες	ἥτινα
Γεν.	ῶν	ῶν	ῶν	ῶντινων	ῶντινων	ῶντινων
Δοτ.	οῖς	αῖσ	οῖς	οῖστινιν	αῖστινιν	οῖστινιν
Αἰτ.	οῖς	αῖς	ἡ	οῦστινας	ἄστινας	ἥτινα.

“Η ἀντων. δοτις εἶναι σύνθετος ἀπὸ τὴν ἀναφορ. δε καὶ τὴν ἀδρ. τις, μένουσι δὲ ἀμφότεραι ἀμετάβλητοι εἰς πάσας τὰς πτώσεις.

Γύρν. 238. α') "Απομνημόνευσον τὰς ἀναφορ. ἀντων. δ') Ἀγγειραψον ὡς ἔχει τὴν δε καὶ δοτις:

Γύρν. 239. α') Ἀντικατάστησον τοὺς τύπους τῆς ἀντων.: δ ὄποιος δι' ἀναλόγων τῆς: δοτις:

ΧΟ φίλος, δ ὄποιος ἀνεχώρησεν, ἐπεκνῆλθεν. Ή πεδιάς, ή ὄποια διαβρέχεται ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ, εἶναι γονιμωτάτη. Τὰ παιδία, τὰ ὄποια μελετῶσι, προβίβαζονται. Οἱ γέροντες, οἱ ὄποιοι συμβουλεύουσι τὰ καλά, εἶναι σεβαστοί. Αἱ γυναῖκες, αἱ ὄποιαι δὲν ἐργάζονται, εἶναι ἀνόητοι. X

Γύρν. 240. Ἀντικατάστησον τὴν δε διὰ τῆς: δ ὄποιος;

‘Απόφευγε ἀνθρώπον, δι νομίζεις φαῦλον. ‘Απόφευγε ἀνθρώπους, διν αἱ πράξεις εἶναι κακοί. Πλησίαζε ἀνθρώπους, διν τὰ αἰσθήματα εἶναι εὐγενῆ. ‘Αγδπα τὸν φίλον, δι εὔρες πιστόν. Οἱ ποταμοί, διν τὸ ρέμα εἶναι δρμητικόν, δὲν εἶναι πλευστοί. Ή μήτηρ, ή διοίδεις ἐπέστρεψεν ἐκ μακρινῆς χώρας, ἥσθανθη ἀπερίγραπτον χαράν. Ή κολούθησε τὴν συμβουλήν, ή μοις ἔδωκας.

1. Νομίζω ὅτε θὰ φύγῃς=Νομίζω πῶς θὰ φύγῃς.

2. “Ελαύον δ,τι εἴητησα=“Ελαύον δ,τι (πρᾶγμα) εἴητησα.

Τὸ οὐδέτερον τῆς ἀναφορ. ἀντων. δ,τι (δοτις, ἡτις, δ,τι) εἶναι διμοιρίγονο μὲ τὸν εἰδικὸν σύνδεσμον δτι.

“Οταν τὸ δτι δύναται ν’ ἀντικατασταθῇ μὲ τὸ πῶς, γράφεται ως σύνδεσμος, δηλ. χωρὶς κόρμα (1).

“Οταν μετὰ τὸ δ,τι δύναται νὰ ὑπονοηθῇ ή λέξις πρᾶγμα, γράφεται ως ἀντωνυμ. δηλ. μὲ κόρμα (2).

Γύρν. 241. Εἰς τὰ κενά... νὰ τεθῶσιν δτε ἡ ὅ.τε :

Μὴ ἐπιγειρεῖς... δὲν δύνασαι. Φρονῶ... ἔχομεν ἀδικον. "Εὔχον.... θὰ ἀναγωρήσῃς καὶ... θὰ λάβῃς.... ἀποκιτεῖς. Δὲν ἀμφιβάλλω.... θὰ προσέβιξασθῇς. "Ο.... θὰ πρεβίξασθῇς δὲν ἀμφιβάλλω. Πρῆξον.... νομίζεις δρθόν. "Ο.... νομίζεις δρθὸν πρῆξον. Εἶναι βέβαιον.... θὰ φέρωσιν εἰς τὸ σχολεῖον... εἶναι χρήσιμον εἰς τὴν διδασκαλίαν. "Ο.... ἔχειεώστουμάθε.... τὸ ἐπλήρωσα.

ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ

§ 98. Διαθέσεις.

1. γράφω, λέγω κάπτω κτλ.
2. διδάσκομαι, εὐεργετοῦμαι, τιμωροῦμαι, κτλ.
3. ἐνδύομαι, κτενίζομαι κτλ.
4. ζῶ, θυμίω, είμαι κτλ.

Εἰς τὴν σειρὰν 1 τὸ ὑποκείμενον ἐνεργεῖ. Εἰς τὴν σειρὰν 2 τὸ ὑποκ. πάσχει, ἢτοι δέχεται ἐνέργειαν ἄλλου. Εἰς τὴν σειρὰν 3 τὸ ὑποκ. ἐνεργεῖ καὶ τὴν ἐνέργειάν του μεταβιβάζει εἰς τὸν ἔκυτόν του. Εἰς τὴν σειρὰν 4 τὸ ὑποκ. οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει.

"Η λέξις ἥτις δεικνύει, ὅτι τὸ ὑποκ. ἐνεργεῖ ἢ πάσχει ἢ εύρίσκεται εἰς κατάστασιν, καθ' ἣν οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει, λέγεται ρῆμα

"Οταν τὸ ὑποκ. ἐνεργῇ, τὸ ρῆμα λέγεται διαθέσεως ἐνεργητική (1). "Οταν τὸ ὑποκ. πασχῇ, διαθέσεως παθητικής (2). "Οταν τὸ ὑποκ. ἐνεργῇ καὶ τὴν ἐνέργειάν του μεταβιβάζῃ εἰς τὸν ἔκυτόν του διαθέσεως μέσης. "Οταν δὲ τὸ ὑποκ. οὔτε ἐνεργεῖ οὔτε πάσχει, τὸ ρῆμα λέγεται διαθέσεως οὐδετέρας.

"Ωστε κι διαθέσεις τῶν ρήματων εἰναι τέσσαρες : ἐνεργητική παθητική, μέση καὶ οὐδετέρα.

"Αντὶ νὰ λέγωμεν : ρῆμα διαθέσεως ἐνεργητικῆς κτλ. δυνάμεων νὰ λέγωμεν συντομότερον ; ρῆμα ἐνεργητικὸν κτλ.

Γύρν. 242. Χώρισον εἰς 4 στήλας, εἰς μίαν τὰ ἐνεργητικά, εἰς ἄλλην τὰ παθητικά, εἰς ἄλλην τὰ μέσα καὶ εἰς ἄλλην τὰ οὐδέτερα ρήματα.

κόπτω, διώκομαι, ἐκδύομαι, ζῶ, θεωροῦμαι, θηταίνω,
κολυμβᾶ, υδρίζομαι, ξυρίζομαι (μόνος μου), ξυρίζομαι (ύπὸ τοῦ κου-
ρέως), κοιμῶμαι, ἀκολουθῶ, νίπτομαι, λούμαι, εῖμαι, ἀκολουθοῦ-
μαι, ἀναπαύομαι, ἐνοχλοῦμαι, κτενίζομαι (ύπὸ τῆς μητρός), κτενί-
ζομαι (μόνος μου), κτίζω, σκέπτω, πολεμοῦμαι.

Ἐνεργητικόν	Θεραπεύω	Παθητικόν	Θεραπεύομαι
»	ἀγαπῶ	»	ἀγαπῶμαι
»	παρατηρῶ	»	παρατηροῦμαι
»	βεβαιῶ	»	βεβαιοῦμαι

Γύμν. 245. Παραπλεύρως ἐκάστου ἐνεργητ. ἔρματος νὰ γραψῃ, ώς ἀνω-
τέρω, τὸ ἀντίστασιον παθητικόν :

πκιθεύω, ἀποκλείω, συμβουλεύω, συνοδεύω—νικῶ, τιμῶ, ἀγαπῶ,
ἔρωτῶ—ἐνυγήθ, παρακαλῶ, παρακινῶ, ἀκολουθῶ, κρατῶ—ἐξυψῶ,
διαρθῶ.

§ 99. Ἀποθετικὰ φύματα.

Ἐργάζομαι, βούλομαι, (νέλω) κτλ.

Τα ἔρματα : ἐργάζομαι σημαίνει, ὅτι ἐνεργῶ, ὥστε είναι ὁρικά
ἐνεργητικά. Και τὸ : βούλομαι είναι ἐνεργητικόν. Καὶ ὅμως ἔχουν
κατάληξιν παθητικήν. "Υπάρχουν καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἔρματα, τὰ
όποια είναι διαθέσεως ἐνεργητικῆς καὶ ἔχουν κατάληξιν παθητικήν.

Τὰ ἔρματα, τὰ ὅποια είναι διαθέσεως ἐνεργητικῆς καὶ ἔχουν
κατάληξιν παθητικὴν λέγονται ἀποθετικὰ ἔρματα.

Τα συναθέστερα ἀποθετικά ἔρματα είναι τὰ : ἐργάζομαι, βούλο-
μαι, δύναμαι, ἔρχομαι, δέχομαι, παραδέχομαι, ὑπισχνοῦμαι, θεω-
μαι (παρατηρῶ), ἀκροῶμαι, εὔχομαι, αἰσθάνομαι, σκέπτομαι.

Τὰ ἀποθετικὰ ἔρματα δὲν ᔁχουν ἐνεργητικὸν τύπον, δὲν λέγο-
μεν ἐργάζω, ἔρχω κτλ.).

Γύμν. 244. α') Ἀντιγραφον τὰ ἀνωτέρω ἀποθετικὰ ἔρματα. β') Σημα-
τίσσον παραπλεύρως ἐκάστου τὸ α' πληγυντικόν πρόσωπον (ἐργάζομαι—ἐργά-
ζόμεθα κτλ.).

100. Χρόνοι τοῦ ὁμίλου.

Οἱ χρόνοι τοῦ ὁμίλου εἰναι :

Ἐνεστώς, δοτις δηλοῖ τὸ παρόν, δηλαδὴ δτι τὸ ὑπὸ τοῦ ὁμίλου σημανόμενον γίνεται τώρα π. χ. λέγω, τρώγω.

Παρατατικός, δοτις δηλοῖ, δτι τὸ ὑπὸ τοῦ ὁμίλου σημανόμενον ἔχηκολούθει νὰ γίνεται εἰς τὸ παρελθόν π. χ. ἔγραφον, ἐβάδιζον.

Μέλλων διαρκής, δοτις δηλοῖ, δτι τὸ ὑπὸ τοῦ ὁμίλου σημανόμενον θὰ γίνεται εἰς τὸ μέλλον διαρκῶς π. χ. θὰ λύω, θὰ γράψω.

Μέλλων σιγματίος, δοτις δηλοῖ, δτι τὸ ὑπὸ τοῦ ὁμίλου σημανόμενον θὰ γείνη εἰς τὸ μέλλον καὶ θὰ παύσῃ π. χ. θὰ λύσω, θὰ γράψω.

(Ὑπάρχει καὶ μέλλων τετελεσμένος, δοτις δηλοῖ, δτι τὸ ὑπὸ τοῦ ὁμίλου σημανόμενον θὰ είναι τελειωμένον εἰς τὸ μέλλον π. χ. θὰ ἔχω γράψυ. Άλλὰ περὶ αὐτοῦ δέν καθόμομεν λόγον).

Ἄρριστος, δοτις δηλοῖ. δτι τὸ ὑπὸ ὁμίλου σημανόμενον ἔγενετο εἰς τὸ παρελθόν ἀπροσδιορίστως π. χ. ἔγραψκ, ἐμκθον.

Ηαρακείμενος, δοτις δηλοῖ τὸ τετελεσμένον ἐν τῷ παρόντι π. χ. ἔχω γράψυ (τώρα).-

Ὑπερδουνιέλικος, δοτις δηλοῖ τὸ τετελεσμένον εἰς τὸ παρελθόν π. χ. είχον γράψυ (πρότερον).

Γύρν. 245. α') Νὰ σχηματισθῇ τὸ α' ἔνικ. πρός. πάντων τῶν χρόνων τοῦ ὁμίλου : λύω, πατέσω, φυτέω, 6') Νὰ ἀπομνημονευθῇ ἡ σειρὰ ὅλων τῶν τῶν χρόνων σύτῳ : ἐνεστώς λύω, παρατατικός ἔλυσον, μέλλων διαρκής θὰ λύσωται.

Γύρν. 246. Νὰ γραφοῦν κατακορύψως δῆλοι εἰς χρόνοι καὶ παραπλεύρως ἐκάστου νὰ γράφεται τὸ ἀρμέζον ἐκ τῶν κατωτέρω :

Σλεγον, θὰ βαδίσω, βεδζώ, ἔκοψκ, ἔκοπτον, ἔχω φάγη, θὰ τρέξω, θὰ τρέχω, είχον φυτεύση, πολεμῶ, θὰ πολεμήσω, ἔκράτουν, είχον κρατήση, ἔκινησκ, ἔτρωγον, είχον φυλάξη, φυλάττω, ἔφύλαττον, ἔτρλαξ, θὰ φυλάττω, θὰ φυλάξω, γκωρίζω, θὰ γκωρίσω.

"Οσα ὁμίλοι ἐσχηματίσκεν ἀνωτέρω εἰς οἵους τοὺς χρόνους ἤσκαν ἐνεργητικά. Τώρα θὰ σχηματίσωμεν ποθητικά :

Ἐνεστ. λθομαι, Πχραττετ. ἐλυόμην, Μέλλων διαρκής θὰ λέω-

μαι, Μέλλ. στιγμ. Θὰ λυθῶ, Ἄρρ. ξεῖνθην, Παρακ. ἔχω λυθῆ, Υπέρσ. είχον λυθῆ.

Γύμν. 247. α') Ως ἀγωτέρω γὰ σχηματισθῶσιν ὅλοι οἱ πεθητ. χρόνοι (νὰ γραφοῦν δημος κατακορύψω) τῶν ῥημάτων : λύομαι, πατεῖσθαι, θεραπεύομαι. β') Νά απομνημονεύθουν κατά σειράν.

§ 101. Αὔξησις.

Ο παρατατικὸς καὶ ὁ ἀόριστος λαρμάνουσιν αὔξησιν, ἢτις εἶναι συλλαβικὴ ἡ χρονική.

Συλλαβικὴ αὔξησις εἶναι: ν προσθήκην ἐνὸς ψιλούμενου ε εἰς τὴν ἀρχὴν τῶν ἀπὸ συμφώνου ἀρχομένων ῥημάτων π. χ. λύω, ἔλυον.

Χρονικὴ αὔξησις εἶναι: ἡ τροπὴ τοῦ ἐν ἀρχῇ τοῦ ῥημάτος βραχέος φωνήντος εἰς μακρόν π. χ. ἀκούω—ήκουον, ἐλπίζω—ῆλπιζον, ὁδοποιῶ—διδοιπόρον κτλ.

Εἰς τὴν χρονικὴν αὔξησιν τρέπεται:

τὸ	α	εἰς	η	π. χ.	ἀκούω—ήκουον
>	ε	>	η	>	ἐλπίζω—ῆλπιζον
>	ο	>	ω	>	օδηγῶ—ῳδήγουν
>	αι	>	ῃ	>	αισθάνομαι—ἥσθανόμην
>	οι	>	ῳ	>	οἰκῶ—ῳκουν
>	αι	>	ην	>	αὐξάνω—ηγένον
>	εν	>	ην	>	εὔχομαι—ηγένον
τὸ	βραχὺ	εἰς	ι	μακρὸν	ισχύω—ησχύων
,	υ	>	υ	>	ὑβρίζω—ηὑβρίζον.

Η συλλαβικὴ αὔξησις πάντοτε ψιλοῦται.

Τὸ ο μετὰ τὴν συλλαβικὴν αὔξησιν διπλασιᾶζεται π. χ. ῥάπτω—ῥρεοχπτων.

Η χρονικὴ αὔξησις ἀκολουθεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ ἐνεστῶτος π. χ. ἀγύρορχω—ηγύρορχοι (ψιλή καὶ εἰς ἐνεστ. καὶ εἰς παρατατ.). ἀμαρτῶ—ημαρτῶν (διαστικά καὶ εἰς ἐνεστ. καὶ εἰς παρατατ.).

Γύμν. 248. α') Ἀντίγραψον τρεῖς φοράς τὸν πίγακα τῆς χρυσικῆς αὐξάνεσσος καὶ ἀπομημόνευσσον. β') Ἀντίγραψον εἰς δύο στήλας τὰ κάτωθι ῥήματα τοῖς τὴν μίαν ὅσα θέλουν συλλαβικήν αὐξησαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην ὅσα θέλουν χρυσικήν :

Θερμόνομαι, σκέπτομαι, ἀκολουθῶ, φυλάττω, ὀδοιπορῶ, ἵατρεύω,
ὑψώνω, πατῶ, κρύπτω, ἐρωτῶ, εὔλογῶ, αὐθαδίαζω, αἰσθάνομαι, δέχομαι,
δινομαζῶ, πτυπῶ, ἔρχομαι.

*Ενεστ. ἀγοράζω Παρατατ. ὑγρόρασον Άρρ. ὑγρόρασσα.

Γύμν. 249. Ως ἀνωτέρῳ γάρ γραφῶσιν εἰς ἔνεστ., παρατατ. καὶ ἄρρ. τὰ ῥήματα :

~~Χαρανίζω, ἐμμηνεύω, ὀδεύω, αἰθριάζω, εὐχαριστῶ, αἰκοδομῶ, αὐθαδίαζω, εὐλογῶ, φυλάττω, κρύπτω, ἀσπτῶ, κρατῶ, γράφω, ἐρωτῶ, ἀκολουθῶ, τρέχω, εὐχαριστῶ, ὑψώνω, ἵατρεύω, δινομαζῶ, ὄμιλῶ, ἐμποδίζω.~~

διώκω—ἐδίωκον	καταδιώκω—κατεδίωκον.
ἀκολουθῶ—ἠκολούθουν	ἐξακολουθῶ—ἐπακολούθουν.

Τὰ ἡπό προθέσεων σύνθετα ῥήματα αὐξάνονται ἐσωθεν τῇς προθέσεως· π. χ. καταδιώκω—κατεδίωκον, ἐξακολουθῶ—ἐξηκολούθουν κτλ.

Γύμν. 250. Νὰ γραφῶσιν ὡς εἰς τὸ προηγούμενον γύμνασμα εἰς ἔνεστ. παρατ. καὶ ἄρρ. τὰ ῥήματα :

~~Ιχενφρανίζων συναθέντως προσφύλαττως ὑπεργράφων συνεδίπορθων
ὑπερηγαπεῖνταιπληπίζων κατελομάζων, συνηπληλωγκατέσκαπτων παρέμματα
ποδίζεινται~~

1. σὺν πράττω—συμπράττω	2. σὺν κρατῶ—συγκρατῶ
ἐν ἔσινω—ἐμέσινω	σὺν χωρῶ—συγχωρῶ
σὺν φωνῶ—συμφωνῶ	ἐν γράφω—ἐμγράφω
3. σὺν λαμβάνω—συλλαμβάνω	4. σὺν μείζομαι—συμμείζομαι
σὺν ἀσπτῶ—συμφάπτω	ἐν νοῶ—ἐννοῶ

Τὸν πρὸ τῶν γειτεοφύλων τρέπεται εἰς μ. (1) πρὸ τῶν οὐρανῶν

σκορφώνων εἰς γ (2) καὶ πρὸ τῶν. ὅγοιν (3) καὶ ἔνορίων ἀφομοιοῦται πρός αὐτά.

Ἐνεστ. συμπράττω συγκρατῶ συλλαμβάνω συμμερίζομαι
 Παρατ. συνέπραττον συνεκράτουν συνελάμβανον συνεμερίζομην
 Μελλ. θὰ συμπράξω θὰ συγκρατήσω θὰ συλλάβω θὰ συμμερίσθω
 Άρρ. συνέπραξξ συνεκράτησα συνέλαβον συνεμερίσθην.

Εἰς τὸν παρατατ. καὶ ἄρρ. ἐπανέρχεται τὸ ο, διότι πρὸ αὐτοῦ δὲν εἶναι πλέον χειλεύφωνον, οὐρανισκόφωνον κτλ. ἀλλ' εἶναι φωνῆν, τὸ ε τῆς αὐξήσεως.

Γύμν. 231. Νὰ σχηματισθῶσιν, ως ἀγωτέρω, εἰς ἔγεστ. παρατ. μέλλ. καὶ ἄρρ. τὰ βήματα τῶν σειρῶν 1, 2, 3, 4.

Τινὰ βήματα, ἀρχόμενα ἀπὸ ε, εἰς τὴν αὔξησιν τρέπουσιν αὐτό εἰς εε ἀγτὶ εἰς η. Τοιαῦτα εἶναι:

ἔχω—εἴχον, ἔργαζομαι—εἰργαζόμην, ἐλκύω—εἴλκουσον, ἔπομπι—εἰπόμην, ἐθίζω—εἴθησον, ἐλίσσω—εἴλισσον καὶ ἄλλα τινά.

Ανωμάλως αὐξάνουσι τὰ ἔξτις βήματα

ἐνοχλῶ—ἡνῶχλουσον—ἡνῶχλησα, ἀνορθῶ—ἡνώρθουσον—ἡνώρθωσα,
 ἑορτάζω—έωρταζον—έωρτασα, ἀμφισβήτω—ἡμφεσβήτουσον—ἡμφεσβήτησα,
 ἀνέχομαι—ἡνειχόμην.

§ 102. Ηαραδύνθετα δήματα.

1. σὺν	ἔργον	—	συνεργός	Ἐκ τούτου βήμα: συνεργῶ
2. ὑπὸ ὄπτος (έρατος)	—	ὑποπτός	»	»
3.			»	»
4.			»	»
5.			»	»
6.			»	»
7.			»	»
8.			»	»

Ἐκ τοῦ σὺν καὶ ἔργον γίνεται τὸ σύνθετον ὄνομα συνεργός

καὶ ἐκ τοῦ συνθέτου τούτου τὸ ῥῆμα συνεργῷ. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον γίνονται καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἀνωτέρω ῥήματα. Δηλαδὴ γίνονται εἴς ὀνομάτων συνθέτων.

Τὰ ῥήματα τὰ γινόμενα εἴς ὀνομάτων συνθέτων λέγονται παρασύνθετα· π. χ. συνεργός—συνεργῷ, ὑποπτος—ὑποπτεύω κτλ.

Γέμν. 232. Ἀντίγραφον τῶν ἀνωτέρω πίνακα (1, 2, 3 κτλ.) καὶ ἀπομνημόνευσσον τὴν ὁρθογραφίαν.

1. συνεργῷ	συνεργούν	συνεργησα κτλ.
2. εὐθυμῷ	εὐθύμουν	εὐθύμησα.

Εἰς τὸ : συνεργῷ (1) τὸ πρῶτον συνθετικὸν εἶναι πρόθεσις (σὺν). Εἰς τὸ : εὐθυμῷ τὸ πρῶτον συνθετικὸν (εὖ) δὲν εἶναι πρόθεσις.

“Οταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν τῶν παρασυνθέτων ῥημάτων εἶναι πρόθεσις, ἡ αὔξησις γίνεται ἔσωθεν τῆς προθέσεως· π. χ. συνεργῷ—συνεργούν, ὑποπτεύω—ὑποπτεύον, προφητεύω—προεφήτευον κτλ.

“Οταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν τῶν παρασυνθέτων δὲν εἶναι πρόθεσις, ἡ αὔξησις γίνεται ἔξωθεν· π. χ. εὐθυμῷ—ηὐθύμουν, διατυχῷ—διδυστύχουν κτλ.

“Υπάρχουσι καὶ μερικαὶ ἔξαιρέσεις καὶ ἀνωμαλίαι· τὰς ὅποιας δὲν εἶναι τοῦ παρόντος νὰ ἔξετάσωμεν.

Γέμν. 233. Νὰ σχηματισθῇ τὸ πρῶτον ἐνικόν πρόσωπον παρατ. καὶ ἀρ. τῶν παρασυνθέτων τοῦ πίνακος 1—8.

Γέμν. 234. Νὰ σχηματισθῇ τὸ πρ. ἐν. προσ. τῶν ἀνωτέρω ῥημάτων τὰ ὅποια δέν εἶναι παρασύνθετα, ἀλλ᾽ ἀπλῶς οἰνθετα.

ἀπελευθερῷ, συνομολογῷ, καθισθηγῷ (κατὰ ὄδηγῷ), κατοικῷ, ἐπαινῷ (ἐπὶ κινῷ), παραινῷ, διαιρῷ (διὰς αἰρῷ) ἀρχιρῷ (ἀπὸς αἱρῷ) ἔξαρῳ, ἀνχυωρῷ, συγχωνεύω, συμβουλεύω.

§ 103. Κατάληξις, θέμα, χαρακτήρ.

λύ ω, γράψε ω, πλέκε ω, λέγε ω.

Κατάληξις λέγεται τὸ μεταβαλλόμενον μέρος τοῦ ῥήματος (ώς καὶ παντὸς ἀλλού κλιτοῦ μέρους τοῦ λόγου) θέμα τὸ μή μεταβαλλόμενον.

Χαρακτήρει λέγεται τὸ τελευταῖον γράμμα τοῦ θέματος: π.χ. τοῦ λύω χαρακτήρει εἶναι τὸ ν, τοῦ γράφω τὸ φ, τοῦ πλέκω τὸ κ, τοῦ λέγω τὸ γ κτλ.

Τῶν συνηρημένων δημάτων ὁ χαρακτήρει εὑρίσκεται ἀπό τὸν ἀσυνάριθτον τύπον: π.χ. τιμώ—τιμα, ποιέω—ποιει, δηλόω—δηλοι κτλ.

Οταν τὸ θέμα λήγῃ εἰς δίφθογγον, χαρακτήρει εἶναι ὅλη ἡ δίφθογγος: π. χ. φυτεύω—φυτευ, ἀκούω—ἀκου, κλείω—κλει κτλ.

Εἰς τὰ εἰς πιστο λήγοντα δημάτα χαρακτήρει δὲν εἶναι τὸ τ, ἀλλὰ τὸ πρὸ αὐτοῦ π. π. χ. κόπτω—κόπτ—κοπ, δίπτω—διπ, καλύπτω—καλυπτ, σκάπτω—σκαπ.

Αὐτὸ τὸ εἰς λέγεται πρόσφυμα, δηλαδὴ κατί ποῦ ἐφύτεωσε ἐπάνω εἰς τὸ δῆμα, δηλαδὴ κατί ζένον ποῦ προστεθη.

Γύμν. 233. Νὰ χωρισθοῦν τὰ δήματα εἰς θέμα καὶ κατάληξιν καὶ ὁ χαρακτήρει γάρ γράφεται μὲν μεγαλύτερον γράμμα: (πλέκω—πλεκ ω) πλύνω, λέγω, καίρω, μένω, τρίβω, ἀκούω, λούω, λύω, κλείω, σιωπῶ, ὀρμῶ, τιμῶ, νικῶ, ποιει, κινγῶ, θεωρῶ, σηλῶ, μορφῶ, μισθῶ, κύπτω, κρύπτω, δίπτω, βλάπτω.

§ 104. Περὶ ἐγκλίσεων.

Αἱ ἐγκλίσεις ὡς εἴδομεν εἰς προηγούμενα μαθήματα, εἶναι τρεῖς:

‘Οριστική, ἥτις ἐκφράζει τὸ ὀρισμένον καὶ βέβαιον, π. χ. λύω, γράφω.

‘Υποτακτική, ἥτις ἐκφράζει τὸ ἀναμενόμενον ἢ τὸ ἀμφίβολον: π. χ. ὅταν ἔλθω, ἐὰν γράψω.

Προστακτική, ἥτις ἐκφράζει προσταγὴν (λέγε, γράφετε) ἢ καὶ παρακλησιν, ὅταν ἀποτεινώμεθα εἰς ἀνώτερον (ἔλεγον, ἐνεργήσατε).

(‘Η ἀρχαῖα ἐλληνικὴ ἔχει καὶ ἄλλην ἐγκλισιν, τὴν εὐκτικήν, ἥτις δηλοῖ εὐχήν, ἐπιθυμίαν ἢ ἀριστίαν’ π. χ. εἶθε γὰ ἔλθη κτλ. ‘Η νέα ὄμως ἐλληνικὴ δὲν τὴν ἔχει’).

‘Η μετοχὴ δὲν εἶναι ἐγκλισις.

§ 105. Κλίσις ἐνεργητικοῦ βασιτόνος ὁνυμάτος

Ἐνεστώς.

Ὀριστική	Υποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
λύω	ἐξὸν λύω	λύει	οἱ λύων
λύεις	» λύῃς	ἄξι λύῃ	ἡ λύουσι
λύει	» λύῃ	λύετε	τὸ λύον
λύομεν	» λύωμεν	ἄξι λύωσι	
λύετε	» λύητε		
λύουσι	» λύωσι		

Τὸ θέμα εἶναι λυ. Ὁ, τι εἶναι ἐπὶ πλέον εἶναι καταληγεῖς.

Γύμν. 236. α') Ἀντίγραψον· ὡς ἀνωτέρω τὸ ρῆμα λύω, ἀλλὰ μὲν χωρισμένας τὰς καταλήξεις ἀπὸ τὸ θέμα. β') Νὰ κλιθῶσιν ὡς ἀνωτέρω τὰ ρήματα πατέσσω, λατρεύω· τὸ πρῶτον μὲν ἡνωμένας τὰς καταλήξεις εἰς τὸ θέμα καὶ τὸ δεύτερον μὲν χωριστάς. γ') Ἀπομνημόνευσον τὴν δρθιγραφίαν τῶν καταλήξεων τοῦ ἐνεστῶτος.

Παρατατικός.

Ὀριστική		
ἔλυον	ἔ λυ ον	ῆκουον
ἔλυες	ἔ λυ ες	ῆκουες
ἔλυε	ἔ λυ ε	ῆκουε
ἔλυομεν	ἔ λύ ομεν	ῆκούομεν
ἔλύετε	ἔ λύ ετε	ῆκούετε
ἔλυον	ἔ λυ ον	ῆκουον

Ο παρατατικός ἔχει μόνον δριστικήν.

Εἰς τί καὶ τί εἶναι χωρισμένον τὸ ρῆμα λύω εἰς τὴν δευτέρων στήλην; Τί αὐξῆσιν ἔχει τό: λύω καὶ τί τό: ἀκούω;

Γύμν. 237. α') Νὰ κλιθῶσιν εἰς τὸν παρατατικὸν μὲν χωριστὰς καταλήξεις τὰ ρήματα: κρύπτω, φυτεύω, πλέω. β') Νὰ κλιθῶσι μὲν ἡνωμένας καταλήξεις τα ρήματα: ἐγγίζω, ἀλείφω, προσεγγίζω, ἐξαλείφω. γ') Ἀπομνημόνευσον τὴν δρθιγραφίαν τῶν παρατ.

Μέλλων

Μέλλων διαρκής — Ὁριστική.

θὰ λύω
θὰ λύῃς
θὰ λύῃ
θὰ λύωμεν
θὰ λύητε
θὰ λύωσι

Μέλλων στιγμιαίος — Ὁριστική.

θὰ λύσω
θὰ λύσῃς
θὰ λύσῃ
θὰ λύσωμεν
θὰ λύσητε
θὰ λύσωσι

Ο μέλλων, ὅπως καὶ ὁ παρατατικὸς ἔχει μόνον ὄριστικήν.

Μὲ τί ὁμοιάζει ἡ ὄριστική τοῦ μέλλοντος διάφοροι;

Γύμν. 238. α') Νὰ ἀντιγραφοῦν οἱ ἀνωτέρω δύο μέλλοντες μὲ κωριστάς καταλήξεις. β') Νὰ κλιθοῦν εἰς τοὺς δύο μέλλοντας μὲ ἡγωμένας καταλήξεις τὰ δήματα : κλείω, λούω, θεραπεύω.

Γύμν. 239. Νὰ κλιθοῦσιν εἰς ἔνεστ., παρατ. καὶ δύο μέλλοντας : ἀκούω, ἐρμηγεύω.

1. λείπω λείπειν σω=λείψω	2. πλέκω πλέκειν σω=πλέζω
τρίβω τρίβειν σω=τρίψω	τρέγω τρέγειν σω=τρέζω
γράψω γράψειν σω=γράψω	ἐκλέγω ἐκλέγειν σω=ἐκλέξω
κόπτω κόπτειν σω=κόψω	κηρύττω — κηρύξω

4. γυμνάζω γυμνάζειν σω=γυμνάσω
πείθω πείθειν σω=πείσω
σπεύδω σπεύδειν σω=σπεύσω.

Χειλόφωνον (π. 6, φ) μετὰ τοῦ σ γίνεται ψ (1).

Οὐρανισκόφωνον (κ, γ, χ) μετὰ τοῦ σ γίνεται ξ (2).

Καὶ τὰ ἔχοντα δύο ττ θέλουν εἰς τὸν μελλ. κ.τ.λ. ξ (3).

Τὸ ζ, τὸ θ καὶ τὸ δ πρὸ τοῦ σ ἀποδίχλονται (4).

Γύμν. 240. Νὰ κλιθῇ ἡ στιγμιαίος μέλλων τῶν ἥημάτων : κοιτάω, ἀκείφω, συντρίβω, ἀνοίγω, φυλάττω, φωτίζω, γυμνάζω, καλύπτω.

'Αόριστος α'.

Οριστική	Υποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
έλυσε	ἐξην λύσω	λύσουν	ό λύσας
έλυσες	» λύσης	ἔς λύσῃ	ή λύσεσσε
έλυσε	» λύσῃ	λύσατε	τὸ λύσαν
έλύσαμεν	» λύσωμεν	ἔς λύσωσι	
έλύσατε	» λύσητε		
έλυσαν	» λύσωσι		

'Ο ἀόριστος φυλάκτει τὴν αὐξῆσιν μόνον εἰς τὴν ὄριστικήν.
Μὲ τί ὁμοιάζει τὸ ὑποτακτικὸν τοῦ χορίστου;
Τὸ θέμα εἶναι καὶ ἐδῶ λν. "Ο, τι εἶναι μετ' αὐτὸν εἶναι καταλήξεις."
Γόμν. 261. α') Ἀντίγραφον διλογίων τῶν ἀόριστον ὡς ἀνωτέρῳ μὲ χωριστὰς καταλήξεις. β') Νὰ κλιθῇ ὁ ἀόριστος τοῦ ἥγηματος φυτεύω πρώτον μὲ γηγωμένας καὶ κατόπιν πάλιν μὲ χωριστὰς καταλήξεις.

διέλυσε ἐξην διελύσω διέλυσον ο διελύσας κτλ.

"Οπως εἰς τὰ ἀπλά, οὕτω καὶ εἰς τὰ μετὰ προθέσεων σύνθετα
ἡγήματα ὁ ἀόριστος φυλάκτει τὴν αὐξῆσιν μόνον εἰς τὴν ὄριστικήν.

Γόμν. 262. Νὰ κλιθῇ ὁ ἀόρ. τῶν ἥγημάτων: ὑπογράψω, καταδιώκω.

ηγκουσα	ἐξην ἀκούσω	ἀκουσον	ο ἀκούσας
ηγκουσας	» ἀκούσῃς	ἔς ἀκούσῃ	ή ἀκούσασσε
κτλ.	κτλ.	κτλ.	τὸ ἀκούσαν
οδευσα	» ὀδεύσω	ὄδευσον	ο ὀδεύσας
ὑπήγκουσα	» ὑπακούσω	ὑπάκουσον	ο ὑπακούσας
συνοδεύσασ	» συνοδεύσω	συνόδευσον	ο συνοδεύσας

"Οπως τὴν συλλαβικὴν οὕτω καὶ τὴν χρονικὴν αὐξῆσιν ὁ ἀόριστος φυλάκτει μόνον εἰς τὴν ὄριστικὴν εἴτε ἀπλοῦν εἶναι τὸ ὅγμα εἴτε σύνθετον μετὰ προθέσεως.

Γόμν. 263. Νὰ κλιθῇ ὁ ἀόρ. τῶν ἥγημάτων: ἔτοιμάζω, ὅμιλω, προετοιμάζω συγομιλῶ.

Γόμν. 264. Νὰ κλιθῇ εἰς ἔνεστ., παρετ., μέλλ. καὶ ἀόρ. τὸ ὅγμα ἀναγκάζω καὶ ἐξαγαγκάζω.

'Αδριστος β'.

Οριστική	Υποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
έλαβον	έξαν λαβεω	λάβεσ	ό λαβών
έλαβες	> λαβηγις	άς λαβη	ή λαβησσα
έλαβε	> λαβηγ	λαβετε	τό λαβόν
έλαβομεν	> λαβωμεν	άς λαβωσι	
έλαβετε	> λαβηγτε		
έλαβον	> λαβωσι		

Είχομεν μάθη. διτι ο ἀδριστος ο ὅποιος εις τὴν ὄριστικὴν ἔγει τὰς καταλήξεις τοῦ παρατακτικοῦ λέγεται ἀδριστος δεύτερος.

Εἰς τὴν ύποτακτ., προστακτ. καὶ μετοχὴν οἱ ἀδρ. Β' ἔγει τὰς καταλήξεις τοῦ ἐνεστῶτος. Ἡ διαφορὰ εἰς τὴν μετοχὴν μόνον εἶναι, διτι τοῦ μὲν ἐνεστ. τονίζεται εἰς τὴν παραλήγουσαν (οἱ λαμβάνον) τοῦ δὲ ἀδρ. Ε' εἰς τὴν λήγουσαν (οἱ λαβών).

'Ολίγα μόνον ρήματα ἔχουν ἀδρ. Β'.

Γέμν. 265. Να κλιθῇ ο ἀδρ. Β' τῶν ῥημάτων : τυγχάνω (ἔτυχον), μανθάνω (ἔμαθον), ἔρχομαι (ῆλθον) πάπτω (ἔπεσον).

Γέμν. 266. Να κλιθῇ ο ἀδρ. Β' τῶν ῥημάτων λέγω (εἴπον), σύρισκω (εὐ-
συν.), βλέπω (εἴδον). Τὸ εἴπον γράφεται εἰς ἔλον τὸν ἀδρ. μὲν εἰ καὶ τὸ εὔρον
λέγω. Τὸ εἴδον μόνον εἰς τὴν δριστ. μὲν εἰ καὶ κατόπιν ἔλο μὲν εἴδον (εἴδω,
οἱ θέλον κτλ.).

Μέλλ. διαρκ. Ήτα λαμβάνω
» » Ήτα μανθάνω

Μέλλων στιγμ.. Ήτα λάβω
» » Ήτα μάθω

Ο στιγμ. μέλλων Ήτα λάβω, Ήτα μάθω κ.τ.λ. δὲν ἔγει Φ (πλὴν τοῦ ἐπεσον) οὔτε Φ οὔτε Ξ ὅπως τῶν άλλων ρήματων. Τοῦτον δὲ λέγωμεν μέλλοντα δεύτερον, τὸν ὅποιον ἔχουν οἵσαι ρήματα ἔχουν καὶ Κάρ. Β'. Οι στιγμ. μέλλων τῶν ρημάτων τούτων χρησιμεύει αὐτὴ η ύποτακτικὴ τοῦ ἀδρ. Β'.

Παρακαίμενος καὶ 'Υπερσυντέλικος.

Παρακαίμενος Όριστική

ἔχω λύσῃ
ἔχεις λύσῃ
ἔχει λύσῃ
ἔχομεν λύσῃ
ἔχετε λύσῃ
ἔχουσι λύσῃ

'Υπερσυντέλικος Όριστική

έχον λύση
ήχει λύση
είχει λύση
είχομεν λύση
είχετε λύση
είχον λύση.

Γραμματικὴ Κυριακάτου

*Ο παροχκείμενος καὶ ὑπερσυντελικός ἔχουσι μόνον ὄρισταιαν.

Γύμν. 267. Νὰ κλιθθεῖ παραχ. καὶ ὑπερ. τῶν ῥημάτων : κινδυνεύει, ποτίζει, γράψει, διέκει.

Ἐνεστ. λαμβάνω	Παραχ. ἔχω λαβῆναι	Ὑπερ. εἶχον λαβῆναι
> ακινθάνω	> ἔχω μαθῆναι	> εἶχον μαθῆναι
> ἔργομαι	> ἔχω ἔλθειν	> εἶχον ἔλθειν
> λέγω	> ἔχω εἰπεῖν	> εἶχον εἰπεῖν
> εὑρίσκω	> ἔχω εὑρεῖν	> εἶχον εὑρεῖν
> βλέπω	> ἔχω θέω	> εἶχον θέω

Γύμν. 268. Νὰ κλιθῇ ὁ παραχ. καὶ ὑπερουντ. τῶν ἐξ ἀνωτέρω ῥημάτων.

Γύμν. 269. Νὰ κλιθῇ εἰς ὅλους τοὺς χρόνους καὶ ἐγκλίσεις τὸ ῥῆμα ὃδεν καὶ συνοδεύει.

§ 106. Πίναξ ὄλων τῶν χρόνων καὶ ἐγκλίσεων τοῦ ἐνεργητικοῦ.

Ἐνεστώς

Οριστική	Υποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
λύω	ἐξέν λύω	λύει	ὁ λύων
λύεις	> λύγεις	λύεις	ἡ λύουσα
λύει	> λύῃ	λύεται	τὸ λύον
λύσμεν	ο λύσμεν	λύσμεναι	
λύετε	> λύητε		
λύουσι	> λύεται		

Παραταπικὸς

ἔλυον, ἔλυεις, ἔλυει, ἔλυσμεν, ἔλυετε, ἔλυον.

Μέλλων

Διαρκῆς	θέλ λύω	σπιγμιαῖος	θέλ λύσω
	θέλ λύγεις		θέλ λύσης
	θέλ λύῃ		θέλ λύση
	θέλ λύσμεν		θέλ λύσμεν
	θέλ λύητε		θέλ λύητε
	θέλ λύεται		θέλ λύεται

‘Αόριστος α’.

Οριστ.	Υποτακτ.	Προστακτ.	Μετοχή
έλυσε	έχει λύσει	λύσειν	ο λύσεις
έλυσες	» λύσης	λύση	η λύσεις
έλυσε	» λύση	λύσεται	τὸ λύσειν
έλυταιμεν	» λύσταιμεν	λύσταιμεν	
έλυσεται	» λύσηται	λύσηται	
έλυσαν	» λύσωσι	λύσωσι	

Παρακείμενος (δριστ.)

‘Υπερσυντέλεικος (δριστ.)

έχω λύση	είχον λύση
έχεις λύση	είχες λύση
έχει λύση	είχε λύση
έχομεν λύση	είχομεν λύση
έχετε λύση	είχετε λύση
έχουσι λύση	είχον λύση

Γύρην. 270. Νά κλιθῇ κατὰ τὸ ἀνωτέρῳ πάντα τὸ δῆμα βαδίζει καὶ σημαδίζει.

Γύρην. 271. Γράψε παραπλεύρῳ ποιοῦ χρόνου εἰλιξι Ἐκκατος ἐκ τῶν κατωτέρῳ τούτων (οὕτω : ἡγοράσσωμεν—ἀριστοῦ κτλ.).

ἡγοράσσωμεν. Ήταν πωλήσωμεν, ἐρύτεινες, προσθεύεις, ἔχω κινδυνεύσῃ, προχώρησον, ο κλείσων, η κλείσασαι, είχον προχωρήσῃ, λαμβάνουμεν, ἐλαχιμάνετε, ἐλαχεῖτε, Ήταν γράψω, Ήταν γράψωμεν, ἡρωτήσατε, εῖδετε, ο ίδων, η εἰποῦται, τὸ τυχόν.

Γύρην. 272. Νά γραψῃ τὸ δ' ἑνίκ. προσ. τῆς δριστ. τοῦ ἔνεστ. τῶν ῥημάτων: παιδεύω, θεραπεύω, κλείω, λούω. Τῶν αὐτῶν ῥημάτων τὸ α' πληγίνεται τοῖς δριστοῖς. Τῶν αὐτῶν τὸ γ' πληγίνεται μελλ. διερχ. καὶ στιγμ.

§ 107. Παθητικὸν τῶν βαρυτόνων.

Ἐνεστός

Οριστική	Υποτακτική	Προστακτική	Μετοχή
λύσομαι	έχω λύσομαι	νά λύσησαι	ο λυσόμενος
λύεσαι	» λύσαι	νά λύηται	η λυσομένη
λύεται	» λύηται	λύεσθε	τὸ λυσμένον
λυόμεθα	» λυόμεθα	θε λύησται	
λύεσθε	» λύησθε		
λύονται	» λύωνται		

Γύμν. 273. α') Ἀντίγραψον τὰ ἀνωτέρω μὲ χωριστὰς καταλήξεις (θέμα 20).
 θ') Ἀπομνημόνευσον τὰς καταλήξεις τῶν καὶ τὴν ὁρθογραφίαν των. γ') Νὰ κλιθῇ ὡς ἀνωτέρω τὸ ρῆμα παθεῖσμα πρώτον μὲ ἡγεμένας καὶ κατόπιν μὲ χωριστὰς καταλήξεις.

Περατατικός

ἐλυσόμην	ἐλυ	όμην
ἐλύεσθη	ἐλύ	εσθη
ἐλύεσθαι	ἐλύ	εσθαι
ἐλύεσθε	ἐλύ	εσθε
ἐλύονται	ἐλύ	ονται

Γύμν. 274. α') Ἀπομνημόνευσον τὰς καταλήξεις. θ') Νὰ κλιθῇ ἡ παρατάση τῶν ρημάτων κόπτομαι, ἀφανίζομαι, ἔξαρσκονται. γ') Νὰ κλιθῇ ἡ ἑνεστ. καὶ παρατ. εἰς τὸ ρῆμα καταδικάζομαι.

Μέλλον

διερχήσεις	θά λύωμαι	στεγματίος	θά λυθήσεις
	θά λύησαι		θά λυθήσαις
	θά λύηται		θά λυθήταις
	θά λυώμεναι		θά λυθημέναις
	θά λύησθε		θά λυθημένης
	θά λύωνται		θά λυθεῖσθαι

Γύμν. 275. α') Νὰ ἀντιγραψοῦν μὲ χωριστὰς καταλήξεις καὶ ἡ ὁρθογραφία τῶν νὰ ἀπομνημονευθῇ. θ') Νὰ κλιθούν οἱ μέλλ. τῶν ρημάτων: παθεῖσμα, θεραπεύσματα, μαγεύσματα.

Παύητικές μόριστος α.

Οριστική	Υποστατική	Προστατική	Μετοχή
ἐλύθην	ἐὰν λυθῶ	λύθηται	ὅ λυθεῖς
ἐλύθης	» λυθῆς	λύθηται	ἥ λυθεῖσα
ἐλύθηγ	» λυθῆ	λύθηται	τὸ λυθέν
ἐλύθημεν	» λυθῶμεν	λύθησαι	
ἐλύθητε	» λυθῆτε		
ἐλύθησαν	» λυθῶσαι		

"Οπως ὁ ἐνεργ. οὗτος καὶ ὁ παθητ. κόριστος φυλάττει τὸν αὐξητὸν μόνον εἰς τὴν δριστικήν.

Γόρην. 276. α') Ἀντίγραφον μὲν χωριστὰς καταλήξεις. β') Ἀπομνημόνευσον τὴν ἀριθμ. τῶν καταλήξεων. γ') Να κλιθῶσιν εἰς τὸν παθητ. ἀρ. τὰ ὥματα: παιδεύομαι (μὲν χωριστὰς καταλήξεις) θεραπεύομαι καὶ μαγεύομαι (μὲν ἡγωμένας καταλήξεις).

λούσομαι — ἐλούσθην, ἐλὸν λουθῆσθαι, λούθηται, ὁ λουθεῖς,
ἀκούσομαι — ἀκούσθην, » ἀκουθῆσθαι, ἀκούθηται, ὁ ἀκουθεῖς.
πείθομαι — ἐπείδθην, » πειθῆσθαι, πειθῆται, ὁ πειθεῖς.

Εμάθομεν καὶ εἰς προηγουμένα μαθημάτων ὅτι ὥματα τῶν πρὸ τῶν παθητ. καταλήξεων θην, θης κτλ. λαμβάνουσι **ς**, ὡς ζηντέρω.

Ταῦτα διακρίνομεν ἐκ πείρας.

λέγομαι — ἐλέγθην, διδάσκομαι — ἐδιδάχθην, τάσσομαι — ἐτάχθην,
κηρύσσομαι — ἐκηρύγχθην κτλ.

Μερικά ἄλλα ὥματα, ὡς βλέπομεν, θέλουν **χ** πρὸ τῶν παθητ.
καταλήξεων.

"Οσκ ὥματα εἰς τὸν παθητ. ἀρ. λαμβάνουσι **ς** πρὸ τῶν παθητ.
καταλήξεων τὸ λαμβάνουσι καὶ εἰς τὸν στιγμιαῖον μέλλοντα. π. χ.
θὰ λουσθῶ, θὰ ἀκουσθῶ, θὰ πεισθῶ.

"Ἐπίσης ὅσα λαμβάνουσι **χ** π. χ. θὰ διδαχθῶ κτλ.

Γόρην. 277. α') Να κλιθῇ ὁ πατ. ἀρ. τῶν ὥματων ἀφανίζομαι, φωτίζομαι, σύριγξομαι, διδάσκομαι, β') τῶν αὐτῶν ὥματων νὰ κλιθῇ ὁ παθητ. στιγμ. μέλλων.

Παθητικὸς δόριστος β'.

Ὀριστικὴ	Υποτακτικὴ	Προστακτικὴ	Μετοχὴ
ἐφάνην	εἴην φανῶ	φάνηθι	ὁ φανεῖς
ἐφάνης	» φανῆς	ἄς φανῆ	ἡ φανεῖσα
ἐφάνη	» φανῆ	φάνητε	τὸ φανεῖν
ἐφάνημεν	» φανῶμεν	ἄς φανῶσι	
ἐφάνητε	» φανῆτε		
ἐφάνησαν	» φανῶσι		

Γνωρίζομεν καὶ ἐκ προηγουμένων μαθημάτων, ὅτι ὁ παθητ. ἀρ.
ὑποτος δέν ἔχει **θ** εἰς τὰς καταλήξεις λέγεται παθητ. ἀρ. **β'**.

Τὰ συνηθέστερα ἐκ τῶν ὥματων τῶν ἔχοντων παθητ. ἀρ. **β'**.

είναι : σπειροματι—έσπερην, φειροματι—εφεύρην, κόπτοματι—έκκπληκτοματι—έκκρυθην, τρίβοματι—έτριθην, θλέπτοματι—έθλιψθην, φάγοματι—έφάγην, γράφοματι—έγραφην, δαιροματι—έδάρην, κλέπτοματι—έκλαπην, στρέφοματι—έστρεφην.

Γύμν. 278. Νὰ κλιθῇ ἐ παθῆτ. ἀρ. ὁ τῶν ῥημάτων σπειροματι, φειροματι, κόπτοματι.

πάθ. ἀρ. 6'. ἔφεύρην, μέλλω στιγμ. θὰ φεύ.

“Οσα ῥήματα ἔχουσι παθῆτ. ἀρ. 6'. ἔχουσι καὶ παθῆτ. μέλλω στιγμ. 6'. π. γ. θὰ φεύ. θὰ σπείρω κτλ.

‘Ως μέλλων στιγμ. χρησιμένει ἡ ὑποτακτ. τοῦ θορίστου.

Γύμν. 279. Νὰ κλιθῇ ἐ παθῆτ. στιγμ. μέλλων 8' τῶν ῥημάτων : κρύπτοματι, τρίβοματι, θλέπτοματι, γράφοματι, δαιροματι, κλέπτοματι.

Παθητικὸς παρακείμενος καὶ ὑπερσυντέλικος.

παρακείμενος	μετοχὴ παθῆτ. παρακ.	ὑπερσυντέλικος
ἔχω λυθῆ	οἱ λελυμένοις	εἴχον λυθῆ
ἔχεις λυθῆ	ἡ λελυμένη	είχες λυθῆ
ἔχει λυθῆ	τὸ λελυμένον	είχε λυθῆ
ἔχομεν λυθῆ		είχομεν λυθῆ
ἔχετε λυθῆ		είχετε λυθῆ
ἔχουσι λυθῆ		είχον λυθῆ

‘Ο παθητικὸς παρακείμενος ἔχει καὶ μετοχὴν, ἐνῷ ὁ ἐνεργητικὸς παρακ. δὲν ἔχει.

‘Αναδιπλασιατυρός.

λελυμένος=λε	λο	μένος
πεπανθεμένος; = πε	πανθε	μενος
δεδικασμένος; = δε	δικα	μενος
μεμολυσμένος; = με	μολυ	μένος

Τὰ θεμάτα τῶν ἀνωτέρω μετοχῶν είναι **λν, παιδευ δικασ,** **μολυδ,** ἡ δὲ καταληξίς μένος. Πρὸ τῶν θεμάτων παρατηροῦμεν τὰς συλλαβὰς **λε, πε, δε, με.** Τὸ **λε** είναι τὸ ἀρχτικὸν σύμφωνον τοῦ ῥήματος λύω, ἢτοι τὸ **λ.** μὲ ἐν **ε.** Τὸ **πε** τὸ ἀρχτικὸν τοῦ παιδεύοματι κτλ.

"Η επαναληψίς τοῦ ἀκτικοῦ συμφόνου τοῦ θέματος μὲν ἐν **ε λέγεται** ἀναδιπλασιασμός.

Γύρων. 280. α') Νὰ κλιθῇ ἡ παθητ. παραχ. καὶ νὰ σχηματισθοῦν αἱ μετοχῆ (εἰς τὰ τρία γένη) τῶν ῥημάτων : τιμῆμαι (ἔχω τιμηθῆ—ὁ τετιγμένος) γνωμῆται (ἔχω γνωμῆθη—ὁ νενικημένος) χρατοῦμαι (ἔχω χρατηθῆ—ὁ κακρατημένος). **β')** τῶν κατόπιν ῥημάτων νὰ κλιθῇ ὁ ὑπερσυντέλειος.

ἔχω τιμηθῆ — ὁ τετιγμένος

ἔχω δικαιοθῆ — ὁ δεδικθέμενος

"Οπως εἰς τὸν μέλλοντα καὶ ἀδριστον, οὗτοι καὶ εἰς τὸν παροχείμενον καὶ εἰς τὸν ὑπερσυντέλειον μερικὴ ὥματα ἔχουσι **σ** πρὸ τῶν παθητ. καταλήξεων.

Γύρων. 281. α') Νὰ σχηματισθῇ εἰς τὸ **Δ** ἐνικ. πρόσ. ἡ παθητ. παραχ. καὶ **γ** μετοχή, εἰς τὰ τρία γένη τῶν ῥημάτων : βιδάζομαι, πεῖθομαι, ποτίζομαι, δοξάζομαι, βικάζομαι, λογίζομαι, σιζομαι, βαντίζομαι, πέτζομαι.

κηρύστουχι, ἔχω κηρυχθῆ — ὁ κεκηρυγμένος

πράττομαι, ἔχω πράχθη — ὁ πεπρωγμένος.

Μερικὰ ὥματα πρὸ τῶν παθητ. καταλήξεων ἔχουν **Χ** π. **γ**. ἔχω πράχθη) τὸ ὅποιον πρὸ τῶν καταλήξεων τῆς μετοχῆς γίνεται **Ψ** (π. **χ**. κεκηρυγμένος, κεκηρυγμένη, κεκηρυγμένον).

Γύρων. 282. Ως ἀνωτέρῳ νὰ σχηματισθῇ ἡ παθητ. παραχ. καὶ **γ** μετοχή (εἰς τὰ τρία γένη) τῶν ῥημάτων : βιδάσκομαι, τάσσομαι, βρέχομαι, πράττομαι, κηρύσσομαι, πλέκομαι, ταράσσομαι.

γε γράφε μένος = = ὁ γεγραμμένος

τε τρίβε μένος = = τετραμμένος

λε λειπε μένος = = λελειψμένος

κε κοπε (τ) μένος = = κεκομμένος

"Ο γραφατήρ τῶν ἀνωτέρω ῥημάτων : γράφω, τρίβω, λείπω, κοπε(τ)ω εἶναι γειλόφωνον. Ή ι καταλήξει : μένος ἀρχίζει ἀπὸ **ψ**.

Χειλεόφωνον πρὸ τοῦ **ψ** ἀφομοιώθηται πρὸς **κωτό**.

Γύρων. 283. Νὰ σχηματισθῶσιν εἰς τὰ τρία γένη αἱ μετοχαι τοῦ παθητ. παραχ. τῶν ῥημάτων : γράφομαι, τρίβομαι, λειπομαι, κόπτομαι, χρύπτομαι, βιδάζομαι, καλύπτομαι, (οὗτοι : γράφομαι—ἔχω γραφθῆ, ὁ τετραμένος, ἡ γεγραμμένη, τὸ γεγραμμένον).

Γύρων. 284. Νὰ σχηματισθῶσιν εἰς τὰ τρία γένη (εἰς ὀνομαστ. ἐνικοῖ καὶ

πληθυντικού) αἱ μετοχαὶ παθῆτ. παραχ. ἐσχαμένος. ἐσχαμένος. ἐρραμένος.
θετραμμένος. ἐφραμμένος.

Αναδιπλασιασμὸς συνθέτων.

1. λύσμα: ἔχω λυθῆ — ὁ λελυμένος
- τρίσμα: ἔχω τριθῆ — ὁ τετριμμένος
- χ' διπλύσμα: ἔχω διπλυθῆ — ὁ δικλελυμένος
- συντριβόμα: ἔχω συντριθῆ — ὁ συντετριμμένος

Παρατητησον τὰς σεισάς Ι καὶ Α').

*Ο ἀναδιπλασιασμὸς, ὅπως καὶ ἡ αὔξησις, εἰς τὰ σύνθετα ὄγκια
γίνεται: ἔσωθεν τῆς προθέσεως.

Γύμν. 285. Νὰ σχηματισθεσιν εἰς τὰ τρία γένη (ἐνικ. καὶ πληθυντ.) αἱ
μετοχαὶ τοῦ παθῆτ. παραχ. τῶν ῥημάτων: συντάσσομαι. περιπλέκομαι. κατα-
θιάζομαι. θιακρίνομαι. συμπιέζομαι. ἐμπατίζομαι.

Γύμν. 286. Νὰ σχηματισθεσιν εἰς τρ. γένη (ἐνικ. καὶ πληθυντ.) αἱ μετο-
χαὶ: κατεσκαμμένος. κατεστραμμένος. θιεστραμμένος. περισκαμμένος. θιεψθα-
μένος.

Αναδιπλασιασμὸς 6' εἰδους.

1. σπείρομαι — ἔχω σπερθῆ — ἐσπερμένος
2. φθείρομαι — ἔχω φθορθῆ — ἐφθαρμένος
3. στρέφομαι — ἔχω στραφθῆ — ἐστραμμένος
4. ζώνυμα: — ἔχω ζωσθῆ — ἐζωμένος
5. ξέρωμαι — ἔχω ξεσθῆ — ἐξετμένος
6. ψηλαφοῦμαι — ἔχω ψηλαφηθῆ — ἐψηλαφημένος
7. βάπτωμαι — ἔχω βραψθῆ — ἐβραμμένος.

Εἰς τὸ ἀνωτέρῳ ῥήματα ἡ μετ. τοῦ παθῆτ. παραχ. δὲν λαμβά-
νει τὸν γνωστὸν ἀναδιπλασιασμὸν: δὲν ἐπαναλαμβάνεται τὸ ἀρχικὸν
σύμφωνον (δὲν λέγεται: σεσπερμένος. φεφθαρμένος κτλ.) ἀλλὰ προσ-
τίθεται μόνον ἐν εἴπως εἰς τὴν συλλαβή. αὔξησιν. Τοῦτο λέγεται
ἀναδιπλασιασμὸς 6' εἰδους, ἡ συλλαβικὸς ἀναδιπλασιασμός.

Συλλαβικὸν ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουν δύο ῥήματα ἀρχίζουν
ἀπὸ δύο σύμφωνα καὶ νῦ μὴ εἶναι τὸ δεύτερον Δ ή Θ (1, 2) δυοὶ ἀρχί-
ζουν ἀπὸ τρία σύμφωνα (3) ἀπὸ Ζ, Ξ, Φ (4, 5, 6) ἢ ἀπὸ Θ (7).

Γύμν. 287. Νὰ σχηματισθῇ ως ἀνωτέρῳ ἡ μετ. τοῦ παθῆτ. παραχ. εἰς τὰ

τρία γένη τῶν ῥημάτων οὐχιζομαι, σφραγίζομαι, σκέπτομαι, ρίπτο-
μαι, βραντίζομαι, κατασχίζομαι, κατακαπτομαι, ἀποσφραγίζομαι

Αναδιπλασιασμὸς γ' εἰδους.

ἀγαπῶμαι	— ἔχω ἀγαπηθῆ	ὑγκαπημένος
ὄμολογοῦμαι	— ἔχω ὄμολογηθῆ	ώμολογημένος
οἰκοδομοῦμαι	— ἔχω οἰκοδομηθῆ	φκοδομημένος
αὔξανομαι	— ἔχω αὔξηθῆ	πυξημένος
διαιροῦμαι	— ἔχω διαιρεθῆ	διαιρημένος
διορθοῦμαι	— ἔχω διορθωθῆ	διορθωμένος
παραχμελοῦμαι	— ἔχω παραχμεληθῆ	παραχμελημένος.

Εις τὰ ἀπὸ φωνήντος ἀρχόμενα ῥήματα ἔντι ἀναδιπλασιασμοῦ γίνεται ἡ χρονικὴ αὔξησις. Τούτο λέγεται ἀναδιπλασιασμὸς γ' εἰδους ἡ χρονικὴς ἀναδιπλασιασμός.

Γύρων. 288. α') Νὰ σχηματισθῶσιν εἰς τὰ τρία γένη αἱ μετοχαι τοῦ ἀνωτέρῳ πλάνου. δ') Νὰ σχηματισθῶσιν εἰς τὰ τρία γένη αἱ μετοχαι παθητ. παρακ. τῶν ῥημάτων οὐχιζομαι, σφραγίζομαι, εξαναγκάζομαι, εξαφανίζομαι, ἀπελθομαι.

§ 108. Πίναξ ὅλων τῶν χρόνων καὶ ἐγκλισεων τοῦ παθητικοῦ τῶν βαρυτόνων.

Ἐνεπτὼς

Οριστικὴ	Υποτακτικὴ	Προστακτικὴ	Μετοχὴ
λύσμαι	ἐξν λύσμαι	λύση	λυδμενος
λύεσσαι	» λύηται	λύεται	λυομένη
λύεται	» λύηται	λύεσθε	λυόμενον
λυόμεθα	» λυόμεθα	λύεται	
λύεσθε	» λύησθε		
λύενται	» λύενται		

Παρατατικὸς (μόνον ὁριστικὴ)

ἐλυόμην ἐλύεσσο ἐλύεστο ἐλυόμεθις ἐλύεσθε ἐλύοντα

Μέλλων (μόνον ὁριστικὴ)

διερκής	θε λύσμαι	στιγμιαῖς	θε λυθε
	» λύησαι	*	» λυθη
	» λύηται		» λυθη
	» λυόμεθα		» λυθημεν
	» λυεσθε		» λυθητε
	» λύενται		» λυθηται

'Αόριστος Φ!

Οριστική	Υποτακτική	Προτακτική	Μεταγν.
έλεθην	έχν λυθό	λύθητι	λυθεῖς
έλεθης	» λυθῆς	λύθηται	λυθεῖσας
έλεθη	» λυθῆ	λυθητε	λυθεῖν
έλεθημεν	» λυθημεν	λύθησα	λυθεῖν
έλεθητε	» λυθητε		
έλεθησαν	» λυθησα		

Παρακείμενος και Υπερουντέλικος

έγω λυθῆ	ό λελυμένος	είχον λυθῆ
έγεις λυθῆ	ή λελυμένη	είχες λυθῆ
έγει λυθῆ	τό λελυμένον	είχε λυθῆ
έγομεν λυθῆ		είχομεν λυθῆ
έγετε λυθῆ		είχετε λυθῆ
έγουσι λυθῆ		είχον λυθῆ

Γύρων. 289. Νά κλιθῇ εἰς ὅλους τοὺς χρόνους κτλ. τὸ ῥῆμα πατίδενοριζε.

Γύρων. 290. α') Παραπλέυρως ἑκάστου ἐνεργητικοῦ τόπου νά γράφεται ἡ ἀντίστοιχος παθητικός : λύω, ἔλυσον, ἐλύων, θά λύσω, ἔλυσα, ἐλύσας, ή λύσασα. ἔχω λύση, είχον λύση. Θά λύσωμεν, ἔλυσαμεν, ἔλυσατε, δ' Η παραπλέυρως ἑκάστου παθητ., νά γράφεται ὁ ἀντίστοιχος ἐνεργητικός : λύνται, ἔλυντο, ἔλυθησαν, είγον λυθῆ, τό λυόμενον, τό λυθέν, ἐάν λυθῇ, θά λυθῇσι, ή λυθηθεῖσα.

σεις λύετε 1. ο ἵππος λύεται 2.

Τό δ' πληθυντ. τοῦ ἐνεργητικοῦ (1) είναι ὄμοιόγον με τό γένικ. τοῦ παθητ. (2).

Γύρων. 291. Τό ἐν παρανθέσει ῥῆμα νά τρέπεται εἰς δ' πληθ. ἐνεργ. ή γένικ. παθητ.

Μή (λύω) τὸν ἵππον. Ο ἀσθενής (θεραπεύω). Η γῆ (θεραπίνω). Τοῦ λόγους τῶν σιεῶν (ἀκούω). Ταχέως (βαδίζω). Ο Νικόλαος (βαδίζω) νά τελειώσῃ. Ο γενναῖος (θευμάζω). Τοῦ γενναῖον (θευμάζω).

Γύρων. 292. α') Νά τρέπεται ή ἐνεργητική σύνταξις εἰς παθητικήν εἰς τὸν ἀνάλογον χρόνον. πρόσωπον. γένος και ἀριθμόν. (Οὕτω : Οι δικαστοὶ κατεδίκασαν τοὺς ἐνόχους=Οἱ ἔνοχοι κατεδίκασθησαν ὑπὸ τῶν δικαστῶν).

Οι δικαστοὶ κατεδίκασαν τοὺς ἐνόχους. Ο διδάσκαλος διδάσκει τοὺς μαθητὰς. Ο διδάσκαλος ἐδίδασκε τοὺς μαθητὰς. Ο διδάσκαλος θά διδάξῃ τοὺς μαθητὰς. Ο διδάσκαλος ἐδίδαξε τοὺς μαθητὰς. Ο ἵππος σύρει τὴν σμαξῶν.

ε') Η παθητ. σύνταξις νά τραπῇ εἰς ἐνεργητικήν.

Οι ἀγροὶ ἐποδίησαν ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ. Οι ἀγροὶ σπείρονται ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ. Ο ἀγρὸς φυτεύεται ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ. Ο κῆπος φυτεύεται ὑπὸ τοῦ κηπουροῦ. Η πεδιώς ποτίζεται ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ. Αἱ πεδιάδες ἐποτίσθησαν ὑπὸ τῶν ποταμῶν.

'Ενεστός.

Οριστική	Υλοποιητική
πυρέω πυρῶ	ἐχνη πυρέω πυρῶ
πυρέως πυρεὺς	• πυρέης πυρῆς
πυρέας πυρεῖ	• πυρέη πυρῆ
πυρέμεν πυροῦμεν	πυρέμεν πυροῦμεν
πυρέετε πυρεῖτε	πυρέετε πυρῆτε
πυρέουσι πυρεῖται	πυρέουσι πυρῆται

Μετρή

πυρέων πυρῶν	ἐχνη πυρέων πυρῶν
πυρέουσι πυρεῖται	• πυρέουσι πυρεῖται
πυρέετε πυρεῖτε	πυρέετε πυρῆτε
πυρέουσι πυρῆται	πυρέουσι πυρῆται

Προστακτική

πυρέων πυρῶν	πυρέως πυρεῖ
πυρέουσι πυρεῖται	• πυρέουσι πυρῆ
πυρέετε πυρεῖτε	πυρέετε πυρῆτε
πυρέουσι πυρῆται	πυρέουσι πυρῆται

Παρατηκός

ἐπτοίσιον	ἐπτοίσιον,	ἐπτοίσες	ἐπτοίσια
ἐπτοίσιμεν	ἐπτοίσιμεν,	ἐπτοίσετε	ἐπτοίσιαν.
Ἐπτοίσιον καὶ ἔλλοτε ὅτι τὸ θέρμα τὸν περιστροφένον ῥημάτων εὑρίσκεται ἀλλὰ τὸ ἀσυνθήτετον.			
II. Τὸν ῥημάτων πυρῶν, κανῶ, κρεπτὸ θέμα δὲν εἶναι τὸ πυρῶν θέμα, καὶ τὰ πυρῶν, κανῶ, κρεπτὸ θέμα τοῦ συνταξούμενα μόνον εἰς τὸν θέσηται. Καὶ παρεστατεῖται οὐτοις έπως εἰς τὸ βρεφούσων π. Κ. Ήξεπίγραψε τοῦ πυρῶν, κανῶν, κρεπτῶν κατάληξε ὅποι συμφόνου ἔργον.			
πυρῶν πυρεῖται	πτοισ	πτοισεῖται	

(Ἐπενδύλαθε τὸν κανόνα : "Οταν εἰς φωνητούμηκτον θέμα προστεθῇ κατάληξε ὅποι συμφόνου ἔργον πυρεῖται").

Εἰς τὸ ἀσυνθήτετον τὸ περιστροφένον ῥημάτων. Εγραψε τὰς καταληξεῖς τῶν βεβαυτόνων.

805. Νὲ καταδεῖν εἰς θέσην, καὶ παρεστατεῖται θέματα : ἀκολουθῶν, εθητῶν, διπλῶν, πύρων. 994. Νὲ καταδεῖν εἰς θέσην θέματα : ἀκολουθῶν, εθητῶν, διπλῶν : επακολούθων.

§ 110 Η αθηναϊκή τῶν εἰς τῷ περιστροφῆσιν.

Ἐγερτός

Οὐρωπή

*Νησιωτική

Μετρογή

ποιέσματα ποιεῦματα ποιώματα:
ποιεῖσαι ποιεῖσαι:
ποιεῖται ποιεῖται:
ποιεῖμενα ποιεῖμενα:
ποιεῖσθε ποιεῖσθε:
ποιέσθε ποιέσθε:
ποιέσθαι ποιέσθαι:

ποιέσματα ποιεῦματα ποιώματα:
ποιεῖσαι ποιεῖσαι:
ποιεῖται ποιεῖται:
ποιεῖμενα ποιεῖμενα:
ποιεῖσθε ποιεῖσθε:
ποιέσθε ποιέσθε:
ποιέσθαι ποιέσθαι:

Παρατακός

τηρούμενος

ἐπιλεύμην
ἐπιτομεῖν

ἐπιτοίσεσσον
ἐπιτοίσθε

ἐπιτοίστοι
ἐπιτοίστοι.

Καὶ ἐδῶ γένεται ποιεῖσθαι μόνον εἰς ἔνεστι, καὶ περὶ ταῦτα. Μέλλων δὲ ποιεῖσθαι, καὶ ποιεῖσθαι, παρατακόν, παρατακόν, παρατακόν, καὶ παρατακόν.

Γόν. 290. Νὰ κλιτοῦνται εἰς ἔνεστι, καὶ περὶ ταῦτα κανοῦσθαι καὶ κρατοῦσθαι.
Γόν. 296. Νὰ κλιθοῦσται μόνον εἰς τὸ συγχρημάτων τὰ ρήματα θιάζονται, προσκληθεῖται (εἰς ἔνεστι).
Γόν. 298. Νὰ κλιτοῦνται εἰς τὸ συγχρημάτων τὰ ρήματα θιάζονται, προσκληθεῖται, προσκληθεῖται (εἰς ἔνεστι).

S III. Φωρογυπτικόν τῶν εἰς αὐτὸν περιθωμανων.

• Ενεστός.

Οροτική	Υποτακτική	Προστακτική	Μετρή
τιμέω τιμώ	ἐὰν τιμέω τιμώ	τιμε ε τίμω	τιμέω τιμών
τιμέεις τιμάζεις	τιμάζεις τιμάζεις	ἢ τιμάζῃ τιμάζῃ	ἢ τιμέσουσα τιμάσα
τιμάει τιμάζει	τιμάζῃ τιμάζει	τιμάζεται τιμάζεται	τιμάζει τιμάν
τιμάζεμεν τιμάδημεν	τιμάζεμεν τιμάδημεν	ἢ τιμάδωσι τιμάδσι	
τιμάστε τιμάζτε	τιμάζτε τιμάζτε		
τιμάζουσι τιμάδησι	τιμάδησι τιμάδησι		
		Παρατακτικός.	
		ἐτίμασον — ἐτίμασαν, ἐτίμαξε — ἐτίμαξε, ἐτίμαξε — ἐτίμαξε	
		ἐτιμάζουσαν — ἐτιμάζουσαν, ἐτιμάζεται — ἐτιμάζεται, ἐτίμασον — ἐτίμασον	
		τιμά — τοτιμάσσω, ἐτιμάσσω, τιμά τιμάσσῃ κατ.	
Γύμν. 499. Νὴ καλόθιν εἰς ἄνεστ, καὶ περιστατ. τὰ ἔθιμα : σινοτρό, λύχανο, γριτρό,			
Γύμν. 500. Νὴ καλόθιν μένον εἴς τὸ συγκρημένον τὰ : γιγκό, θριοτρό, λύχανο, προστρό,			
Γύμν. 501. Προπατήσοις τοῖς ἀστονιζέσσοις τίνοι ψιλοφύρη στονηγρημένον :			
νικάει, καταγιασθείμεν, πρωτηψάετε, ἐξερευνήσοτε, ἐπηρημάτετε, ὑπερχρυσάετε, διαπονάκετε, τολμάσσετε,			
τολμάσεις, δριμάει, ὥρμαε, ἐφρονάκονεν, ἐφρονάκονεν, δριμάσσει,			

§ 112. Παθητικόν τὸν εἰς αὐ

Ἐνεστός

*Ορισμόν

*Ἀπονεκτή

Mētōkē

- τιμάσωμα, τιμώντα;
 τιμάσσαι, τιμάσσει;
 τιμάσται, τιμάσται;
 τιμάσμειχ τιμώμειχ
 τιμάσθειχ τιμώσθε
 τιμάσυται, τιμώνται;
- έσαν τιμάσματα τιμώγια;
 ο τιμάσσαι τιμάσσει;
 η τιμάσται τιμάσται;
 η τιμάσθει τιμάσθει;
 η τιμάσμειχ τιμώμειχ
 η τιμάσθειχ τιμώσθε
 η τιμάσται τιμώνται;

Παρανικός

- ἐτιμάσσην
 ἐτιμάσθειχ
- ἐτιμάσσει
 ἐτιμάσθει,
- ἐτιμάσσεσσο
 ἐτιμάσθεις
- ἐτιμάσθειο,
 ἐτιμάσθειο,
- ἐτιμάσθειο
 ἐτιμάσθειο

Κεί: ἔθω θέμα τιμά. καταλ. (εἰς τὸ ἀσυναχίστον) τῶν βέβατῶν.

τιμά θεωρητικό, ἐτιμάθην, ἐξ τιμήσι, ἔγω τιμάθη, ο τετυπωμένος.

Ι. Υπν. 302. Νὰ κλαθθεῖσιν εἰς ἀνεστ. καὶ πατεῖν : κοινωνίας, θεωρητικό, ἀγνωματικό.

Ι. Υπν. 303. Νὰ κλεθθεῖσιν εἰς τὸ συνεπένενον : νικάθισται, ἐπωτθεῖται, περιθηται, πιπεριθηται.
 Γ. Υπν. 304. Νὰ συνταχθεῖσιν τὸ α' πλῆθ. τοῦ θεαστ. τοῦ μητέρων : τιμεσθεῖσται, δραγματικό, γεύσιμο,
 καρπάθισται, ἔργοι οὐδεὶς δικούς συγχρηματισται, θεωρητικό, θεωρητικό. ε') 'Επιστρέψει τῶν κατητῶν τὸ α'

Ἐγεσίως

Μετοχὴ

Προστατική

Ἀποτατική

Φρεστική

Ἐὰν δηλόω ὅτιλά
δηλέω δηλώ
δηλέως δηλώς
δηλόδη δηλόδη
δηλόδει δηλόδει
δηλόμεν δηλόμεν
δηλόντε δηλόντε
δηλόντωσι δηλόντωσι

Περιπτετική

ἐδήλοω,
ἐδηλούμεν,
ἐδηλόντε

δηλόων δηλόντε
δηλόντε δηλόντε
δηλόντων δηλόντων.

τῶν βρευτόντων. Μέλων : δηλ., σω=δηλώντο, οὐδ. ἐδηλοῦτον.

Ο ἔνεστ. καὶ παρεπ. τῶν : βεβαιώθηται, ὑψέσθαι, ἀνατίθαι, ἀναγένθαι.
ἔνεστ. καὶ παρεπ. τῶν : άξεθ, ἀπεκέθ, ἀρθ, καρερθ.
ἥρετος τοὺς γρέμους καὶ ἐγκλησετος το : μετέστι μεθ (συναρμεσταὶ μόνοι εἶται οὐεστ.

§ 114. Παθητικὸν τὸν εἰς οὐ

Ἐλεστὸς

*Υποτακτικὸν

Μετοχὴ

*Ορισμὸς	Προστακτικὸν	Μετοχὴ
τυμαρικόν τυμάρικόν	εἰς νῦν δηλώματον δηλῶντας	καὶ δηλώτας
τυμάρισσαν τυμάρισσαν	• δηλόντας δηλῶντας	καὶ δηλῶντας
τυμάρεται τυμάρται	δηλόντας δηλῶντας	καὶ δηλῶντας
τυμάριδεθι τυμάριδεθι	• τιμώντας δηλῶντας	καὶ δηλῶντας
τυμάρισθε τυμάρισθε	τιμάντος δηλῶντας	καὶ δηλῶντας
τυμάρινται τυμάρινται	τιμάρινται δηλῶντας	καὶ δηλῶντας
δηλῶνται δηλῶνται		

Παρατακτικὸν

Θέμα : διπλὸν παρακ. δεδηλωμένον, παρεστατ. εἰργούσθι.	εἰδηλός τον δηλούσθιαν δηλούσθιαν	εἰδηλούσθιαν δηλούσθιαν
λαθῆ, μετρήσθι παρακ.	εἰδηλός τον δηλούσθιαν δηλούσθιαν	εἰδηλούσθιαν δηλούσθιαν
Γύμν. 508. Να κατθίσουν εἰς ένεστ. καὶ παρατ. τό : μεριζόμενα παρεσταταν εἰς ένεστ. καὶ παρατ. τό : δημιουργικά περιστατικά. εἰδηλούσθιαν δηλούσθιαν εἰς ένεστ. καὶ παρατ. τό : δημιουργικά περιστατικά. εἰδηλούσθιαν δηλούσθιαν εἰς ένεστ. καὶ παρατ. τό : δημιουργικά περιστατικά.		